

**T. C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI
SANAT TARİHİ BİLİM DALI**

GÜRÜN'DE KONUT MİMARİSİ

**Hazırlayan
Kübra KARABULUT**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Celil ARSLAN**

Yüksek Lisans Tezi

**TEMMUZ 2014
KAYSERİ**

**T. C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI
SANAT TARİHİ BİLİM DALI**

GÜRÜN'DE KONUT MİMARİSİ

**Hazırlayan
Kübra KARABULUT**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Celil ARSLAN**

(Yüksek Lisans Tezi)

**Bu çalışma Erciyes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi
tarafından SBY-12-3864 kodlu proje ile desteklenmiştir.**

**TEMMUZ-2014
KAYSERİ**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK SAYFASI

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir biçimde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtilirim.

Adı-Soyadı

İmza :

YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI

Gürün'de Konut Mimarisi adlı Yüksek Lisans, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi'ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Kübra KARABULUT

Danışman

Doç. Dr. Celil ARSLAN

..... ABD Başkanı

Prof. Dr. Kerim TÜRKMEN

Doç. Dr. Celil ARSLAN danışmanlığında Kübra KARABULUT tarafından "Gürün'de Konut Mimarisi" adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

24/7/2014

JÜRİ:

Danışman: Doç. Dr. Celil ARSLAN

Üye: Doç. Dr. Hasan Ali ŞAHİN

Üye: Yrd. Doç. Dr. Sultan Murat TOPÇU

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 24/7/2014 tarih ve 17 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

ÖNSÖZ

Bir araştırma yapıldığında görülmektedir ki Gürün Tarihi konutları hakkında yapılmış kapsamlı herhangi bir çalışma ya da inceleme bulunmamaktadır. Özellikle söz konusu olan şeyin sivil mimari olması eserlerin bir an önce kayıt altına alınmasını gerektirmektedir. Çünkü konutlar yok olmaya en müsait eserlerimiz içindedir. Tarihi binalar kullanılan malzemeler açısından, geçirdiği afetler nedeniyle (deprem, yangın gibi) ya da direk olarak sahibinin ortadan kaldırılmasıyla yok olmaktadır. Özellikle tescilsiz yapılar daha büyük tehlike altındadır, bu konutlar her geçen gün çok kolay bir şekilde ortadan kaldırılabilir ve yerlerine yeni yapılar inşa edilmektedir.

Gürün konut mimarisini yüksek lisans tezi olarak almamın sebebi yukarıda belirttiğim gibi Gürün tarihi konutları hakkında kapsamlı bir çalışma ve araştırmanın olmamasıdır. Ayrıca özellikle tescilsiz eserlerin yok olmadan belgelenme isteği de tez konusunun belirlenmesinde etkili olmuştur.

Çeşitli öneri ve yönlendirmeleriyle çalışmama yol çizen ve beni destekleyen tez danışmanım Doç. Dr. Celil Aslan'a teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca değerli hocalarım Prof. Dr. Kerim Türkmen'e, Doç. Dr. Sultan Murat Topçu'ya, Prof. Dr. Nilay Karakaya'ya, Yard. Doç. Dr. Aslı Sağıroğlu Arslan'a, Yard. Doç. Dr. Remzi Aydın'a ve Arş. Gör. Zeynep Aytekin'e teşekkür ederim. Çizimlerimin yapımı sırasında bana yardımcı olan Harita Kadastro Mühendisi Musa Asil'e, Gürün'de konutlara girebilmem konusunda bana yardımcı olan kıymetli hocam Ahmet Malkoç'a, evlerine girmeme müsaade eden ev sahiplerine, benden hiçbir şekilde desteğini esirgemeyen arkadaşlarım Oktay Gündoğdu'ya, Fatih Şen'e, Müberra Şahin'e, Gökhan Edi'ye, Zeynep Bozkuş'a ve Bekir Karacabey'e teşekkür ederim.

Son olarak hayatımın her aşamasında benden maddi manevi desteğini esirgemeyen aileme minnettarım.

Kübra KARABULUT

Kayseri -2014

ÖZET

Bu çalışma Gürün İlçe merkezi sınırlarında olan tarihi konutlardan oluşmaktadır. Güründe yer alan sivil mimari yapıları üzerine kapsamlı bir çalışma henüz yapılmamıştır. Bu çalışmada Gürün ilçesinde bulunan tarihi konutlar, tarihçeleri, bugünkü durumları, plan özellikleri ve tezyinatları açısından bir bütünlük içerisinde incelenmiştir.

Tez: giriş, Gürünün coğrafi konumu ve tarihi, katalog, yapı listeleri, değerlendirme ve sonuç bölümlerinden oluşmaktadır. 24 konut değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Giriş bölümünde konuyu amacı, yöntemi, sınırlandırması, araştırma metodu, konuyla ilgili kaynakların belirtilmesi ele alınmıştır.

Giriş bölümünden sonra gelen Gürün'ün coğrafi konumu ve tarihçesi adlı bölümde ilçenin coğrafi özellikleri ve M.Ö. 2000'lerden itibaren Gürün tarihi anlatılmıştır.

Yapı kataloglarının olduğu bölümde; tescilli ve tescilsiz yapılar dıştan ve içten ayrıntılı bir şekilde, çevreyle olan bağlantıları da göz önüne alınarak anlatılmıştır. Tescilsiz olan yapılara konut sahiplerinin isimleri verilmiştir. Tanıtımlarda yapı saat yönünde bir düzen takip edilerek ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır.

Yapı listelerinin bulunduğu bölümde; yapılar avlu özelliklerine, cephe düzenlemelerine, kat sayılarına ve süslemelerine, plan özelliklerine göre gruplandırılmıştır. Bu bölümde amaç listelere bakarak ilçedeki yapıların genel özellikleri hakkında fikir sahibi olabilmektir.

Fotoğraf ve çizimlerin olduğu bölümde, yapı tanıtımları görsel malzemelerle daha anlaşılır hale getirilmiştir.

Son bölüm olan değerlendirme ve sonuç bölümünde; yapılar özelliklerine göre değerlendirilmiş ve sosyo-ekonomik özelliklerin konut mimarisine yansımaları dile getirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Gürün, Konut, Sofa

ABSTRACT

This study consists of the historical dwellings with in the borders of the town center of Gürün. An extensive study have not been done on the civil architecture structures in Gürün before. In this study, the historical dwelling sare examined in terms of their history, current conditions, decorations and the features of their plans as a whole.

This study comprises introduction, geographical position and history of Gürün, catalogue, list of constructions, evaluation and conclusion. 24 dwellings have been evaluated.

In the Introduction part; the purpose, limitation and method of the subject and the sources about the subject have been discussed.

In the next part, the Geographical Position and History of Gürün, the geographical features and history of Gürün since BC 2000's have been represented.

In the Catalogue; the interior and exterior of registered and non-registered buildings are described in detail by considering their relations with their surroundings. Non-registered buildings have been named after their owners. While identifying them, the constructions are described clockwise in detail.

In the part of the List of Buildings, they are grouped according to the features of their courtyards, the arrangement of their façades, the number of floors, their decoration and the features of their plans. The purpose of this part is to be able to have an opinion about the general features of the buildings in the city by using the lists.

In the part with the Photographs and Drawings, the idea is to make the identification of the buildings more understandable by using visual aids.

In the last part, the Evaluation and Conclusion, the buildings have been evaluated in terms of their features and their reflection of socio-economic conditions on domestic architecture has been stated.

Key words: Gurun, House, Sofa.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK SAYFASI.....	i
YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI	ii
ONAY:	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
KISALTMALAR.....	x
1. GİRİŞ	1
1. 1. KONUNUN AMACI, YÖNTEMİ VE SINIRLANDIRILMASI.....	1
1. 2. ARAŞTIRMA METODU	3
1. 3. KONUYLA İLGİLİ KAYNAKLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	4
2. GÜRÜN'ÜN COĞRAFİ KONUMU	6
3. GÜRÜN'ÜN TARİHİ	7
4. KATALOG	16
5. 1. Gürün Evlerinin Plan Tipolojisi.....	96
5. 4. Gürün Evlerinin Mimari Özellikleri.....	98
5. 5. Gürün Evlerini Oluşturan Plan Elemanları.....	99
5.5. 1. Ahır ve Zahire Ambarları	99
5. 5. 2. Kiler Odası.....	99
5. 5. 3. Mutfak	99
5.5. 4. Gusülhane	99
5. 5. 5. Hela	100
5. 5. 6. Sofa.....	100

5. 5. 7. Oda	100
5. 6. Yapı Elemanları	101
5. 6. 1. Dış Yapı Elemanları	101
5. 6. 1.1. Cümle kapıları	101
5. 6. 1. 2. Pencereleer.....	102
5. 6. 1.3. Balkonlar.....	102
5. 6. 1.4. Çıkımlar	102
5.6.1.5.Gürün Evleri Çıkma Durumu.....	104
5. 6. 2. İç Yapı Elemanları	105
5. 6. 2. 1. Merdivenler.....	105
5. 6. 2. 2. Tavan Kaplamaları	105
5. 6. 2. 3. Döşemeler	107
5. 6. 2. 4. Duvarlar	107
5. 6. 2. 5. Kapılar	107
5. 6. 2. 6. Ara Pencereleer.....	107
5. 6. 2. 7. Papuçluk.....	107
5. 6. 2. 8. Sedirler.....	108
5. 6. 2. 9. Dolaplar, Yüklükler.....	108
5. 6. 2. 11. Ocak.....	108
5. 6. 2. 12. Tandırlar.....	109
5. 7. Tarihi Gürün Evlerinde Kullanılan Yapı Malzemesi Ve Yapım Teknikleri	109
5. 8. Cephe Düzeni.....	110
5.8.1.Gürün Evlerinin Kat Durumu	111
5. 9. Tezyinat	111
5. 9.1. Ahşap Tezyinat	111

5. 9.1.1. İç Tezyinat	111
5. 9.1.2. Dış Tezyinat	112
5.9. 2. Taş Tezyinat.....	112
5. 9. 3. Kalemîşi Tezyinat	112
5. 9. 4. Alçı Tezyinat.....	112
KAYNAKÇA	115
ŞEKİL LİSTESİ	117
FOTOĞRAF LİSTESİ	137
EKLER.....	344
ÖZGEÇMİŞ.....	347

KISALTMALAR

age	: Adı geçen eser
c.	: Cilt
ev.	: Çeviren
Foto.	: Fotoğraf
Km.	: Kilometre
M.Ö.	: Milattan önce
s.	: Sayfa
SKTVKK	: Sivas Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu
vb.	: ve benzeri
yy.	:Yüzyıl

1. GİRİŞ

1. 1. KONUNUN AMACI, YÖNTEMİ VE SINIRLANDIRILMASI

Bu çalışmada Gürün'deki tarihi yapılar ele alınmıştır. Ayrıca Gürün'ün coğrafi konumu ve tarihçesi üzerinde de durulmuştur. Amaç; tescilli yapılarla birlikte tescilsiz yapıları da irdeleyerek Gürün kent dokusunu değerlendirmeye çalışmaktır.

Gürün'ün eski evlerinin yüksek lisans tezi olarak seçilmesinin sebebi bu evler üzerinde yeterli ve doyurucu bir araştırma ve çalışmanın olmayışıdır.

Tez konusu belirlendikten sonra ilk aşamada kaynak taraması gerçekleştirilmiştir. Çalışma konumuzla ilgili çok fazla kaynağa ulaşamamıştır. Tarihi değer taşıyan tescilsiz eserlerinde direk olarak çalışıldığı herhangi bir doküman temin edilememiştir.

İkinci aşamada da çalışılacak eserler tespit edilmiş, fotoğraflanmış, çizim ve yapı tanımları yapılmıştır.

Üçüncü aşamada ise elde edilen veriler ana hat planına uygun olarak yazıya aktarılmıştır.

Tez kapsamında 9'u tescilli, 11'i de tescilsiz olmak üzere toplam 20 yapı (ev) ele alınmıştır. Tescilli 4 konut daha bulunmasına rağmen konut sahiplerinin yapıların içine girilmesine müsaade etmemeleri ve bazılarının da sahiplerinin şehir dışında olması sebebiyle bu konutlara girilememiştir ve bu yapılar dış cepheleri göz önünde bulundurularak değerlendirilmiştir. Konutlar mimari özellikleri, malzeme, teknik ve süsleme unsurları açısından ayrıntılı bir araştırmaya tabi tutulmuştur.

İnsanoğlu başlangıcından itibaren kendisini kar, yağmur, soğuk, sıcak gibi tabii etkilerle yırtıcı hayvanlar ve diğer tehlikelere karşı korumak amacıyla kapalı mekânlara ihtiyaç duymuşlardır¹.

¹ ESMER, M. Ali, *Avanos'un Eski Türk Evleri*, Ankara, 1992, s.2

Türkler göçebeyken çadırda yaşamışlardır. Çadırların ortasında “ateş yeri” veya “korluk” denilen, ateş yakmak için kullanılan bir yer bulunmaktadır. Çadırın girişinin tam karşısına gelen bölüm “tör” olarak adlandırılmaktadır. Sandıkların, hurçların, keçe ve halıdan yapılmış olan bohçaların ve heybelerin dizildiği bölümdür. Girişin sağında da at derisinden yapılmış kımız tulumu bulunmaktaydı². Türkler yarı göçebe duruma geçtikten sonra yazın yaylaklarda çadırlarını kurmaya devam etmişler, kışın da çadır özelliklerini taşıyacak şekilde inşa ettikleri kargir meskenlerde oturmuşlardır³. Arkeolojik ve etnolojik çalışmalar Kuzey Amerika’da olduğu gibi Eski Doğu’da da konutun kronolojik gelişmesinde dairesel plandan kare planlı eve doğru bir gidişe işaret etmektedir⁴. Yani çadırlar, konut mimarisini oluşumuna ön ayak olmuştur diyebiliriz.

Çadırın iç düzenlemesi Türk odasının oluşmasında etkili olmuş ve düzenleme olarak esas alınmıştır⁵.

Türk evi kültürel unsurların biçimlendirdiği, mimari ve estetik özellikleri olan bir yapıdır⁶. İnsan evinde doğar, büyür, ekonomik faaliyetlerde bulunur, toplumun bir üyesi olarak ömür sürer, bu bakımdan ev toplumsal bir ünedir⁷. Genel olarak bugün “Eski Türk Evleri” diye adlandırdığımız evler son bir iki yüzyılın ürünleridir⁸. Çünkü sivil mimari değerlerimiz yangın, deprem gibi etkilerle çok kolay yok olabilmektedir ve ayrıca malzeme açısından da ömürleri oldukça kısadır.

Yaşama biçimleri, gelenekler, kültür, ekonomi, iklim ve coğrafi özellikler yapıların plan özelliklerini, malzeme ve tekniklerini, süsleme unsurlarını etkilemektedir.

Çeşitli bölgesel ev tiplerinin görülmektedir. Her bölgenin kendine ait ev tipi vardır. Yağış şartları dam şekilleri üzerinde etkilidir. Sıcaklıkta evlerin daha korunumlu ya da daha serbest yapılmasını belirler⁹.

² KÜÇÜKERMEN, Önder, GÜNER, Şemsi, *Anadolu Mirasında Türk Evleri*, İstanbul, 1995, s. 26-27

³ ESMER, M. Ali, *Avanos'un Eski Türk Evleri*, Ankara.1992,s.2

⁴ *Tarihten Günümüze Anadolu'da Konut ve Yerleşme, Çadır ve Anadolu Evi İlişkileri*, (Çev. Jale Alguadiş) İstanbul, s. 235

⁵ AREL, Ayda, *Osmanlı Konut Geleneğinde Tarihsel Sorunlar*, İzmir, 1982, s.58

⁶ KARPUZ, Haşim, *Türk Sivil Mimarisi*, Konya, s. 1

⁷ KARPUZ, Haşim, *Türk Sivil Mimarisi*, Konya, s. 3

⁸ BEKTAŞ, Cengiz, “ Çağdaş Türk Evini Oluşturacak Yaşama Kültürü”, *Türk Halk Mimarisi Sempozyumu Bildirileri*, Konya, 1990, s.45

⁹ ELDEM, Sedat Hakkı, *Türk Evi Osmanlı Dönemi*, 1984, s. 28

Tarihi anıtlar, özellikle eski evlerin korunması, onarılması, içlerinde yaşanır hale getirilmesi günümüzün önemli sorunlarından. Bu problemin çözümü, tarih sevgisinin, kültür bağlarının canlı tutulması ile mümkün olabilir. Eski evlerimiz sadece bir zamanlar atalarımızın içinde yaşadığı fiziki mekânlar değildir. Onlar milli kültürümüzün milli hayatımızın delilleri ve tarihimizin eşsiz bilgi kaynaklarıdır¹⁰.

1. 2. ARAŞTIRMA METODU

Bu çalışma sırasında izlenen araştırma yöntemlerinin başında arazi çalışması gelmektedir. Sivas'ın Gürün ilçesinin merkezinde bulunan tarihi yapılar tespit edilmiştir. Toplam 20 konut kataloga alınıp incelenmiştir. Bu konutların 9'u tescilli, 11'i tescilsizdir. Bunların dışında içlerine girilemeyen 4 tescilli konutta dış cepheleri göz önünde bulundurularak kataloga dahil edilmiştir. Konutların roleveleri alınmıştır ve fotoğrafları çekilmiştir. Alınan ölçülere bağlı kalınarak yapıların planları çizilmiştir. Daha önce çizilmiş olan tescilli eserlerin planları ve cephe çizimleri kullanılmıştır. Çeşitli kütüphanelerden konuyla ilgili makale ve kitaplar temin edilmiştir.

Çalışmamız giriş, Gürün'ün coğrafi konumu ve tarihi, katalog, yapı listeleri, değerlendirme ve sonuç bölümlerinden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde konunun niteliği, kapsamı ve konuyla ilgili yayınlara kısaca değinilmiştir. Ayrıca Türk evinin ortaya çıkışıyla ilgili kısa bir başlangıç yapılmıştır. Gürün'ün coğrafi konumu ve tarihçesi bölümlerinde; ilçenin coğrafi özelliklerine ve genel bir tarihine değinilmiştir.

Katalog bölümünde 24 konut ele alınmıştır. Yapıların tamamı yerinde incelenmiş, çizim ve fotoğraflama işlemleri gerçekleştirilmiştir. Katalogda konutların her birine katalog, şekil ve fotoğraf numaraları verilmiştir. Sırasıyla inceleme tarihi, konutun yeri, bugünkü durumu, tarihi, plan ve mimari özellikleri, süslemesi, malzeme ve teknik, kitabesi ve tarihlendirme başlıkları altında gerekli açıklamalar yapılmıştır. Örnekler tanıtılırken fotoğraf ve planlarla desteklenmiştir.

Yapı listeleri bölümünde, konutlar avlu özelliklerine, kat sayılarına, çıkma özelliklerine ve plan özelliklerine göre gruplanmıştır.

¹⁰ KARPUZ, Haşim, "Trabzon Evlerinin Mimari Özellikleri", *Türk Halk Mimarisi Sempozyum Bildirileri*, s. 123

Değerlendirme bölümünde ise konutların malzeme teknik, süsleme özellikleri, mimari özellikleri, plan elemanları, yapı elemanları, plan tipleri bakımından konutlar ele alınarak incelenmiştir.

Sonuç bölümünde de değerlendirme bölümünde ele alınan sonuçlar ve tespitler vurgulanmış ve Gürün evlerinin Türk konut mimarisi içerisindeki yeri ve önemi belirtilmiştir.

1. 3. KONUYLA İLGİLİ KAYNAKLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sivil mimari hakkında pek çok araştırmacı tarafından kitap ve makaleler yayınlanmıştır. Fakat Gürün konutları hakkında çalışma bulunmamaktadır.

Konuyla ilgili ana kaynaklarımız;

Ayda Arel'in "Osmanlı Konut Geleneğinde Tarihsel Sorunlar" adlı eserinde Türk Evinin plan özelliklerinin değerlendirilmesi üzerinde durulmuş, tipolojik oluşum süreçleri örneklerle açıklanmıştır¹¹.

Sedat Hakkı Eldem tarafından yazılan "Türk Evi Plan Tipleri"¹² adlı eserde Türk evi plan tipleri oluşturulmuş ve plan tiplerinin oluşmasını etkileyen faktörler ortaya konmuştur. Türk evi plan tipleri ana hatlarıyla tanıtılmıştır.

Sedat Hakkı Eldem tarafından yazılan "17. Ve 18. Asırda Türk Odası"¹³ adlı incelemede Türk odasının bölümleri, Türk odasını oluşturan elemanlar ve Türk odasının gelişimi ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır.

Sedat Hakkı Eldem tarafından yazılan "Türk Evi Osmanlı Dönemi"¹⁴ adlı kitapta Osmanlı dönemindeki konut mimarisi detaylı bir şekilde anlatılmıştır.

Mehmet Ali Esmer'in "Avanos'un Eski Türk Evleri"¹⁵ adlı kitabında Avanos'un eski Türk evleri genel özellikleriyle birlikte detaylarıyla ele alınmıştır ve Türk Konut mimarisindeki yerleri dile getirilmiştir.

Önder Küçükerman ve Şemsi Güner'in hazırladıkları "Anadolu Mirasında Türk Evleri"¹⁶ adlı kitapta Türk Evleri hakkında derinlemesine bilgi bulunabilmektedir.

¹¹ AREL, Ayda, *Osmanlı Konut Geleneğinde Tarihsel Sorunlar*, İzmir, 1982

¹² ELDEM, Sedat Hakkı, *Türk Evi Plan Tipleri*, İstanbul, 1968

¹³ ELDEM, Sedat Hakkı, "17. Ve 18. Asırda Türk Odası", *Güzel Sanatlar Mecmuası*, c. V, Ankara, 1944

¹⁴ ELDEM, Sedat Hakkı, *Türk Evi Osmanlı Dönemi*, 1984

¹⁵ ESMER, Mehmet Ali, *Avanos'un Eski Türk Evleri*, Ankara, 1992

Doğan Kuban'ın "Sanat Tarihimizin Sorunları"¹⁷ adlı kitabının Türk Ev Geleneği Üzerine Gözlemler adlı bölümünde evlerin oluşumundaki bölgesel farklar dile getirilmiştir. Türk evi mimari özellikleri hakkında bilgi verilmiştir.

K. Yıldırım ve M. L. Hidayetoğlu'nun " Geleneksel Türk Evi Ahşap Tavan Süsleme Özelliklerinin ve Yapım Tekniklerinin Çeşitliliği Üzerine Bir İnceleme"¹⁸ adlı makalesinde tavanlar ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır ve tavan yapım yöntemleri belirtilmiştir. Ayrıca süsleme teknikleri de açıklanmıştır

Gürün'ün coğrafi konumu anlatılırken Gürün Kültür Envanterinden ve Albüm Kitaptan yararlanılmıştır. Ayrıca Gürün adının anlamıyla ilgili bilgi verebilmek için internetten de faydalanılmıştır. Gürün'ün tarihi anlatılırken de Albüm Kitaptan, Sivas 1973 İl Yıllığından, Bütün Yönleriyle Gürün İlçesi isimli kitaptan ve Sivas Gürün Sokak Sağıklaştırma Projesi Yapım İşi adlı dosyadan yararlanılmıştır. Yapı tanıtımlarının yapıldığı kısımda bazı yerlerde Gürün Kültür Envanterinden alıntılar yapılmıştır.

¹⁶ KÜÇÜKERMEN, Önder , GÜNER, Şemsi, *Anadolu Mirasında Türk Evleri*, İstanbul, 1995

¹⁷ KUBAN, Doğan, *Sanat Tarihimizin Sorunları*, İstanbul, 1995

¹⁸ YILDIRIM, K. , HİDAYETOĞLU, M. L.," Geleneksel Türk Evi Ahşap Tavan Süsleme Özelliklerinin Ve Yapım Tekniklerinin Çeşitliliği Üzerine Bir İnceleme", Uluslar arası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu

2. GÜRÜN'ÜN COĞRAFI KONUMU

Sivas'ın güneyinde bulunan Gürün ilçesi, il merkezine 137 km. uzaklıktadır. Akdeniz Bölgesi, Doğu Anadolu Bölgesi ve İç Anadolu Bölgesinin kesiştiği noktada, üç bölgeyi birbirine açan “anahtar şehir” konumundaki Gürün, Tohma Havzası'nın önemli yerinde bulunmaktadır. Doğusunda Malatya'ya bağlı Darende ve Kuluncak, güneyinde Kahramanmaraş'a bağlı Elbistan ve Afşin, batısında Kayseri'ye bağlı Pınarbaşı ve Sarız, kuzeyinde de Kangal ilçesi bulunmaktadır¹⁹.

Coğrafi bölge olarak Doğu Anadolu Bölgesine giren Gürün, yörenin en yüksek platosu olan Uzunyayla'nın Güney Doğu bölgesinde yer alan, 1250 rakımlı 2797 km genişliğinde, arazisi engebeli bir ilçedir. Gürün topraklarının batısında 2700 mt. rakımlı, Tahtalı Dağı vardır. Bu dağdan çıkan yüzlerce pınarın ayakları: Fırat, Ceyhan ve Seyhan nehirlerinin önemli kollarını oluşturur. Doğuyu batıyı bağlayan ve Gürün'den geçen Malatya-Kayseri karayolu: Gövdeli dağını 1850 mt. rakımlı Mazıkıran Geçidi ve 1950 mt. rakımlı Ziyarettepe Geçidini aşarak geçer. Gürün'ün ikinci önemli dağı: Güney Batı istikametinde yükselen 2283 mt. rakımlı Hezanlı Dağıdır. Kuzeyde Gürün ile Kangal ilçelerini ayıran 2200 mt. rakımlı Sakaltutan ve aynı yükseklikte Kuzey Doğuda Karadağ (Karadoruk dağı) vardır. Ayrıca: Güneyde Maşat Dağı, Kuzeyde Gelloş Dağı belirli dağlardandır. İlçe merkezi Tohma vadisinde doğu-batı doğrultusunda yer almaktadır²⁰. İlçede Gökpınar, Aygır ve Uyuzpınar gölleri bulunmaktadır.

Etrafı dağlarla çevrili vadi şehir Gürün'de karasal iklim özellikleri görülmektedir. İlçede, arazi genel olarak çıplak bir görünümde ve susuzluğa dayanabilen bitkiler yetişmektedir. Akarsu boylarında ise kavak, söğüt ve meyve ağaçları yer almaktadır²¹.

¹⁹ PÜRLÜ, Kadir, *Gürün Kültür Envanteri*, Sivas, 2009,s.18

²⁰ ANONİM, *Album Kitap*, İstanbul 2001,s.29

²¹ PÜRLÜ, Kadir, *Gürün Kültür Envanteri*, Sivas, 2009,s.18

3. GÜRÜN'ÜN TARİHİ

Gürün; Anadolu'nun merkezinde ve geçmişi tarihin derinliklerinde bulunan bir yerleşim yeridir²². Tohma vadisi üzerinde kurulmuştur. İlçenin kuruluş yılı 1869'dur. Gürün'ün tarihi, M.Ö. 2000 yılına kadar iner²³. M.Ö. 2000 yıllarında Gürün'de kimlerin yaşadığına dair bugün elimizde tarihi bir belge bulunmamakla beraber çok eskiden beri yaşamın devam ettiği mevcut kaya oyuklarından anlaşılmaktadır. Bugün Çarşı Kalesi diye anılan eski kale kalıntlarına, dışarıdan bakıldığında elliye yakın mağara görülür. Bu yerin Büyük Hitit imparatorluğu zamanında kale olarak kullanıldığı tahmin ediliyor. Bu kalenin 3km. güneybatısında bulunan Burçevi kalıntıları ile doğuda Çayboyu (Gübün) Mahallesinin kuzeyinde bulunan ve aynı karakterdeki Gözlü kaleye yer altı dehlizleri ile bağlantısının bulunduğu ve bunların insan eliyle yapıldığı tespit edilmiştir. Gürün Kalesindeki oyuklardan 100-150 metre kadar derinlere gidilebilmektedir. Fakat zaman içerisinde dehlizlerin çöktüğü tespit edilmiştir.

Gürün'ün ilk ismi Togarma'dır. Tegarama ise Tegarammalar'ın yaşadığı şehir anlamına gelmektedir. Çeşitli tarihi kaynaklarda Tegarama, Tagarama, Tilgarimmu vb. isimlerle anılan Gürün ilçesinin bir ismi de "Yüksek mağaraların yanındaki su yeri" anlamına gelen "TİLGARİMMU"dur²⁴.

Orta Anadolu'da ve özellikle de Tohma vadileri boyunca oldukça sık rastlanan ve Gürün civarında da tarih öncesi çağlardan kalmış olan çok sayıda eski yerleşim birimi (ören) ve höyük adı verilen tepelerin bol miktarda bulunmuş olması yörenin tarih öncesi çağların izlerini taşımış olduğunu göstermektedir. Gürün'de on beşten

²² ANONİM, *Albüm Kitap*, İstanbul, 2001, s.21

²³ ANONİM, *Albüm Kitap*, Sivas, 1974, s.68

²⁴ ÖZ, Mehmet A., *Bütün Yönleriyle Gürün İlçesi*, İstanbul, 1999, s.25

fazla yerleşim biriminin ismi ören kelimesiyle başlamakta ya da bitmektedir. Bu yerler tarih öncesi çağlardan günümüze kadar gelmiş olan yerlerdir²⁵.

Tohma Havzası, Konya ve Anadolu yaylasını Antalya'ya, Erzurum'u Trabzon'a, Sivas'ı Sinop ve Samsun'a, Karadeniz ile Akdeniz'i birbirine bağlayan yolların ana kavşağı "Kilikya Kapıları" denilen bölgede bulunması nedeniyle önemlidir. Orta Anadolu ile Güney Anadolu'yu birleştiren iki ana yolun varlığı eskiden beri bilinir. Anadolu ile Mezopotamya arasındaki irtibatı sağlayan bu iki yolda Tohma Havzası'ndan geçer. Batıdan doğuya doğru Anadolu'yu baştan başa geçen ticaret yolunun biri Kapadokya'nın başkenti yani Hititler'in başkenti olan Hattuşaş'tan Kuşşar (bugün kü Alacahöyük), Kaneş (Kayseri) Şamuha ve Hurama şehirlerinden geçerek Tilgarimmu'ya (bugün ki Gürün'e) ulaşırdı. Buradan da Timelkia (bugün ki Darende ilçesi), Meliddu (Malatya), Sümeysat (Samsat) üzerinden Osreon (Urfa)'a varmaktadır. Batıdan da Kargamış ve Halpa'ya (Halep şehri) doğudan da Müsaybin üzerinden Asur ve Babil'e gitmek üzere ikiye ayrılır. Anadolu-Mezopotamya ticaret yolunun biri de Asur kaynaklarına göre; Mazaka (Kayseri)'dan uzayan bir yolun Tilgarimmu'dan geçerek güney istikametine doğru ayrılarak Elbistan'a ulaşır. Buradan da yine Kayseri'den geçerek Göksun'a ulaşan yol ile birleşerek Markasi (Maraş)'ye ulaşmaktadır. Gülek Boğazından da geçerek Amanos eteklerinden Mezopotamya ülkelerine varmaktadır. Her iki yolda güvenlik bakımından Tohma havzasından geçerd²⁶.

Kapadokya'daki Proto Hititler'in öncülüğünde hareket eden on yedi bölgesel Anadolu krallığından Kummuh\Kummani krallığı: Tilgarimmu (bugünkü Gürün ilçesi) ve çevresinde Malatya'ya yakın bölgelerde hüküm sürer. Gürün ilçesi M.Ö. 2645 yılında yani M.Ö. 3000-2000'li yıllar arasında Kummuh krallığı içinde bulunmaktadır²⁷.

Gürün ve çevresi siyasi bağlamda Geç Hitit Devleti'ne kültürel yönden de Mitanniler'e bağlı bulunan Kizvatna krallığı sınırları içerisindedir. M.Ö. 1260'larda

²⁵ ÖZ, Mehmet A., *Bütün Yönleriyle Gürün İlçesi*, İstanbul, 1999, s.27

²⁶ ÖZ.Mehmet A., *age.*, İstanbul,1999, s.29

²⁷ ÖZ.Mehmet A., *age.*, İstanbul,1999, s.36

Tegarama (Gürün) ve Meliddu (Malatya) vb. gibi bölgeler Hitit ülkesinin doğu sınırlarını oluştururdu²⁸.

Malatya Krallığı'nın hüküm sürmüş olduğu bölgelerde, Malatya ve çevresinde Gürün, Darende vb. gibi bölgelerde bulunan yazıtlardaki bilgilere göre Malatya Krallığı Geç Hitit Devleti'nin yıkılışından sonra bağımsız bir devlet olarak varlığını sürdürmüştür. Malatya Krallığı bu dönemde başta Malatya olmak üzere Fırat'ın batı kolu, Tohma suyu, Kapadokya'ya kadar uzanan bölgeler Tabal, Gurgum, Kummuh ve bu prensliğe bağlı bulunan Tilgarimmu bölgesi bu tarihten sonra (M.Ö 1115 yıllarından itibaren) sınırlarını batıya doğru genişleten Malatya Krallığı'nın hakimiyeti altına girmiştir. Gürün'de (Şuğul mevkiinde) bulunan Hitit hiyeroglifi kaya yazıtları ve steller Geç Hitit Beylikleri hakkında bilgi verdiği gibi özellikle de Malatya Krallığı hakkında (M.Ö.1115-1100/1093) yılları arasına ait bilgileri de vermektedir²⁹.

M.Ö. 800'lerde Malatya Krallığı'nın, Asur Devleti'nin egemenliğine girmesiyle birlikte bu krallığa bağlı bulunan Tilgarimmu (Gürün) bölgesi de, Asur Devleti'nin hakimiyeti altına girmiştir³⁰.

Meliddu, Tabal, Gurgum, Kummuh, Bit-Agusi, Unki vb. gibi bölgesel krallıklar M.Ö. 743 yılından itibaren Asurluların hakimiyetleri altına girdi. Gürün ve çevresinin bağlı bulunduğu Kummuh Krallığı bu dönemde bağlı bulunduğu Meliddu Krallığı ile birlikte Urartuların egemenliği altında kalmıştır. M.Ö. 743 yılında da bağlı bulunduğu Meliddu Krallığı ile birlikte Asurluların egemenliği altına girdi³¹.

M.Ö. 690-675 yılları arasında Asurlulara bağlı bulunan Tilgarimmu (Gürün) bölgesi bu dönemde Asur ülkesine her yandan yapılan saldırılar yüzünden bu ülkenin egemenliğinden çıkmıştır³².

Tarihi kaynaklarca Orta Asya'dan Toharistan (İran)'a yerleşen daha sonra buradan da Anadolu'ya geçmiş oldukları belirtilen Saka-İskit kökenli Toharlar, Tohma Havzasına yerleştikten sonra bu bölgeye kendi isimlerini vermişlerdir. Tohma Suyu ismini bu kavimden almıştır. Tohma Havzası'nın kaplamış olduğu sahaları ve

²⁸ Öz.Mehmet A., *age*, İstanbul, 1999, s.44

²⁹ Öz.Mehmet A., *age*, İstanbul, 1999, s.67-68

³⁰ Öz.Mehmet A., *age*, İstanbul, 1999, s. 71

³¹ Öz.Mehmet A., *age*, İstanbul, 1999, s.72

³² Öz.Mehmet A., *age*, İstanbul, 1999, s. 77

Gürün'ün de bulunduğu bu bölgeleri ele geçirmiş bulunan Kimmer-İskit Türkleri M.Ö. 675 yılından M.Ö. 665 yılına kadar ellerinde tutmuş ve bu bölgeye hakim olmuşlardır³³.

Medler zamanında Kilikya satraplığı sınırları içinde bulunan Malatya Gürinian (Gürün ve çevresi) ve Mazaka (Kayseri) bölgeleri I. Daries zamanında yapılan düzenlemelerle Kapadokya bölgesine dahil edilmiştir. Bu dönemde eski ticaret ve kervan yollarının adı "Kral Yolu" olarak değişmiş ve önemi daha da artmış olduğu için bu yolun üzerinde bulunan Gürün ve çevresinin önemi de bir kat daha artmıştır³⁴.

Büyük İskender'in M.Ö.334-332 yıllarında yaptığı seferler sonrasında bölgede Pers egemenliğinin sona ermesi sonucu Roma hakimiyetine girene kadar Kapadokya Krallığı'na bağlı bir merkez olarak yerini almıştır³⁵.

M.Ö. 93 yılında Malatya'dan Kayseri'ye kadar olan tüm bölgeler ile yine Malatya'dan Maraş ve çevresi, Elbistan ve Zeytinli bölgelerine kadar olan bu alanın Ermeniler işgal etti. Bu dönemde Tomisa olarak bilinen Darende ilçesi ve Gürinian olarak tarif edilen Gürün ve çevresi bu tarihten (M.Ö. 93'de) itibaren Ermenilerin hakimiyeti altına girmiştir³⁶.

M.Ö. 69 yılında meydana gelen savaşta Pontus'taki karargâhından çıkmış olan Lukullus, önce Kamisen'i ve Laviensen'i alarak Malatya'ya geldi ve burayı da Ermenilerden aldı. Tomisa'yı (Darende) da ele geçirdikten sonra Mazaka'ya (Kayseri) kadar olan sahayı Ermenilerin elinden aldı ve Sofen krallığı üzerine de yürüyerek bu krallığı da ele geçirmiştir. Daha sonra da Ermenistan'ın başkenti olan Tigranokert'i de ele geçirdi. Tigra'nın ölümüyle birlikte bu krallıkta tamamıyla Romalıların hakimiyeti altına girmiş oldu. 93 yılından M.Ö. 66 yılına kadar altı kez işgal edilmiş bulunan Gürün'ün de bulunduğu bu bölgeler M.Ö. 66 yılından itibaren de tamamen Romalıların egemenliğine girmiştir³⁷.

Gürün'ün de içinde bulunduğu topraklar, Romalıların elinden Partların eline geçerek M.S. 14 yılından M.S. 55 yılına kadar bu devletin egemenliği altında kaldı. Roma

³³ ÖZ.Mehmet A., *age*, İstanbul, 1999,s.79-81

³⁴ ÖZ.Mehmet A., *age*, İstanbul, 1999,s.82-84

³⁵ PÜRLÜ, Kadir, *Gürün Kültür Envanteri*, Sivas, 2009,s.21

³⁶ ÖZ.Mehmet A., *age*, İstanbul, 1999,s.92

³⁷ ÖZ.Mehmet A., *age*, İstanbul, 1999,s. 91-92

kuvvetleri M.S. 55 yılında Gürün'ün de bulunduğu Kapadokya'nın güney bölgelerini ve Malatya'dan Kayseri'ya kadar olan yerleri Romalılar, Part'ların elinden geri aldı³⁸.

M.S. 55 yılından itibaren Roma İmparatorluğunun hakimiyeti altına giren Gürün M.S. 55/74 yılları arasında Kapadokya eyaletlerine bağlıken M.S. 74 yılında yapılan değişiklikle birleşik Galatya eyaletine bağlandı. Askeri ve siyasi yönden Galatya eyaletine bağlı bulunan Gürün ve çevresi Roma İmparatorluğuna bağlıdır. Gürün ve çevresi M.S. 114 yılında Roma İmparatoru Tiranus zamanında topraklarının bir kısmı Kapadokya eyaletinin sınırları içine dahil edilirken, topraklarının bir kısmı da Malatya eyaletinin sınırları içindedir. M.S. 193 yılından itibaren M.S. 260 yılına kadar tekrar Roma İmparatorluğunu egemenliği altına girmiştir³⁹.

M.S. 260 yılında da Gürün'ün de bulunduğu Roma İmparatorluğuna bağlı bulunan Malatya eyaleti ile Kapadokya eyaletleri, Suriye eyaletleri bu tarihten itibaren Romalıların egemenliğinden çıkarak M.S. 260 yılında Sasanilerin egemenliği altına girdi. Sasani devletinin bu bölgelerdeki hakimiyeti M.S. 298 yılına kadar devam etmiştir⁴⁰.

M.S. 305 yılında Gürün ve çevresi Kilikya eyaletine bağlanmış olan Yukarı Kilikya Bölgesi'nin sınırları içinde bulunmaktadır. Kapadokya ile Ermenistan eyaletleriyle sınır oluşturmaktaydı. Gürün bu konumunu Roma imparatorluğunun doğu ve batı olmak üzere ikiye ayrılmasına kadar sürdürmüştür. Bu tarihten sonra bölgenin egemenliği Bizans İmparatorluğunun eline geçmiştir⁴¹.

M.S. 934 yılında Bizans İmparatorluğun'da yapılan yeni toprak düzenlemesiyle Anadolu'da eyalet sayısı on ikiye çıkarılmıştır. Gürün'de bu eyaletlerden kuzeyde bulunan Sebasteia (Sivas) Theması ile güneyde bulunan Lyxandos içinde yer alır. Bu bölgeler M.S 1058 yılına kadar Bizans İmparatorluğunun hakimiyeti altında kalmıştır⁴².

³⁸ÖZ.Mehmet A., *age*, İstanbul, 1999,s.99

³⁹ ÖZ.Mehmet A., *Bütün Yönleriyle Gürün İlçesi* , İstanbul,1999,s.100-101

⁴⁰ ÖZ.Mehmet A., *Bütün Yönleriyle Gürün İlçesi* , İstanbul, 1999,s.101

⁴¹ÖZ.Mehmet A., *Bütün Yönleriyle Gürün İlçesi* , İstanbul, 1999,s.102-103

⁴² TOP, Eyüp, *Gürün Sokak Sağlıklaştırma Projesi*, Tokat, 2008,s.7

Emir Afşin Bey, Malatya'dan itibaren batıya doğru ilerleyerek, Tohma boyunca bulunan tüm yerleşim birimlerini Malatya, Darende, Gürün, Pınarbaşı, Kayseri şehirlerini ele geçirdi. Böylece 934 yılından itibaren Bizans İmparatorluğu'nun hakimiyeti altında bulunan Gürün ve toprakları 1057 yılında Selçuklu Türkmenlerinin eline geçti⁴³.

Sultan Alparslan'ın kumandanı Bekçioğlu Afşin Bey Anadolu'yu baştanbaca fethetmiştir. Tarihi Amorion kentini II. Afşin 1068 yılında fethetmiştir. Bu seferlerde, Erzurum 1048 de, Malatya 1057 de, Tohma Havzası (Gürün ilçesi ve Darende havalisi) 1057 de, Sivas 1059 da, Kars 1069 da, Kayseri 1067 de, Niksar ve Konya 1067 de, Amuriyye 1068 de, Horasan 1069 da fethedilmiştir. Birkaç yıl içinde Aras Bölgesinin tamamı, Fırat Nehrinin yukarda ki iki kolu ile Batı kolu olan Tohma suyunun kaynaklarının bulunduğu vadilerin tamamı ele geçirilmiştir⁴⁴.

Ermeni Flarates bu tarihlerde sınırları Antakya'dan Urfa'ya, Harput'tan güneydeki Kilikya'ya kadar uzanan çizgide bulunan Malatya, Maraş, Göksun, Gürün, Darende, Elbistan, Tarsus, Afşin, Raban, Anazarba, Urfa vb. gibi şehirleri içine alan bir Ermeni prensliği kurmuştur. Ermeni Flarates, bu bölgeleri Danişment Gazi'nin 1080 yılında ele geçirmesine kadar elinde bulundurmıştır. 1080 yılında Danişment Gazi'nin kurmuş olduğu Danişmentliler Devletinin egemenliğine girmiştir⁴⁵.

1080 yılında gerçekleştirilen sefer ile birlikte Danişment Gazi, Gürün, Darende ve Malatya gibi şehirleri ele geçirirken, Süleyman Şah da Ceyhan bölgesini, Elbistan Göksun ve Raban gibi bölgeleri ele geçirdi. Bu bölge çevresinde sadece Maraş ve çevresi Ermeni Flarates'in elinde kaldı. Gürün'ün bulunduğu bölge ve Malatya'ya kadar olan topraklar Danişmentlilerin eline geçmiştir⁴⁶.

Anadolu Selçuklu Devletinin hükümdarı Sultan II. İzzeddin Kılıç Arslan, 1160 yılında Bizans İmparatoru ile ittifak yapan Danişmentli Nizameddin Yağlıbasan'a yenilince Elbistan, Gürün ve Darende yöresine Danişmentliler'e bırakmak zorunda kalmıştı. II. Kılıç Arslan Danişmentli topraklarını ele geçirmek için Elbistan üzerine yürüdü. 1165'ten itibaren başta Elbistan olmak üzere kısa bir zaman içerisinde, Tohma Vadilerini (Gürün, Darende ve Gedik yöresini) ele geçirdi. Darende ve çevresi 1165

⁴³ Öz.Mehmet A., *Bütün Yönleriyle Gürün İlçesi*, İstanbul, 1999, s.124

⁴⁴ Öz.Mehmet A., *Bütün Yönleriyle Gürün İlçesi*, İstanbul, 1999, s.125-127

⁴⁵ Öz.Mehmet A., *Bütün Yönleriyle Gürün İlçesi*, İstanbul, 1999, s.127-128

⁴⁶ TOP, Eyüp, *Gürün Sokak Sağlıklaştırma Projesi*, Tokat, 2008, s.9

yılında kesin olarak II. Kılıçarslan'ın hakimiyeti altına girdi. Anadolu Selçuklu Devletine karşı Bizanslılar ile ittifak yapan Danişmentli hükümdarı Yağıbasan ölünce, Selçuklu Sultanı II. Kılıçarslan Danişmentlilerin elinde bulunan Elbistan ve çevresi ile Tohma suyu kaynakları (Gürün ve çevresi), Darende, Kayseri ve Zamantı bölgelerini Danişmentli Zünnun'un elinden alarak Danişmentli devletine son verdi. Böylece 1080 yılından beri Danişmentliler'in elinde bulunan Darende, Gürün ve çevresi 1165 yılından itibaren Anadolu Selçuklu Devleti'nin egemenliğine girmiş oldu⁴⁷.

25 Ekim 1178 tarihinde Danişmentliler devletine son verilmiştir. Bu tarihlerde Gürün Anadolu Selçuklu Devleti'nin egemenliği altında bulunuyordu⁴⁸.

1165 yılından itibaren Anadolu Selçuklu Devleti'nin egemenliği altına giren Gürün ve çevresi 153 yıl bu devletin egemenliğinde kaldıktan sonra 1318 tarihinde Anadolu Selçuklu Devleti'nin elinden çıkarak İlhanlılar'ın egemenliği altına girdi⁴⁹.

M.S. 1240 yılında Moğollar'ın 1243 yılında Selçuklu hükümdarı II.Gıyaseddin Keyhüsrev'i kösedağ Savaşıyla yendikten sonra bu devleti haraca bağlamıştır. 1250 yılında özerk bir eyalet konumuna düşen bu devleti 1318 tarihinde de Anadolu Umum Valiliği olarak kendisine bağlayıp Selçuklu Devleti'nin egemenliğine son vermiştir. Bu tarihlere kadar Anadolu Selçuklu Devletine bağlı olan Darende, Gürün ve çevresi de bağlı bulunduğu bu devlet ile birlikte Moğollar'ın egemenliğine girmiştir⁵⁰.

Osmanlı dönemine kadar Gürün çok sayıda devlet arasında kısa sürede el değiştirmiştir. Bunlar;

*ERETNA DEVLETİ	(I) 1328-1336
*MEMLÜKLÜLER	(I) M.S.1336-1338
*ERETNALILAR	(II) 1338-1338
*DULKADİROĞULLARI	(I) M.S. 1338-1339
*MEMLÜKLÜLER	(II) 1339-1340
*DULKADİROĞULARI	(II) M.S. 1340-1341
*ERETNA DEVLETİ	(III) M.S. 1341-1345

⁴⁷ TOP, Eyüp, *Gürün Sokak Sağlıklaştırma Projesi*, Tokat, 2008, s.10

⁴⁸ ÖZ.Mehmet A., *Bütün Yönleriyle Gürün İlçesi*, İstanbul,1999,s.134-136

⁴⁹ ÖZ.Mehmet A., *Bütün Yönleriyle Gürün İlçesi*, İstanbul, 1999,s. 137

⁵⁰ ÖZ.Mehmet A., *Bütün Yönleriyle Gürün İlçesi*, İstanbul 1999,s.139

- *DULKADİROĞULLARI (III) 1345-1350
- *ERETNA BEYLİĞİ (IV) 1350-1360
- *DULKADİROĞULLARI (IV) 1360-1381
- *OSMANLI DEVLETİ (I) M.S. 1398/1399-1401
- *MEMLÜKLÜLER (III) M.S. 1401-1402
- *DULKADİROĞULLARI (V) M.S. 1402-1516⁵¹.

Dulkadiroğulları Beyliği'nin Osmanlı İmparatorluğu'nun egemenliğine girmesiyle 1402 yılından beri bu beyliğe bağlı bulunan Gürün ve çevresi Osmanlı İmparatorluğu'nun hakimiyeti altına girmiştir. Gürün hakkında yapılan araştırmalarda; Başbakanlık Arşivi, Vakıflar Arşivi vb. gibi arşivler ve Malatya ve Maraş tahrir defterlerinde gerekli bilgiler ve kayıtlar bulunmaktadır. Bu tarihi kayıtlar ve kaynaklara göre de:

“Dulkadiroğulları döneminde Darende'ye bağlı 168 vergi nüfuslu bir köydü ve Dulkadiroğulları Beyliği'nin en önemli merkezlerinden birisi olan Elbistan'da Alaüddeve Bozkurt Bey tarafından Hatuniye medresesinin vakıfları arasında bulunmaktaydı. Gürün bu tarihlerde idari bakımdan Darende'ye bağlı bulunurken siyasi yönden de Dulkadiroğulları Beyliğine bağlıdır. Malatya ve Maraş tahrir defterlerinde belirtildiğine göre de Gürün bu dönemlerde köy konumundaydı Gürün köyünün yarısı Elbistan'daki caminin vakıfları arasında bulunurken Gürün'ün diğer yarısının da Darende de bulunan Somuncu Baba'nın vakıfları arasında olduğu resmi kayıtlarda ifade edilmektedir. Hatta bu durumun Memlüklü sultanları tarafından da bu şekilde alınan kararlarla bağlanmış olduğu belirtilmektedir. 1844-1845 yılında Osmanlı Padişahı'nın Sivas Valisi'ne göndermiş olduğu fermanında da bu durumun bu tarihlerde de devam etmiş olduğunu göstermektedir”⁵².

1516 tarihine kadar Dulkadiroğullarına bağlı bulunan ve arazinin bir kısmı Elbistan Hatuniye camisinin vakıfları arasında bulunurken diğer arazinin bir kısmı da Darende ilçesi, Somuncu Baba vakfiyesine ait olan bir köy konumunda bulunan Gürün ilçesi Osmanlı İmparatorluğu'nun eline geçmesiyle birlikte köy olarak Eyaleti Rum'a (Sivas) bağlı bulunan Darende ilçesine bağlanmıştır. 1831 yılındaki düzenlemeyle bir takım yeni köylerin kurulması ve bir takım köylerinde nahiye

⁵¹ TOP, Eyüp, *Gürün Sokak Sağlıklaştırma Projesi*, Tokat, 2008, s.13-14

⁵² ÖZ.Mehmet A., *Bütün Yönleriyle Gürün İlçesi*, İstanbul, 1999, s. 168

konumuna getirilmesiyle birlikte Gürün nahiye konumuna getirilmiştir. II. Mahmut zamanında meydana getirilmiş olan ve kar anlamına gelen “temettü” defterlerindeki kayıtlarda Gürün nahiye olarak gösterilmektedir. Bu tarihlerde Sivas eyaletine bağlı olan Divriği Sancağına bağlı Darende kazasına bağlı nahiye konumunda bulunan Gürün Başbakanlık Arşivi Tapu Tahrir Defteri no:25, sayfa:189 da geçmekte olan “Nahiye-i Gürün Der Liva-ı Divriği” ibaresiyle açıklanmaktadır⁵³.

1830/1831 yıllarındaki düzenlemeyle birlikte köy konumundan çıkarılarak nahiye konumuna getirilen ve bu tarihe kadar da Darende kazasına bağlı bulunan Gürün ilçesi Yozgat’a bağlı Aziziye (bugün ki Pınarbaşı ilçesi) kazasına bağlanmıştır. Bozok eyaleti ise bu tarihlerde Sivas’a bağlıdır. 1845 yılına ait olan Temettü defterlerindeki kayıtlara göre 1831 yılında nahiye konumuna getirilerek 1845 yılına kadar subaşılıkla yönetilmiş olan Gürün’de II. Mahmut zamanında ihdas edilmiş olan Mahalle Muhtarlığı sistemine göre beş Müslüman mahallesi ve beş de gayrimüslimlere ait olan mahalle bulunmaktadır. 1867/1869 yılına kadar müdürlükle idare edilmiştir. 1854 tarihinde yeni bir düzenleme yapılmış ve Sivas eyaleti bu düzenlemeyle birlikte Sivas vilayeti haline getirilmiştir. 1867 yılındaki bu yeni düzenlemeyle birlikte Gürün resmen kaza (ilçe) haline getirilerek direk olarak Sivas’a bağlanmıştır. Bu tarihten itibaren ilçe konumuna getirilmiş olan Gürün 1877 ve 1903 yılındaki düzenlemelerde de aynı konumunu sürdürmüştür ve günümüzde de aynı özelliktedir⁵⁴.

Evliya Çelebi seyahatnamesinde “Afşin’den kuzeye doğru giderek Gürün kasabasına geldik. Gürün Sivas eyaletinde, Engel toprağında, 150 akçelik nahiye kazasıdır. 1000 haneli olup camii, mescidi, hanı, hamamı, sultan çarşısı olan şirin bir kasabadır. Türkmen ağası hükmündedir. Şehir içinde nehir akar.”demektedir. Evliya Çelebi 17. yy. da yaşadığına göre Osmanlıların o döneminde de Gürün’ün önemli bir yer olduğu anlaşılmaktadır⁵⁵.

⁵³ÖZ.Mehmet A., *Bütün Yönleriyle Gürün İlçesi*, İstanbul 1999,s. 170

⁵⁴ ÖZ.Mehmet A., *Bütün Yönleriyle Gürün İlçesi*, İstanbul, 1999,s.171-172

⁵⁵ TOP, *Eyüp Gürün Sokak Sağlıklaştırma Projesi*, Tokat, 2008,s.14

4. KATALOG

4. 1. HÜSREV BEY KONAĞI

KATALOG NUMARASI	: 1
ŞEKİL NUMARASI	: 1
FOTOĞRAF NUMARASI	: 1-21
İNCELEME TARİHİ	: 26.04.2014
YAPININ YERİ	: Karayar Mahalesi, Gölpınar Dinlenme Tesisleri karşısı
BUGÜNKÜ DURUMU	: Konut günümüzde halen kullanılmaktadır
İNŞA TARİHİ	: 1323 /1907 Geç Osmanlı
TESCİL DURUMU	: Tescilli, 31.01.2007
TESCİL NUMARASI	: 330
TESCİL EDEN KURUM	: Sivas Kültür Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu (SKTVKK)

PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ :Yapı doğu-batı doğrultusunda, dikdörtgen planlı; zemin ve üzerine 1 katlıdır. Konut düz toprak damlıdır. Konutun kuzeybatı bölümü sonradan kırma çatı ile örtülmüştür. Fakat birinci katı iç sofalı plan özelliğine sahiptir (Şekil: 1).

Konutun güneyini ve batısını bahçe çevrelemektedir. Yapının kuzey-batı cephesine bitişik olarak sonradan yapılmış küçük bir mekân görülmektedir. Doğusu ise yola bakmaktadır.

Avluya giriş doğu cephenin güneyinde ki yuvarlak kemerli taş avlu kapısından sağlanır (Foto:1). Kapı üstünde kitabe de bulunmaktadır (Foto:2).

Yapının batı cephesinin zemin katında, cephenin güneyinde dikey dikdörtgen biçimli dört pencere bulunur. Bu pencerelerin kuzeyinde küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha görülür.

Birinci katta batı cephenin iki yanına yerleştirilmiş birer konsol çıkma yer alır. Çıkmalarda üç, çıkmaların arasında da iki olmak üzere dikey dikdörtgen biçimli sekiz pencere görülür. Bu çıkmaların cepheye bakan iç yüzlerinde de birer pencere daha bulunmaktadır (Foto:3).

Yapının kuzey cephesinin batısında, zemin katta küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli üç pencere bulunur. Bu pencerelerin doğusunda biraz daha üst seviyede olan küçük boyutlu bir pencere daha mevcuttur.

Konutun kuzey cephesinin birinci katında cephenin batısında biri altta üçü de üst seviyede olan dikey dikdörtgen biçimli dört pencere görülür. Üst seviyede olan pencereler daha küçük boyutludur.

Konutun doğu cephesinde zemin katın merkezinde bir ahşap kapı yer alır. Zemin katın üst seviyesinde, küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli sekiz pencere bulunur. Konutun doğu cephesinin birinci katında, güney köşede ve cephenin merkezinde olmak üzere iki konsol çıkma yer alır. Çıkmalarda üç, çıkmaların arasında iki ve cephenin kuzeyinde de üç olmak üzere dikey dikdörtgen biçimli on bir pencere bulunur. Çıkmaların cepheye bakan iç yüzlerinde ve merkezdeki çıkmanın kuzey yüzünde de dikey dikdörtgen biçimli birer pencere görülür (Foto:4).

Yapının güney cephenin zemin katında eksende, üstünde küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere olan çift kanatlı ahşap giriş kapısı bulunur. Kapının doğusunda ve batısında dikey dikdörtgen biçimli üçer pencere görülür.

Konutun güney cephesinin birinci katında, giriş kapısının üstünde balkon bulunur. Balkon bölümüne geçişi sağlayan kapının her iki yanında birer pencere bulunur. Kapının üzerine de küçük boyutlu dikey eşkenar dörtgen biçimli bir pencere yerleştirilmiştir. Birinci katta balkon kısmının doğusunda ve batısında da simetrik olarak yapılmış dikey dikdörtgen biçimli beşer pencere vardır. Bu pencereler zemin kattakilere oranla daha büyük boyutludur (Foto:5). Cephe üçgen alınlıkla sonuçlanmaktadır.

Konutun zemin katına girilememesi sebebiyle, zemin kat hakkında bilgi verilememektedir.

Yapının zemin katta, doğu ve güney yönlerde iki girişi bulunmaktadır. Günümüzde doğu yöndeki kapı kullanılmaktadır.

Yapının doğu cephesinin merkezindeki çift kanatlı ahşap kapı ile konutun zemin katına girilir. Bu kapıdan geçilerek dikey dikdörtgen planlı aralık bölümüne ulaşılır. Bu bölümün tavanı ters tavandır, zemini ise sal taş kaplıdır (Foto:6). Aralık bölümünün kuzey ucuna eklenen merdivenle birinci katın sofasına ulaşılır (Foto:7). Sofa kuzey güney doğrultusundadır. Sofanın kuzeyinde mutfak yer alır. Mutfağın doğusunda 2 numaralı oda vardır. Sofanın doğusunda 3, 4 ve 5 numaralı odalar yer alır. Sofanın güneyinde de balkon vardır. Sofanın batısında ise 6, 7 ve 8 numaralı odalar bulunur. Sofanın kuzeyinde doğu ve batı köşede zemin kata inişin sağlandığı merdivenler vardır. Bunlardan doğudaki kapatılmıştır, batıdaki merdiven kullanılmaktadır. Sofanın tavanı düz olup ve ortada bir tavan göbeği bulunmaktadır (Foto:8), zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzey duvarının merkezindeki orijinal çift kanatlı ahşap kapı ile mutfağa girilir. Kapının üstünde eşkenar dörtgen biçimli bir pencere yer alır. Kapının iki yanında sonradan kapatılmış dikey dikdörtgen biçimli birer pencere bulunur. Mutfağın kuzey duvarının merkezinde yuvarlak kemerli bir ocak nişi yer alır (Foto:9). Ocağın iki yanında beş gözlü üst kısmı oymalı birer ahşap dolap mevcuttur.. Kuzey duvarın üst seviyesinde, duvara simetrik olarak yerleştirilmiş iki küçük mazgal pencere bulunur. Mutfağın tavanı ters tavandır, zemini ise beton kaplıdır.

Mutfağın doğu duvarının merkezindeki kapı ile girilen 2 numaralı odanın doğu duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş, dikey dikdörtgen biçimli üç pencere vardır (Foto:10). Kuzeydoğusunda sonradan oluşturulmuş bir mekân vardır. Odanın tavanı ters tavandır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzeydoğusundaki kapı ile girilen 3 numaralı odanın kuzey duvarının doğu köşesinde dikey dikdörtgen biçimli bir pencere vardır. Odanın doğu duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli üç pencere yer alır. Güney duvarın doğu köşesinde de dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha mevcuttur (Foto:11). Odanın tavanı düzdür ve bir tavan göbeği yer alır (Foto:12). Zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın doğu duvarının merkezindeki çift kanatlı orijinal ahşap kapı ile 4 numaralı odaya girilir (Foto:13). Odanın doğu duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey

dikdörtgen biçimli iki pencere yer alır. Odanın güneybatı köşesinde çift kapaklı bir ahşap dolap bulunur (Foto:14). Odanın tavanı ters tavandır, zemini ise ahşap kaplıdır. Sofanın güneydoğusundaki kapı ile girilen 5 numaralı odanın kuzey duvarının doğu köşesinde, dikey dikdörtgen biçimli bir pencere bulunur. Odanın doğu duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli üç pencere yer alır (Foto:15). Doğu duvarı boyunca uzanan bir sedir bulunur. Odanın güney duvarında da dikey dikdörtgen biçimli beş pencere görülür. Batı duvarın güney köşesinde de dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha vardır. Batı duvarın merkezinde alçı çiçeklik bulunmaktadır (Foto:16). Odanın tavanı tekne tavandır ve süslemelidir, ayrıca ajur tekniğiyle yapılmış tavan göbeği görülür (Foto:17). Odanın zemini ise ahşap kaplıdır. Sofanın güneybatısındaki kapı ile girilen 6 numaralı odanın doğu duvarında merkeze yerleştirilmiş bir alçı çiçeklik bulunur (Foto:18). Çiçekliğin güneyinde dikey dikdörtgen biçimli bir pencere görülür. Odanın doğu duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli beş pencere yer alır. Odanın batı duvarına da simetrik olarak yerleştirilmiş aynı özelliklere sahip üç pencere vardır (Foto:19). Odanın kuzey duvarının batısında dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha görülür. Odanın tavanı tekne tavandır ve süslemelidir (Foto:20). Bitkisel süslemeli bir de tavan göbeğine sahiptir. Odanın zemini ahşap kaplıdır.

Sofanın batı duvarının merkezindeki orijinal çift kanatlı ahşap kapı ile günümüzde mutfak olarak kullanılan bölüme girilir. Mutfağın batı duvarının merkezinde dikey dikdörtgen biçimli iki pencere vardır (Foto:21). Mutfağın kuzeydoğusuna sonradan bir tuvalet eklenmiştir. Mutfağın tavanı ters tavandır, zemini ise fayans kaplıdır.

Sofanın kuzeybatısındaki 8 numaralı odaya girilemediğinden oda ile ilgili bilgi verilememektedir.

SÜSLEMESİ: Konutta birinci katın sofasında oymalı bir tavan göbeği görülür (Foto:8). Sofanın kuzeydoğusundaki odanın tavan göbeği de ajur tekniğiyle oluşturulmuştur (Foto:12). Sofanın güneydoğusundaki odanın tavanında ajur tekniğinde süslemeler vardır ve ajur tekniğiyle yapılmış bir tavan göbeğine sahiptir (Foto:17). Sofanın güneybatısındaki odada süslemeli bir tavana sahiptir (Foto:20) ve bitkisel süslemeli bir tavan göbeği bulunur. Avlu kapısında da bitkisel süslemeli bir kabartma yer almaktadır (Foto:1).

MALZEME VE TEKNİK: Çamur sıvalı olan konutta, moloz taş, duvarlarda örgü malzemesi olarak kullanılmıştır. Bölme duvarları hımiş tekniğiyle oluşturulmuştur ve hatıllar kullanılmıştır. Avlu kapısında da kesme taş malzeme kullanılmıştır. Pencere şebekelerinde, kapılarda, dolaplarda, merdivenlerde, merdiven korkuluklarında, tavanlarda ve zeminlerde ahşap malzeme kullanılmıştır.

KİTABESİ: Avlu kapısında konutun kitabesi bulunmaktadır (Foto:2). Kitabede 1907 tarihi yazmaktadır

TARİHLENDİRME: Konutun avlu kapısında yer alan inşa kitabesine göre yapı 1907 tarihinde inşa edilmiştir.

4. 2. FİKRET YILDIZ EVİ

KATALOG NUMARASI	: 2
ŞEKİL NUMARASI	: 2-3
FOTOĞRAF NUMARASI	: 22-30
İNCELEME TARİHİ	:13.01.2014
YAPININ YERİ	: Ketençayır Mahallesi, Gürün Merkez Edip Başer Caddesi No:22
İNŞA TARİHİ	: 20.yy
TESCİL DURUMU	: Tescilli, 01. 04. 2014
TESCİL NUMARASI	: 807
TESCİL EDEN KURUM	: SKTVKK
PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ	:Yapı doğu-batı doğrultusunda, dikdörtgen planlı; zemin ve üzerine 1 katlı ve kırma çatılıdır. Konut iç sofalı plan özelliği göstermektedir (Şekil:3).

Konut herhangi bir onarım geçirmemiştir.

Avlu kapısından girilince hemen doğuda küçük bir tuvalet bulunur. Yapının güneyinde bahçe yer alır. Bu bahçenin güneybatısında tandırlık olarak kullanılan birim mevcuttur. Konutun kuzeyi yola bakmaktadır. Kuzeydoğuda çift kanatlı ahşap avlu kapısı bulunur (Foto:22).

Yapının batı cephesinin güney köşesinde, üst seviyesinde küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere mevcuttur. Cephenin merkezinde üst seviyede küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha yer alır.

Yapının yola bakan kuzey cephesinin batısında, zemin katta küçük boyutlu kare biçimli bir pencere bulunur. Zemin katın doğusu ise sonradan dükkâna çevrilmiştir.

Yapının kuzey cephesinin birinci katında cephenin iki köşesinde konsol çıkma özelliğinde birer oda çıkma görülür. Çıkmalarda iki ve çıkma arasında da bir olmak üzere dikey dikdörtgen biçimli beş pencere yer alır (Foto:23). Çıkmaların cepheye bakan iç yüzlerinde de, ana pencerelere oranla küçük boyutlu olan dikey dikdörtgen biçimli birer pencere bulunur.

Yapının doğu cephenin zemin katında cephenin merkezine yerleştirilmiştir iki ahşap kapı bulunur. Kuzeyde bulunan kapının üstünde yatay dikdörtgen biçimli bir pencere görülür. Yine zemin katın güneyinde yatay dikdörtgen biçimli bir pencere yer alır.

Yapının doğu cephesinde birinci katın güneyinde, ie girintili şekilde yerleştirilmiş merdivenle çıkılan giriş kapısı bulunur. Kapının güneyinde yatay dikdörtgen biçimli bir pencere görülür. Cephenin kuzeyinde de dikey dikdörtgen biçimli bir pencere yer alır. Cephenin kuzey köşesinde ise küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha bulunmaktadır (Foto:24).

Yapının güney cephesinin doğusunda yatay dikdörtgen biçimli bir pencere bulunur. Cephenin batısında ikinci bir diğer girişinin sağlandığı bir demir kapı mevcuttur. Kapının üstünde yatay dikdörtgen biçimli bir aydınlık açıklığı yer alır. Kapının batısında da küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere görülür (Foto:25).

Yapının zemin katına girilemediğinden zemin kat hakkında bilgi verilememektedir.

Konutun birinci katının doğuda ve güneyde olmak üzere iki girişi bulunmaktadır. Günümüzde güney cephede bulunan giriş kapısı kullanılmaktadır.

Konutun birinci katının girişi, yapının güney cephesinin batısındaki demir kapı ile sağlanır. Kapının üstünde, yatay dikdörtgen biçimli bir şevli pencere vardır. Bu kapıyla kuzeye güney doğrultulu aralığa ulaşılır (Foto:26).

Aralığın batısında mutfak bulunmaktadır. Mutfağın giriş kapısı orijinaldir. Mutfağın güney duvarının doğu köşesinde küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir şevli pencere bulunur (Foto:27). Mutfağın tavanın ters tavan kenarından kontrplak ile kaplanmıştır. Mutfağın zemini ise sonradan beton ile kaplanmıştır.

Aralığın kuzeyindeki duvarın merkezindeki kapı ile yapının sofasına ulaşılır. Sofanın doğu duvarında evin ikinci girişini sağlayan çift kanatlı ahşap kapı bulunur (Foto:28). Sofanın tavanı sonradan kontrplakla kaplanmıştır, zemini ise beton kaplıdır.

Sofanın batısında tuvalet yer almaktadır. Tuvaletin doğu duvarında küçük bir niş bulunmaktadır. Tuvaletin batı duvarının kuzey köşesinde, üst seviyede küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir şevli pencere vardır. Yine bu duvarın güneyinde bir niş bulunur ve bu niş sonradan kapakla kapatılmıştır.

Sofanın kuzeybatı köşesindeki kapı ile 3 numaralı odaya girilir. Odanın batı duvarının güney köşesinde kapakları yenilenmiş bir dolap nişi bulunmaktadır.

Odanın batı duvarının kuzey köşesinde ve simetriğinde ana pencerelere oranla daha küçük boyutlu olan dikey dikdörtgen biçimli birer pencere görülür. Odanın kuzey duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli iki pencere yer alır (Foto:29). Orijinalinde kuzey duvar boyunca uzanan bulunur. Odanın doğu duvarında sonradan açılmış bir niş vardır. Yine orijinalinde odanın kapısının önünde bir suluk yer almaktadır. Odanın tavanı sonradan kontrplak ile örtülmüştür, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzeydoğusunda bulunan 4 ve 5 numaralı iki odaya girilememiştir.

Aralığın kuzeydoğusundaki orijinal kapı ile ulaşılan 6 numaralı odanın güney duvarının merkezinde kapakları yenilenmiş bir dolap görülür. Güney duvarın doğu köşesinde yatay dikdörtgen biçimli bir mazgal pencere yer alır (Foto:30). Odanın doğu duvarında yatay dikdörtgen biçimli bir mazgal pencere daha bulunmaktadır. Odanın tavanı sonradan kontrplak ile kaplanmıştır, zemini ise ahşap kaplıdır.

SÜSLEMESİ: Konutta süsleme unsuru görülmemektedir.

MALZEME VE TEKNİK: Çamur sıvalı yapının, ana malzemesi olan moloz taş, örgü malzemesi olarak beden duvarlarında kullanılmıştır. Duvarlar hımış tekniğiyle örülmüştür. Yapıda ayrıca pencere şebekelerinde, kapılarda, çıkmalarda, saçaklarda, dolaplarda ve zeminlerde ahşap malzeme de kullanılmıştır.

KİTABESİ: Yapının kitabesi bulunmamaktadır.

TARİHLENDİRME: Baş oda vurgusunun olmaması ve dolap ve yüklük nişlerinin görülmemesi konutu 20.yy'a tarihlendirmemizi sağlayabilir.

4. 3. A. RÜŞTÜ KÖSE EVİ

KATALOG NUMARASI	: 3
ŞEKİL NUMARASI	: 5-6
FOTOĞRAF NUMARASI	: 32-49
İNCELEME TARİHİ	: 25.04.2014
YAPININ YERİ	: Ketençayır Mahallesi, Edip Başer Caddesi, No:12
İNŞA TARİHİ	: 20.yy
TESCİL DURUMU	: Tescilli, 17.10.2007
TESCİL NUMARASI	: 622
TESCİL EDEN KURUM	: SKTVKK
PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ	: Yapı kuzey-güney doğrultusunda,

dikdörtgen planlı ; zemin ve üzerine 1 katlıdır. Toprak damlı olan yapı sonradan kırma çatı ile örtülmüştür. Konutun iki katıda iç sofalı plan özelliğine sahiptir (Şekil:5-6).

2008 yılında konutun dış cephesinde onarım faaliyetlerinde bulunulmuştur.

Konutun doğusunu ve güneyini bahçe çevrelemektedir. Batısına bitişik olarak inşa edilmiş Şahin Moroğlu Evi vardır. Kuzeyinden ise yol geçmektedir. Konutun doğusunda, çift kanatlı ahşap avlu kapısı yer alır. Avlunun doğusunda da kiler bulunur.

Yapının güney cephesinin doğusunda birinci katta, dikey dikdörtgen biçimli iki pencere yer alır. Cephenin batısında konuta sonradan eklenmiş bir mekân görülmektedir. Bu mekân dikey dikdörtgen biçimli küçük bir pencereye sahiptir (Foto:32).

Yapının batı cephesine bitişik Şahin Moroğlu Evi bulunur.

Yapının yola bakan kuzey cephesinin batısında, zemin katta ana pencerelere oranla daha küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli iki pencere vardır.

Konutun kuzey cephesinin birinci katında cephe boyunca uzanan, üçgen ahşap taşıyıcılı konsol çıkma bulunur. Çıkma üzerinde dikey dikdörtgen biçimli altı pencere yer alır. Çıkmanın batı yüzünde de dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha mevcuttur (Foto:33).

Yapının doğu cephesinde zemin katta ie girintili Şekilde yerleştirilmiş ũstünde kare biçimli kũek bir pencere olan çift kanatlı ahşap kapı bulunur Kapının kuzeyinde birinci kattaki pencerelere oranla daha kũek boyutlu olan dikey dikdörtgen biçimli iki pencere vardır. Zemin katta cephenin gũney kŔŐesinde, bir kapı yer alır. Bu kapının kuzeyinde yatay dikdörtgen biçimli bir kũek pencere vardır.

Konutun doğu cephesinde birinci katta zemin kat kapısının ũstünde balkon bulunur. Balkonun kuzey kŔŐesinde ũstünde yatay dikdörtgen biçimli kũek bir pencere olan, balkon kapısı yer alır. Balkon bŔlũmũnũn kuzeyinde ũ gũneyinde de iki olmak ũzere dikey dikdörtgen biçimli beş pencere vardır (Foto.34).

Konutun doğu cephesinin zemin katındaki çift kanatlı ahşap kapı ile yapıya girilir (Foto:35). Kapı ũstünde, dŔkũm tekniğiyle yapılmış iki kapı tokmağı bulunmaktadır (Foto:36). Bu kapıdan geçilerek zemin katın sofasına ulaşılır (Foto:37). Sofanın gũneyindeki bŔlũme girilemediğinden bu bŔlũmle ilgili bilgi verilememektedir. Sofanın batısında banyo olarak kullanılan mekân vardır. Sofanın kuzeyinde de 1 ve 2 numaralı odalar bulunmaktadır. Sofanın tavanı ters tavadır, zemini ise orijinalde sal taş dŔŐelilikten sonradan beton kaplanmıştır.

Sofanın batı duvarının kuzey kŔŐesindeki kapı ile banyoya girilir. Banyonun doğu duvarının gũneyinde ũst seviyede dikey dikdörtgen biçimli bir pencere vardır. Banyonun tavanı ters tavadır, zemini ise beton kaplıdır.

Sofanın kuzeybatısındaki orijinal kapı ile 2 numaralı odaya girilir. Bu odanın batı duvarının kuzeyinde ahşap kapaklı bir yũklũk bulunur. Odanın kuzey duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli iki Şevli pencere gŔrũlũr (Foto:38). Odanın tavanı ters tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzeydoğusundaki orijinal kapı ile girilen 1 numaralı odanın doğu duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli iki Şevli pencere vardır ve bu pencereler içten yuvarlak kemerli ũzelliktedir (Foto:39). Odanın doğu duvarı boyunca uzanan bir sedir mevcuttur. Odanın gũney duvarının doğusunda çift kapaklı ahşap dolap vardır. Odanın tavanı ters tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın gũneyindeki merdivenle birinci kat sofasına ulaşılır (Foto:40). Sofanın gũneyinde 1 numaralı oda bulunmaktadır. Sofanın batısında mutfak vardır. Mutfağın gũneyinde de 2 numaralı oda yer almaktadır. Sofanın kuzeyinde de 4 ve 5 numaralı odalar vardır. Sofanın doğusunda balkona açılan kapı yer alır. Kapının gũneyinde ũst

seviyede yatay dikdörtgen biçimli bir pencere bulunur. Sofanın tavanı düz tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın güneydoğusundaki orijinal kapı ile girilen odanın doğu duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli iki pencere vardır. Odanın güney duvarında da simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli iki pencere daha bulunur (Foto:41). Odanın tavanı düz tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın batı duvarının merkezindeki ahşap kapı ile mutfağa girilir. Kapının iki yanında dikey dikdörtgen, üstünde de yatay dikdörtgen biçimli pencereler vardır. Mutfanın batı duvarının üst seviyesinde ahşap oymalı iki dolap yer alır (Foto:42). Mutfanın tavanı düz tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Mutfanın güney duvarındaki orijinal kapı ile 2 numaralı odaya girilir. Bu odanın güney duvarının doğu köşesindeki kapı ile sonradan eklenen tuvalete geçilir. Bu kapının batısında üst seviyede dikey dikdörtgen biçimli küçük bir pencere vardır. Odanın batı duvarının güney köşesinde altta ahşap oymalı bir yüklük bulunur (Foto:43). Bu yüklüğün kuzeyinde ahşap kapaklı bir yüklük nişi daha yer alır (Foto:44). Batı duvarın güney köşesinde üst seviyede küçük bir şevli pencere vardır. Bu pencerenin kuzeyinde de ahşap oymalı bir dolap görülür. Odanın tavanı düz tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzeybatı köşesindeki orijinal kapı ile 4 numaralı odaya girilir (Foto:45). Bu odanın batı duvarının merkezinde ahşap kapaklı bir yüklük nişi vardır. Yüklük nişinin kuzeyinde ahşap oymalı bir dolap bulunur (Foto:46). Odanın batı duvarının kuzey köşesinde dikey dikdörtgen biçimli bir pencere vardır. Kuzey duvara simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli üç pencere yer alır. Kuzey duvar boyunca uzanan bir sedir vardır. Güney duvarın merkezinde iç kısmı dökülmüş bir çiçeklik mevcuttur (Foto:47). Odanın tavanı düz tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzeydoğusundaki orijinal kapı ile 5 numaralı odaya girilir. Kapı üstünde, kapı tokmağı da bulunmaktadır. Odanın kuzey duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli üç pencere vardır. Kuzey duvar boyunca uzanan birde sedir mevcuttur (Foto:47). Odanın doğu duvarının kuzeyinde dikey dikdörtgen biçimli üç pencere yer alır. Odanın güneydoğu köşesinde zeminden tavana kadar olan bir dolap yer alır dolabın üst kısmı oymalı olarak yapılmıştır. Dolabın batı köşesinde üç bölüme ayrılmış ahşap oymalı bir bölümü vardır (Foto:49). Güney duvarın

merkezinde iç kısmı dökülmüş bir çiçeklik görülmektedir. Odanın tavanı düz tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

SÜSLEMESİ: Konutta süsleme unsuru birinci kattaki sofanın kuzeyindeki odalarda, mutfakta ve mutfağın güneyindeki odanın dolaplarında görülmüştür. Bu dolaplar ahşap oymalıdır (Foto:42,43,44,46,49). Kesme taştan yapılmış avlu kapısı iç içe geçmiş iki kemerden oluşur. İçteki yuvarlak kemer dıştaki sivri kemerdir. Kemer tepeliğinde kabartma olarak akantüs yaprağı ve iki yanında çarkifelek motifi bulunur.

MALZEME VE TEKNİK: Çamur sıvalı yapının ana malzemesi olan kerpiç ve taş, örgü malzemesi olarak duvarlarda kullanılmıştır. Yapıda ayrıca: pencere şebekelerinde, kapılarda, çıkmanın üçgen taşıyıcısında, çıkma köşelerinde, dolaplarda, merdivende, tavan ve zeminlerde ahşap malzeme kullanılmıştır. Avlu kapısı da kesme taştan yapılmıştır. Yapının zemin katı moloz taş ve ahşap hatıllı, birinci katı ise ahşap arası kerpiç dolgu olarak inşa edilmiştir.

KİTABESİ: Konutun kitabesi bulunmamaktadır.

TARİHLENDİRME: Aynı cadde üzerindeki 20. yy'a tarihlenen benzer örnekler, dolapların ve yüküklerin azalması ve süslemelerinin yüzeyselleşmesi, yuvarlak kemerli avlu kapısı kilit taşında görülen kabartma süsleme konutun bize 20.yy'a ait olabileceğini gösterir.

4. 4. HALİSE SARAÇOĞLU EVİ

KATALOG NUMARASI	: 4
ŞEKİL NUMARASI	: 7-9
FOTOĞRAF NUMARASI	: 50-63
İNCELEME TARİHİ	: 20.12.2013
YAPININ YERİ	: Ketençayır Mahallesi, Gürün merkez Edip Başer Caddesi No:14
BUGÜNKÜ DURUMU	: Günümüzde halen konutta yaşanmaktadır.
İNŞA TARİHİ	: 20.yy
TESCİL DURUMU	: Tescilli, 17.10.2007
TESCİL NUMARASI	: 623
TESCİL EDEN KURUM	: SKTVKK

PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Yapı doğu-batı doğrultusunda dikdörtgen planlı; zemin ve üzerine 1 katlıdır. Düz toprak damlı ve çamur sıvalı olan yapı, sonradan beşik çatı ile örtülmüştür. Konutun iki katıda iç sofalı plan özelliğine sahiptir (Şekil:8,9).

2008 yılında yapının dış cephelerinde onarım faaliyetlerinde bulunulmuştur.

Konutun batısındaki çift kanatlı ahşap cümle kapısıyla yapının avlusuna geçilir (Foto:50). Zemin sal taş ile döşenmiştir. Yapının batı cephesine, balkonun altına sonradan eklenmiş bir mekân vardır. Avlunun batısında kiler ya da odunluk olarak kullanılmış olabilecek küçük bir mekân bulunmaktadır Konutun güneyini ve doğusunu bahçe çevrelemektedir. Yapının güneydoğu cephesine sonradan bir birim eklenmiştir. Yapının kuzeyinden de yol geçmektedir.

Yapının kuzey cephesinin ekseninde zemin katta, üstünde küçük boyutlu yatay dikdörtgen biçimli bir pencere olan çift kanatlı ahşap kapı yer alır. Zemin katta cephenin batısında ve doğusunda dikey dikdörtgen biçimli ikişer pencere bulunmaktadır.

Yapının kuzey cephesinin birinci katında cephenin batısında ve doğusunda konsol çıkma özelliği gösteren oda çıkma mevcuttur. Çıkmalar üçgen ahşap taşıyıcılıdır. Çıkmalarda iki ve çıkmaların arasında da bir olmak üzere yatay dikdörtgen biçimli beş pencere bulunur. Çıkmaların doğu ve batı yüzlerinde de ana pencerelere oranla daha küçük boyutlu olan dikey dikdörtgen biçimli birer pencere vardır (Foto:51).

Yapının doğu cephesinde, ana pencerelere oranla küçük boyutlu olan dikey dikdörtgen biçimli; bir zemin katta, bir de birinci katta olmak üzere iki pencere bulunur (Foto:52).

Yapının güney cephesinin zemininde merkezde yatay dikdörtgen biçimli küçük boyutlu bir pencere vardır. Cephenin batısında yatay dikdörtgen biçimli bir pencere bulunur. Bu pencerenin doğusunda da dikey dikdörtgen biçimli iki pencere daha yer alır (Foto:53).

Zemin katta batı cephenin kuzeyinde, içten girişi olmayan bir mekânın ahşap kapısı ve kapının üstünde yatay dikdörtgen biçimli küçük bir pencere açıklığı bulunur. Bu mekâna girilememiştir.

Yapının birinci katının merkezinde bir balkon bulunmaktadır ve birinci katın girişi merdivenle buradan sağlanmaktadır. Balkonun güneyinde de ana pencerelere oranla küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli iki pencere yer alır.

Yapının zemin katının girişi, kuzey cephesinin merkezinde yer alan çift kanatlı ahşap kapı ile sağlanır. Bu kapıdan geçilerek birinci katın sofasına ulaşılır (Foto:54). Sofanın batısında 4 numaralı oda vardır. Sofanın kuzeydoğusunda da 1 numaralı oda bulunur. Sofanın güneydoğusunda mutfak yer almaktadır. Sofanın tavanı sonradan kontrplak ile kaplanmıştır. Sofanın zemini ise betondur.

Sofanın kuzeybatı köşesindeki orijinal kapı ile 4 numaralı odaya geçilir. Odanın kuzey duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli iki mazgal pencere bulunur (Foto:55). Odanın tavanı sonradan kontrplak ile kaplanmıştır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzeydoğu köşesindeki orijinal kapı ile 1 numaralı odaya girilir. Odanın kuzey duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli iki şevli pencere vardır (Foto:56). Odanın güney duvarının doğu köşesinde bir yüklük nişi bulunmaktadır. Diğer odada olduğu gibi tavan sonradan kontrplak ile kaplanmıştır ve zemin de ahşap kaplıdır.

Sofanın güneydoğu köşesinde mutfak bulunur (Foto:57). Mutfağın doğu duvarının kuzey köşesinde üst seviyede küçük boyutlu bir şevli pencere yer alır. Mutfağın tavanı kontrplak ile kaplanmıştır zemini ise sal taş döşelidir.

Mutfağın güneybatı köşesindeki kapı ile tuvalete girilir. Bu bölüm sonradan örülerek tuvalet haline getirilmiştir. Tuvaletin doğu duvarında üst seviyede küçük bir şevli pencere vardır.

Yapının batı cephesindeki çift kanatlı ahşap kapı ile birinci katın sofasına girilir (Foto:58). Sofanın kuzeyinde 1 ve 2 numaralı odalar, kuzeydoğusunda da 3 numaralı oda bulunmaktadır. Güneydoğusunda da mutfak bulunmaktadır. Sofanın güneyinde de tuvalet ve bir oda daha vardır. Sofanın tavanı ters tavandır, zemini ise sonradan fayans ile kaplanmıştır.

Sofanın kuzeybatısındaki orijinal kapı ile girilen odanın, güney duvarının doğusunda küçük bir aydınlık açıklığı vardır. Odanın batı duvarının güney köşesinde ahşap kapaklı bir dolap bulunur. Batı duvarın kuzey köşesinde ve simetriğinde dikey dikdörtgen biçimli birer pencere yer alır. Kuzey duvara simetrik olarak yerleştirilmiş yatay dikdörtgen biçimli iki pencere vardır (Foto:59). Kuzey duvar boyunca uzanan bir sedir bulunur. Ayrıca odanın doğu duvarı boyunca uzanan askılık bulunur. Odanın tavanı düz tavandır. Zemini ahşap kaplıdır.

Orijinal kapı ile girilen 2 numaralı odanın kuzey cephesinin merkezinde yatay dikdörtgen biçimli bir pencere vardır (Foto:60). Odanın tavanı düz tavandır. Zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzeydoğusundaki kapıyla girişin sağlandığı 3 numaralı odanın batı duvarı boyunca uzanan bir askılık vardır. Odanın batı duvarının kuzey köşesinde ve simetriğinde dikey dikdörtgen biçimli birer pencere yer alır. Kuzey duvara simetrik olarak yerleştirilmiş yatay dikdörtgen biçimli iki pencere bulunur. Kuzey duvar boyunca uzanan sedir vardır (Foto:61). Odanın batı duvarının güney köşesinde ahşap kapaklı yüklük nişi yer alır (Foto:62). Odanın tavanı düz tavandır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın güneydoğu köşesindeki kapıyla mutfığa girilir. Mutfağın doğu duvarının kuzey köşesinde üst seviyede küçük boyutlu bir şevli pencere yer alır. Bu pencerenin alt tarafında küçük bir niş vardır. Mutfağın güneydoğu köşesinde bir tandır bulunur (Foto:63). Mutfağın güney duvarında üst seviyede küçük boyutlu bir mazgal pencere daha vardır. Güney duvarın batı köşesinde sonradan kapatıldığı anlaşılan bir kapı nişi yer alır. Mutfağın tavanı ters tavandır. Zemini ise sonradan fayans ile kaplanmıştır.

Mutfağın batısında banyo ve tuvalet bölümleri vardır. Bu bölümler yapıya sonradan eklenmiştir.

Sofanın güneyinde içine girilemeyen bir oda daha bulunmaktadır. Bu odanın orijinalinde yatak odası olduğu evde şuan yaşayan şahıslar tarafından söylenmektedir.

SÜSLEMESİ: Konutta süsleme unsuru görülmemektedir.

MALZEME VE TEKNİK: Çamur sıvalı olan yapının ana malzemesi olan taş, örgü malzemesi olarak duvarlarda kullanılmıştır. Zemin kat ve birinci katın dış duvarları taş ile örülmüştür. Duvarlar hımiş tekniğiyle oluşturulmuştur. Yapıda ayrıca pencere şebekelerinde, kapıda, çıkma köşelerinde ve çıkmaların üçgen taşıyıcılarında, zeminlerde ve tavanda da ahşap malzeme kullanılmıştır.

KİTABESİ: Konutun kitabesi bulunmamaktadır.

TARİHLENDİRME: Konut aynı cadde bulunan Fikret Yıldız eviyle benzer özelliklere sahip olması ve yüklük ve dolap nişlerinin azalması gibi sebeplerle 20. yy'a tarihlenebilir.

4. 5. MUSTAFA ŞAHİN EVİ

KATALOG NUMARASI	: 5
ŞEKİL NUMARASI	: 10-11
FOTOĞRAF NUMARASI	: 64-70
İNCELEME TARİHİ	: 15.05.2014
YAPININ YERİ	: Ketençayır Mahallesi, Edip Başer Caddesi No:18
İNŞA TARİHİ	: 20.yy
TESCİL DURUMU	: Tescilli, 01.04.2008
TESCİL NUMARASI	: 808
TESCİL EDEN KURUM	: SKTVKK

PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Yapı doğu-batı doğrultusunda dikdörtgen planlı; zemin ve üzerine 1 katlıdır. Orijinalinde düz toprak damlı olan yapı sonradan kırma çatı ile örtülmüştür. Konut iç sofalı plan özelliğine sahiptir (Şekil:11)

2008 yılında konutun dış cephelerinde onarım faaliyetlerinde bulunulmuştur.

Konutun güneyinde bahçe bulunur. Batısına bitişik bir yapı yer almaktadır. Yapının kuzeyinden ise yol geçer. Yapının güneybatına bitişik küçük bir tandırlık yer almaktadır.

Konutun batı cephesine bitişik olarak inşa edilmiş bir ev yer almaktadır.

Yapının kuzey cephenin ekseninde, zemin katta ahşap ana kapı mevcuttur. Kapının doğusunda ve batısında ana pencerelere oranla küçük boyutlu olan dikey dikdörtgen biçimli ikişer pencere vardır.

Konutun kuzey cephesinin birinci katında cephenin batı ve doğu köşelerinde konsol çıkma özelliği gösteren birer oda çıkma yer alır. Çıkmalar ahşap üçgen taşıyıcılıdır. Çıkmalarda üç çıkmaların arasında da iki olmak üzere dikey dikdörtgen biçimli sekiz pencere bulunur (Foto:64). Çıkmaların doğu ve batı yüzlerinde de dikey dikdörtgen biçimli birer pencere yer almaktadır.

Yapının doğu cephesinde açıklık bulunmamaktadır.

Yapının güney cephesinin merkezinde üstünde küçük bir pimapen pencere olan ahşap kapı bulunur. Kapının doğusunda dikey dikdörtgen biçimli iki batısında da yatay dikdörtgen biçimli bir pimapen pencere yer alır. (Foto:65).

Konutun zemin katına girilemediğinden zemin kat ile ilgili bilgi verilememektedir.

Konutun güney cephesinin merkezindeki orijinal ahşap kapı ile yapının birinci katının sofasına girilir (Foto:66). Sofanın batısında mutfak yer alır. Kuzeyinde küçük bir mekân vardır ve bu mekânın doğusunda ve batısında 2 ve 3 numaralı odalar bulunmaktadır. Sofanın doğusunda da 4 numaralı oda yer almaktadır. Sofanın tavanı düz tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın batı duvarındaki kapı ile konutun mutfağına girilir (Foto.67). Mutfağın güney duvarının doğusunda yatay dikdörtgen biçimli bir pencere vardır. Mutfağın güneybatı köşesinde de orijinalinde tandırlık olan fakat günümüzde banyo ve tuvalet olarak kullanılan bölüm vardır. Bu kısım güneye doğru uzamıştır. Mutfağın tavanı sonradan kontrplak kaplanmıştır, zemini ise beton kaplıdır.

Sofanın kuzey duvarının merkezindeki orijinal çift kanatlı ahşap kapı ile kuzey güney doğrultulu dikdörtgen planlı birime girilir. Bu birimin kuzey duvarında dikey dikdörtgen biçimli iki pencere vardır. Mekânın tavanı düz tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

2 numaralı odaya girilemediğinden oda ile ilgili bilgi verilememektedir. Orijinal kapı ile girilen 3 numaralı odanın batı duvarının kuzey köşesinde ve simetriğinde dikey dikdörtgen biçimli birer pencere vardır. Odanın kuzey duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli üç pencere görülür (Foto:68). Doğu duvarının güney köşesinde çift kapaklı ahşap bir dolap vardır. Dolap sonradan yağlı boya ile boyanmıştır. Odanın tavanı düz tavadır ve sonradan yağlı boya ile boyanmıştır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzeydoğu köşesindeki orijinal kapı ile 4 numaralı odaya girilir (Foto:69). Odanın doğu duvarının merkezinde bir tarafı aynalı yüklük nişi bulunmaktadır (Foto:70). Yüklük nişinin güneyinde de çift kapaklı bir ahşap dolap vardır. Odanın güney duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli iki pencere görülür. Odanın tavanı düz tavadır ve sonradan yağlı boya ile boyanmıştır, zemini ise ahşap kaplıdır.

SÜSLEMESİ: Konutta süsleme unsuru görülmemektedir.

MALZEME VE TEKNİK: Çamur sıvalı yapının ana malzemesi olan kerpiç, örgü malzemesi olarak duvarlarda kullanılmıştır. Ayrıca duvarlarda örgü malzemesi olarak moloz taş da kullanılmıştır ve duvarlarda hatıda yer almaktadır. Yapıda

pencere şebekelerinde, kapılarda, çıkmaların üçgen taşıyıcılarında, çıkma köşelerinde, silmelerde ve saçaklarda, dolaplarda, tavanlarda ve zeminlerde de ahşap malzeme kullanılmıştır.

KİTABESİ: Yapının kitabesi bulunmamaktadır.

TARİHLENDİRME: Konut aynı cadde üzerinde bulunan Fikret Yıldız Evi ve Halise Saraçoğlu Evi ile olan benzerlikleri açısından 20. yy'a tarihlenebilir.

4. 6. FUAT BEY KONAĞI

KATALOG NUMARASI	: 6
ŞEKİL NUMARASI	: 12-14
FOTOĞRAF NUMARASI	: 71-96
İNCEME TARİHİ	: 24.12.2013
YAPININ YERİ	: Gürün merkez, Kurultay Mahallesi
BUGÜNKÜ DURUMU	: Günümüzde halen konutta yaşanmaktadır.
İNŞA TARİHİ	: 19. yy
TESCİL DURUMU	: Tescilli, 31.01.2007
TESCİL NUMARASI	: 327
TESCİL EDEN KURUM	: SKTVKK

PLANI VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Kuzeybatı güneydoğu doğrultulu ve dikdörtgen planlı olan konut, zemin üzerine 2 katlıdır. Alaturka kiremit ve sac kaplı olan çatı üç bölümden oluşur. Konutun 1. Ve 2. katı iç sofalı plan özelliğine sahiptir (Şekil:12,13)

Konut herhangi bir onarım geçirmemiştir.

Konutun güneydoğusunda önceden mutfak olarak kullanılan birim yer almaktadır. Yapının güneyinde büyük bir bahçe mevcuttur. Yapının güney cephesinin önünde tuvalet olarak kullanılmış bir mekân yer alır. Yapının birinci katının doğusuna sonradan bir mutfak bölümü yaptırılmıştır. Yapının kuzeydoğusu da yola bakmaktadır. Yapının kuzeybatısında, yuvarlak kemerli avlu kapısı mevcuttur (Foto:71).

Yapının güneybatı cephesinin ekseninde, zemin katta içe girintili şekilde yerleştirilmiş ana kapı bulunmaktadır. Kapının güneyinde ve batısında ana pencerelere oranla daha küçük boyutlu olan dikey dikdörtgen biçimli birer pencere mevcuttur. Cephenin güneyi ve batısı güneye doğru çıkıntılıdır. Bu bölümlerde dikey dikdörtgen biçimli ikişer pencere bulunmaktadır. Cephenin batı köşesinde de ana pencerelere oranla daha küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere görülür. İkinci katın ekseninde balkon bulunur. Balkonun merkezinde üstünde oval pencere açıklığı olan balkon kapısı vardır. Kapının güney ve batısında da ana pencerelere oranla küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli birer pencere yer alır. İkinci katta

cephenin güneyinde dört, batısında da beş olmak üzere alt kattaki pencerelere oranla daha büyük boyutlu olan dikey dikdörtgen biçimli dokuz pencere bulunur (Foto:72).

Yapının kuzeybatı cephesinin zemin katında kuzeyde ve batıda olmak üzere iki küçük ahşap kapı yer alır. Yapının kuzeybatı cephesinin kuzey köşesinde, birinci katta dikey dikdörtgen biçimli üç pencere bulunur. Bu pencerelerin batısında, küçük boyutlu dikey eşkenar dörtgen biçimli pencere vardır.

İkinci katta cephenin kuzey köşesinde konsol çıkma yer alır. Çıkma üzerinde dikey dikdörtgen biçimli dört pencere bulunmaktadır. Çıkmanın batısında küçük boyutlu yatay eşkenar dörtgen biçimli iki pencere vardır; bu pencerelerin batısında da küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha bulunmaktadır.

Yapının yola bakan kuzeydoğu cephesinin birinci katında, cephe boyunca uzanan tek konsol çıkma vardır. Çıkmanın altında, düzensiz olarak yerleştirilmiş küçük boyutlu yaklaşık kare biçimli altı pencere bulunur. Çıkma üzerinde: çıkmanın kuzeyinde dört, doğusunda üç ve ekseninde de üç olmak üzere dikey dikdörtgen biçimli toplam on pencere yer alır. Çıkmanın doğu yüzünde de çıkma üzerindeki pencerelere oranla daha küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere bulunur.

İkinci katta cephenin kuzeyinde ve doğusunda birer konsol çıkma vardır. Kuzeydeki çıkmada altı, doğudaki çıkmada dört ve çıkma aralarında da üç olmak üzere dikey dikdörtgen biçimli on üç pencere yer alır (Foto:73). Çıkmaların cepheye bakan iç yüzlerinde de cephedeki diğer pencerelere oranla daha küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli birer pencere vardır. Doğudaki çıkmanın doğu yüzünde de dikey dikdörtgen biçimli bir pencere yer alır. Yapının üstünde kuzeydoğuya bakan, beşgen pencereli köşk odası bulunur (Foto:74).

Yapının güneydoğu cephesinin birinci katına sonradan bir giriş kapısı açılmış ve bu bölüme ek bir mekân yapılmıştır. İkinci kattaki mekânın bugünkü girişi de yine sonran açılmıştır ve güneydoğu cephededir. Bu cephedeki merdivenlerle ikinci kata çıkılır. İkinci katta cephenin doğusunda, ana pencerelere oranla daha küçük boyutlu olan dikey dikdörtgen biçimli bir pencere vardır. Bu pencerenin güneyinde de dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha mevcuttur. Güneydoğu cephenin sıvalarında yer yer dökülmeler görülür.

Konut kuzeydoğu bölüm ve güneybatı bölüm olmak üzere ikiye bölünmüştür. Güney bölümünün kilitli olması sebebiyle girilememiştir.

Yapının birinci katına giriş, güneydoğu cephede bulunan sonradan açılmış bir kapı ile sağlanmaktadır. Bu kapı ile güneydoğu kuzeybatı doğrultusunda uzanan sofaya geçilir (Foto:75). Sofanın güneydoğu duvarının güney köşesinde küçük şevli pencere bulunur. Sofanın kuzeybatı duvarının batı köşesinde alçı çiçeklik vardır. Çiçeklik üzerinde bitkisel kabartma unsurları görülmektedir (Foto:76). Sofanın tavanı düz tavadır. Zemini de orijinal tahta kaplıdır.

Sofanın kuzeydoğusunda 3 ve 4 numaralı odalar yer almaktadır. 4 numaralı odanın güneybatı duvarının batısında küçük boyutlu bir pencere bulunmaktadır. Odanın güneydoğu duvarının güney köşesinde bir yüklük nişi, doğu köşesinde de dikey dikdörtgen biçimli bir pencere vardır. Odanın kuzeydoğu duvarında da daha büyük boyutlu olan dikey dikdörtgen biçimli üç pencere yer alır (Foto:77). Kuzeybatı duvarının batısında bir dolap nişi vardır ve dolabın kapakları sonradan yenilenmiştir. Odanın tavanı düz tavadır ve üstü sonradan yağlı boya ile boyanmıştır. Zemini de parke döşelidir.

3 numaralı odanın güneybatı duvarında küçük boyutlu bir pencere bulunur. Odanın güneydoğu duvarının güney köşesinde bir dolap nişi vardır. Kuzeydoğu duvara simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli üç pencere yer alır (Foto:78). Odanın tavanı düz tavadır, tavan sonradan yağlıboya ile boyanmıştır. Zemini de ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzeybatısındaki duvarın kuzeyindeki orijinal kapı ile evin orijinal girişinin olduğu bölüme geçilir. Bu bölümün kuzeydoğusundaki kapı ile 2 numaralı odaya girilir (Foto:79). Bu odanın güneybatı duvarında bir alçı mumluk yer alır (Foto:80). Kuzeydoğu duvarda dört ve kuzeybatı duvarda da üç olmak üzere oda da dikey dikdörtgen biçimli yedi pencere bulunur. Diğer odalarda olduğu gibi tavan düz tavadır ve yağlı boya ile boyanmıştır, zemini de ahşap kaplıdır. Buradan aşağıya doğru inilerek orijinal girişe ulaşılır. Ahşap olan korkuluklar ve merdiven orijinaldir. Merdivenle çıkılan yapının ikinci katının girişi güneydoğudadır. Bu giriş orijinal değildir sonradan açılmıştır. İçeriye adımımızı attığımızda L şeklinde bir aralıkla karşılaşırız (Foto:81). Aslında bu alan dikdörtgendir, doğu köşeye banyo bölümünün eklenmesiyle bu hali almıştır. Tavanı ters tavadır. Buradan kuzeydoğuda bulunan sofaya geçilir (Foto:82).

Sofanın güneybatı duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş iki alçı mumluk bulunur (Foto:83). Sofanın kuzeybatısındaki duvarda iki kapı arasında ve simetriğinde birer mumluk vardır (Foto:84). Sofanın kuzeydoğu duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli üç pencere mevcuttur. Orijinalinde sofanın kuzeydoğu duvarı boyunca uzanan bir sedir bulunur. Bu pencereler orijinal değildir çerçeveleri değiştirilmiştir. Tavanı düz tavadır ve tavan sonradan yağlı boya ile boyanmıştır. Tavan göbeğinde ajur tekniğiyle yapılmış süsleme unsuru görülmektedir. Zemini de ahşap kaplıdır.

Sofanın güneydoğusunda 3 numaralı oda bulunur (Foto:85). Odanın kuzeybatı duvarında ve simetriğinde dikey dikdörtgen biçimli birer pencere görülür. Kuzeydoğu duvarında da dikey dikdörtgen biçimli dört pencere vardır. Odanın güneydoğu duvarının güney köşesinde bir yüklük nişi bulunmaktadır (Foto:86). Ahşap kapaklı bu niş yağlı boya ile boyanmıştır. Odanın tavanı düz tavadır ve sonradan yağlı boya ile boyanmıştır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzeybatı duvarının merkezindeki kapıyla girilen 2 numaralı odanın güney duvarının doğu köşesinde kullanılmayan bir kapı vardır. Yine güneybatı duvarda iki alçı mumluk bulunur (Foto:87). Güneybatı duvarının batı köşesinde diğer pencerelere oranla daha küçük boyutlu olan dikey dikdörtgen biçimli bir pencere yer alır. Odanın kuzeybatı duvarında dikey dikdörtgen biçimli dört pencere vardır, kuzeydoğu duvarında da aynı özellikte altı pencere bulunur. Orijinalinde odanın güneybatı ve kuzeydoğu duvar boyunca uzanan L şeklinde bir sedir yer alır. Odanın güneydoğu duvarının doğu köşesinde diğer pencerelerden daha küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha vardır. Güneydoğu duvarın merkezinde de bir alçı çiçeklik bulunmaktadır (Foto:88). Çiçekliğin doğusunda alçı mumluk vardır. Odanın tavanı düz tavadır ve göbeğinde geometrik süslemeler görülmektedir. Zemini ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzeybatı duvarının batı köşesindeki kapı ile şuan mutfak olarak kullanılan bölüme geçilir (Foto:89). Tavanı ters tavadır (Foto:90). Mutfaktaki merdivenle inilerek ikinci katın orijinal girişine ulaşılır.

Mutfaktan bir merdivenle evin köşk odasına çıkılır (Foto:91). Köşk odasının güneybatı duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş iki alçı çiçeklik bulunur (Foto:92).

Bu çiçekliklerin arasında bir alçı mumluk görülür. Köşk odasının güneydoğu ve kuzeybatı duvarlarına simetrik olarak yerleştirilmiş alçı mumluklar bulunur. Yine odanın kuzeydoğu ve güneybatı duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş ahşap oymalı nişler yer alır (Foto:93). Köşk odasının kuzeydoğusu beşgen şeklinde düzenlenmiştir. Bu bölümde dikey dikdörtgen biçimli on pencere bulunur (Foto:94). Bu pencerelerin önünde dilimli bir sedir bulunur (Foto:95). Odanın tavanı düz tavadır (Foto:96). Zemini de ahşap kaplıdır. Yapının ikinci katında ve köşk odasında kapılar orijinaldir.

SÜSLEMESİ: Avluya giriş kapısı taşlara şekiller verilerek özenle yapılmıştır. Yapıda bitkisel ve geometrik bezemeler de mevcuttur. Kuzey cephenin merkezinde, saçak bölümünün iç yüzünde bitkisel bezeme bulunur. Birinci katta kuzey cephenin merkezindeki pencerenin üstünde, alçı üzeri kazınarak yapılmış bitkisel bir bezeme vardır. Kuzey cephenin birinci katında, üst seviyede çıkmaların köşelerinde birer boynuz yer almaktadır. Konutun içine girdiğimizde alçı mumluklar, bitkisel süslemeli alçı çiçeklikler ve tavanlarda da yer yer süsleme unsurları görülmektedir.

MALZEME VE TEKNİK: Çamur sıvalı yapının ana malzemesi olan kerpiç ve taş örgü malzemesi olarak ana duvarlarda kullanılmıştır. Duvarlar hıms tekniğiyle örülmüştür. Ahşap destekler arası çamur ve taş ile doldurulmuştur. Ayrıca yapıda pencere şebekelerinde, kapılarda, saçaklarda, cephe köşelerinde ve çıkmaların taşıyıcılarında, tavanlarda, zeminlerde, merdivenlerde ve korkuluklarda ahşap; avluya giriş kapısının kemerinde ise kesme taş malzeme de kullanılmıştır.

KİTABESİ: Konutun kitabesi bulunmamaktadır.

TARİHLENDİRMESİ: Konut köşk odasına, köşk odasında bulunan dilimli sedire, çiçeklik ve mumluklarına bakılarak 19.yy'a tarihlenebilir.

4. 7. KEMAL YALÇINKAYA EVİ

KATALOG NUMARASI : 7
 ŞEKİL NUMARASI : 15-16
 FOTOĞRAF NUMARASI : 97-112
 İNCELEME TARİHİ : 14.02.2014
 YAPININ YERİ : Kurultay Mahallesi, Kurultay Sokak
 BUGÜNKÜ DURUMU : Yapıda yakın zamana kadar yaşam devam etmektedir, fakat şuanda konut kullanılmamaktadır. Yapı içten ve dıştan oldukça kötü durumdadır ve yapının bakıma ihtiyacı vardır.

İNŞA TARİHİ : 20. yy
 TESCİL DURUMU : Tescilli, 14.11.2008
 TESCİL NUMARASI : 1047
 TESCİL EDEN KURUM : SKTVKK

PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Yapı kuzey-güney doğrultusunda dikdörtgen planlı; zemin ve üzerine 2 katlıdır. Konut kırma çatı ile örtülüdür. Konutun birinci katı sofasız Türk evi plan grubuna dahil edilebilir (Şekil:15), ikinci katı ise dış sofalı plan özelliği gösterir (Şekil:16)

Yapı herhangi bir onarım geçirmemiştir.

Konut avlu içinde bulunmaktadır. Yapının güneyinde büyük bir bahçe yer alır. Yapının batısına bitişik inşa edilmiş bir yapı daha bulunmaktadır. Konutun kuzeyinden yol geçmektedir. Yapının kuzey cephesinin batı köşesinde, çift kanatlı ahşap avlu kapısı bulunur (Foto:97).

Yapının batı cephesinin birinci katına bitişik olarak inşa edilmiş bir yapı yer alır. İkinci katta cephenin güneyinde dikey dikdörtgen biçimli iki pencere vardır. Bu pencerelerin kuzeyinde bir ahşap kapı bulunur. Cephenin kuzey köşesinde de dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha yer alır.

Konutun kuzey cephesinin birinci katında dikey dikdörtgen biçimli dört pencere bulunmaktadır. İkinci katta da dikey dikdörtgen biçimli beş pencere yer alır. Her kat dışa doğru çıkıntılıdır, kademeli olarak inşa edilmiştir (Foto:98).

Yapının doğu cephesinde zemin kat hizasından yapıya bitişik bir bina bulunmaktadır. Birinci katta cephenin kuzey köşesinde, dikey dikdörtgen biçimli bir pencere vardır. Cephenin güney köşesinde de üst seviyeye yerleştirilmiş, ana pencerelere oranla

küçük boyutlu olan dikey dikdörtgen biçimli üç pencere bulunur. İkinci katta da, cephenin kuzeyinde ve güneyinde dikey dikdörtgen biçimli üçer pencere yer alır.

Yapının güney cephesinin batısında, birinci katta içe girintili şekilde yerleştirilmiş ahşap ana kapı yer alır. Kapının batısında dikey dikdörtgen biçimli iki pencere vardır. Yapının güney cephesinde de kademelenme söz konusudur. Cephenin birinci katıda güneye doğru uzayan bir mekân vardır (Foto:99).

İkinci katta güney cephenin doğusunda, dikey dikdörtgen biçimli iki pencere yer alır. Cephenin batısında da küçük boyutlu bir kapı vardır. Bu kapı ile güneye doğru uzayan mekânın damına ulaşılır. Kapının batısında, cephenin doğusundaki pencerelere oranla daha küçük boyutlu olan dikey dikdörtgen biçimli pencere bulunur.

Konutun zemin katına girilemediğinden burası ile ilgili bilgi verilememektedir.

Yapının güney cephesinin birinci katında, merdivenle ulaşılan çift kanatlı geometrik süslemeli ahşap kapı ile konuta giriş sağlanmaktadır (Foto:100). Bu kapı ile L şeklindeki aralık bölümüne ulaşılır (Foto:101). Bu mekânın doğu duvarının üst seviyesine simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli üç pencere bulunur. Aralığın tavanı ters tavandır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Aralığın kuzeybatı köşesindeki kapı ile girilen 1 numaralı odanın batı duvarının merkezinde yuvarlak kemerli bir çiçeklik nişi vardır (Foto:102). Bu nişin kuzeyinde ahşap kapaklı bir dolap nişi bulunur. Odanın kuzey duvarında dört, doğu duvarının kuzey köşesinde de bir olmak üzere odada dikey dikdörtgen biçimli beş pencere bulunur. Odanın tavanı düz tavandır ve ajur tekniğiyle süslenmiş bir tavan göbeği vardı (Foto:103). Zemini ise ahşap kaplıdır.

Yapının aralık bölümünün güneyindeki duvardan açılan kapı ile yapıya sonradan eklenmiş ve mutfak olarak kullanılan bölüme geçilir (Foto:104). Mutfağın doğu duvarının merkezine simetrik olarak yerleştirilmiş üst seviyede bulunan dikey dikdörtgen biçimli üç pencere bulunur. Mutfağın batı duvarına yerleştirilmiş tandır ve ocak nişi vardır (Foto:105). Bu nişlerin kuzeyinde ahşap kapaklı bir dolap nişi yer alır. Mutfağın tavanı ters tavandır, zemini ise sal taş döşelidir.

Mutfağın güney duvarında bulunan kapı ile tuvalet bölümüne geçilir. Tuvaletin doğu duvarında üst seviyede küçük boyutlu bir pencere vardır.

Aralığın doğusundaki merdivenle ikinci kata çıkılır (Foto:106). Merdivenle dar kuzey güney doğrultulu sofaya ulaşılır (Foto:107). Sofanın güney duvarının doğu köşesinde bir kapı bulunur. Bu kapı ile birinci kattaki mutfağın damına geçilir. Bu kapının batısında dikey dikdörtgen biçimli bir pencere vardır. Sofanın batı duvarının güneyinde dikey dikdörtgen biçimli iki pencere yer alır. Sofanın batı duvarının kuzey köşesinde de bir kapı vardır. Bu kapı ile konutun batısındaki mekânın damına ulaşılır. Sofanın kuzeyinde 1 numaralı, doğusunda da 2 numaralı oda yer almaktadır. Sofanın tavanı ters tavandır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzey duvarının batı köşesindeki orijinal kapı ile girilen odanın batı duvarının merkezinde kenarları ahşap olan bir çiçeklik vardır (Foto:108). Çiçekliğin kuzeyinde bir, odanın kuzey duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş beş ve batı duvarda da simetrik olarak yerleştirilmiş üç olmak üzere dikey dikdörtgen biçimli toplam dokuz pencere bulunur. Odanın kuzey ve doğu duvarı boyunca uzanan L şeklinde sedir görülür (Foto:109). Odanın güney duvarında kapının yanında ahşap bir niş yer alır. Tavanı ters tavandır ve ajur tekniğiyle yapılmış bir tavan göbeği bulunmaktadır (Foto:110,111). Odanın zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın doğu duvarının kuzey köşesindeki orijinal kapı ile girilen odanın kuzey duvarının merkezinde bir niş ve altında ahşap destek bulunur (Foto:112). Odanın doğu duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş üç, güney duvarında da iki olmak üzere dikey dikdörtgen biçimli beş pencere yer alır. Batı duvarda da sonradan kapatılmış iki pencere açıklığı vardır. Odanın tavanı ters tavandır, zemini ise ahşap kaplıdır.

SÜSLEMESİ: Çift kanatlı ahşap ana kapıda geometrik süsleme unsurları görülmektedir. Kapı dört bölüme ayrılmıştır ve her bir bölümde de eşkenar dörtgen biçimli süsleme unsurları vardır (Foto:100). Ayrıca odaların tavanlarında da süslemeler yer alır. Birinci katta, kuzeydeki odanın tavan göbeğinde bitkisel bezeme hakimdir, fakat bozulmalar söz konusudur (Foto:103). İkinci katta bu odanın hemen üstündeki odada yine süslemeli bir tavan hakimdir. Tavanın dört köşesinde ajur tekniğiyle oluşturulmuş palmetlerin olduğu süsleme unsurları vardır (Foto:110). Tavan göbeğinde de yine palmetlerin görüldüğü bir süsleme hakimdir (Foto.111). Bu odanın tavan süslemelerinde de tahribat söz konusudur.

MALZEME VE TEKNİK: Çamur sıvalı yapının ana malzemesi olan kerpiç, duvarlarda kargas arası dolgu olarak kullanılmıştır. Örgü malzemesi olarak moloz taş da kullanılmıştır. Yapıda ayrıca pencere şebekelerinde, kapılarda, cephe köşelerinde, tavanlarda, zeminlerde, merdiven basamaklarında ve korkuluklarında da ahşap malzeme kullanılmıştır.

KİTABESİ: Konutun kitabesi bulunmamaktadır.

TARİHLENDİRME: Dolap ve yüklük nişlerinin görülmemesi,baş oda kurgusunun olmaması nedeniyle konutu 20.yy'a tarihlendirebiliriz.

4. 8. DORUK BEY KONAĞI

KATALOG NUMARASI	: 8
ŞEKİL NUMARASI	: 17-18
FOTOĞRAF NUMARASI	: 113-131
İNCELEME TARHİ	: 25.12.2013
YAPININ YERİ	: Ketençayır Mahallesi, Edip Başer Caddesi No :10-A
BUĞÜNKÜ DURUMU	: Konutta bugün halen yaşam devam etmektedir, fakat yapı oldukça kötü durumdadır, özellikle de yapının birinci katı harap bir haldedir.
İNŞA TARİHİ	: 19.yy
TESCİL DURUMU	: Tescilli, 31.01.2007
TESCİL NUMARASI	: 328
TESCİL EDEN KURUM	: SKTVKK
PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ	: Yapı doğu batı doğrultusunda dikdörtgen planlı; zemin üzerine 1 katlıdır. Orijinalinde düz toprak damlı olan yapı, sonradan sundurma çatı ile örtülmüş ve kiremit kaplanmıştır. Konutun iki katıda iç sofalı plan özelliğine sahiptir (Şekil:17,18)
	2008 yılında dış cephelerinde onarım faaliyetlerinde bulunulmuştur.
	Konutun güney cephesine bitişik olarak, sonradan inşa edilmiş bir tuvalet bulunmaktadır. Yine yapının güney cephesi önünde bir çevre duvarı vardır. Konutun kuzeyinde birinci katın giriş kısmından başlayıp kuzeye doğru uzanan dikdörtgen planlı bir ahır yer alır. Konut bahçe içinde bulunmaktadır.
	Yapının batı cephesinin kuzey köşesine bitişik olan, küçük boyutlu bir yeni mekân bulunmaktadır.
	Konutun batı cephesinin birinci katında cephenin güney köşesinde, dikey dikdörtgen biçimli bir pencere yer alır (Foto:113).
	Yapının kuzey cephesinin merkezinde birinci katın giriş kapısı bulunmaktadır. Cephenin doğu köşesinde dikey dikdörtgen biçimli bir pencere vardır (Foto:114).
	Yapının doğu cephesinin kuzey köşesinde, birinci katta konsol çıkma vardır. Çıkma üzerinde ve cephenin güney köşesinde dikey dikdörtgen biçimli üçer pencere bulunur

(Foto:115). Ayrıca Çıkmanın cepheye balkan iç yüzünde de dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha yer alır.

Yapının ana cephesi olan güney cephenin merkezinde, zemin katta üzerinde yatay dikdörtgen biçimli küçük bir pencere olan, çift kanatlı ahşap bir kapı bulunur. Cephenin doğusunda ve batısında dikey dikdörtgen biçimli ikişer pencere yer alır.

Konutun güney cephesinin birinci katında cephenin doğusunda ve batısında konsol çıkma özelliği gösteren birer oda çıkma mevcuttur. Çıkmalarda dört çıkmaların arasında da üç olmak üzere zemin katta ki pencerelere oranla daha büyük boyutlu olan dikey dikdörtgen biçimli toplam on bir pencere bulunur (Foto:116). Çıkmaların cepheye bakan iç yüzlerinde de dikey dikdörtgen biçimli birer pencere vardır

Zemin katının girişi, güney cephenin merkezindeki çift kanatlı ahşap kapı ile sağlanır (Foto:117). Bu kapı ile zemin katın sofasına girilir (Foto:118). Sofanın batısında 1 ve 2 numaralı odalar bulunur. Sofanın kuzeyinde kiler yer almaktadır. Sofanın kuzeydoğusunda mutfak, güneydoğusunda 5 numaralı oda vardır. Sofanın tavanı ters tavadır, zemini ise betondur.

Sofanın batı duvarının merkezindeki orijinal kapı ile girilen 1 numaralı odanın, doğu duvarının güney köşesinde ahşap kapaklı bir dolap nişi bulunmaktadır. Odanın güney duvarında da simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli iki şevli pencere vardır (Foto:119). Tavanı kontrplak ile kaplanmıştır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzeybatı köşesindeki orijinal kapı ile girilen 2 numaralı odanın güney duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş yatay dikdörtgen biçimli iki pencere yer alır. Odanın tavanı ters tavadır, zemini ise sıkıştırılmış topraktır. Oda günümüzde odunluk olarak kullanılır.

Sofanın kuzeyindeki duvarın merkezindeki orijinal kapı ile doğu batı doğrultulu dikdörtgen planlı 3 numaralı odaya girilir. Bu kapının iki yanında simetrik olarak yerleştirilmiş yatay dikdörtgen biçimli birer pencere vardır. Mekânın tavanı ters tavadır, zemini ise beton kaplıdır.

Sofanın kuzeydoğusundaki orijinal kapı ile bugün mutfak olarak kullanılan birime geçilir. Mekânın doğu duvarının güneyinde küçük bir şevli pencere bulunur (Foto:120).Tavanı ters tavadır, zemini ise betonla kaplanmıştır.

Sofanın doğu duvarının merkezindeki orijinal kapı ile 5 numaralı odaya geçilir (Foto:121) Odanın batı duvarının güney köşesinde ahşap kapaklı bir dolap bulunur. Odanın güney duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli iki şevli pencere yer alır. Tavanı sonradan kontrplak ile kaplanmıştır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Konutun birinci katının girişi, kuzey cephenin merkezindeki ahşap kapı ile sağlanır (Foto:122). Bu kapı ile birinci katın sofasına girilir. Sofanın doğusunda 1 ve 2 numaralı odalar vardır. Sofanın batısında da 4 ve 5 numaralı iki oda yer almaktadır. Sofanın güneyinde de 3 numaralı oda görülmektedir. Sofanın tavanı ters tavadır, zemini ise sal taş döşelidir.

Sofanın doğu duvarının merkezindeki orijinal kapıyla girilen 1 numaralı odanın güney duvarının doğu köşesinde bir, doğu duvara simetrik olarak yerleştirilmiş üç ve kuzey duvarın doğu köşesinde de bir olmak üzere oda da toplam dikey dikdörtgen biçimli beş pencere bulunur (Foto:123). Odanın kuzey duvarının doğusunda bulunan pencerenin üstünde ve batıda dolaplar bulunmaktadır (Foto:124). Kuzey duvarın batı köşesinde de etrafı ahşap dolap ile çevrilmiş bir banyo bulunmaktadır (Foto:125). Odanın tavanı düz tavadır, zemini ise ahşap ile kaplanmıştır.

Sofanın doğu duvarının güney köşesinde bulunan orijinal kapı ile girilen 2 numaralı odanın batı duvarının güney köşesinde bir, güney duvarında simetrik olarak yerleştirilmiş dört ve doğu duvarında da üç olmak üzere oda da toplam dikey dikdörtgen biçimli sekiz pencere vardır (Foto:126). Ayrıca güney duvar boyunca uzanan sedir de yer almaktadır. Kuzey duvarın merkezinde alçı çiçeklik yer alır ve bu çiçekliğin doğu ve batısında birer alçı mumluk bulunmaktadır (Foto:127). Odanın tavanı düz tavadır ve ajur tekniğiyle oluşturulmuş süslemeli bir tavan göbeği bulunmaktadır (Foto:128), odanın zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın güney duvarının merkezindeki orijinal kapı ile ulaşılan 3 numaralı odanın doğu duvarının kuzey köşesinde, küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere bulunur. Odanın güney duvarına da simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli üç pencere görülür (Foto:129). Yine odanın güney duvarı boyunca uzanan bir sedir yer almaktadır. Odanın tavanı düz tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın güneybatı köşesindeki orijinal kapı ile geçilen 4 numaralı odanın, doğu duvarının kuzeyinde kapının yanında küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere vardır. Doğu duvarın güney köşesinde bir, güney duvarda dört ve batı duvarın güney köşesinde de bir olmak üzere oda da dikey dikdörtgen biçimli toplam altı pencere bulunur (Foto:130). Odanın güney duvarı boyunca uzanan bir de sedir vardır. Tavanı düz tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın batı duvarının merkezindeki orijinal kapıyla, gerilen 5 numaralı odanın kuzey duvarının doğu köşesinde bir dolap nişi vardır. Kuzey duvarının batısında da dikey dikdörtgen biçimli iki şevli pencere bulunur (Foto:131). Odanın batı duvarının güney köşesinde sonradan doldurulmuş bir nişin olduğu görülmektedir. Tavanı ters tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

SÜSLEMESİ: Konutun birinci katında alçı çiçeklik ve mumluklar bulunmaktadır (Foto:127). Birinci katta tavan göbeğinde de süsleme unsuru görülmektedir (Foto:128).

MALZEME VE TEKNİK: Çamur sıvalı yapının, ana malzemesi olan taş örgü malzemesi olarak ana duvarlarda kullanılmıştır. Ayrıca duvarlar hıms tekniğiyle oluşturulmuştur. Yapıda pencere şebekelerinde, kapılarda, cephe köşelerinde, çıkmalardaki taşıyıcılarda ve silmelerde, dolap kapaklarında, tavanlarda ve zeminlerde ahşap; şerbetlik ve mumluklarda da alçı malzeme kullanılmıştır.

KİTABESİ: Konutun kitabesi bulunmamaktadır.

TARİHLENDİRME: Konut birinci katında bulunan alçı çiçeklik ve mumlukların Fuat Bey Konağında bulunan mumluk ve çiçekliklerle benzer olması nedeniyle 19. Yy'a tarihlenebilir.

4. 9. TALAT KIRIŞ KONAĞI

KATALOG NUMARASI	: 9
ŞEKİL NUMARASI	: 20-21
FOTOĞRAF NUMARASI	: 132-156
İNCELEME TARİHİ	: 22.12.2013
YAPININ YERİ	: Ketençayır Mahallesi
BUGÜNKÜ DURUMU	: Konut günümüzde kullanılmamaktadır.

Yapı dıştan her ne kadar iyi görünse de içine girildiğinde bakımsız ve harap bir durumdadır.

İNŞA TARİHİ	: 19.yy
TESCİL DURUMU	: 31.01.2007 tarihinde tescillenmiştir.
TESCİL NUMARASI	: 331
TESCİL EDEN KURUM	: SKTVKK

PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ :Yapı kuzey güney doğrultulu düzgün dikdörtgen planlıdır. Zemin ve üzerine 1 katlı olan konut kırma çatılıdır. Konutun iki katıda iç sofalı plan özelliğine sahiptir (Şekil:20-21)

2008 yılında yapının dış cephelerinde onarım faaliyetlerinde bulunulmuştur.

Konut büyük bir bahçe içinde bulunmaktadır.

Yapının batı cephesinin kuzeyinde, zemin katta düzensiz olarak yerleştirilmiş ana pencerelere oranla küçük boyutlu olan dikey dikdörtgen biçimli dört pencere bulunur (Foto:132).

Yapının kuzey cephesinde zemin katın merkezinde, üstünde küçük boyutlu yatay dikdörtgen biçimli bir aydınlık açıklığı olan çift kanatlı ahşap bir kapı bulunur. Kapının batısında küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere yer alır. Kapının doğusunda da dikey dikdörtgen biçimli iki pencere görülmektedir.

Konutun kuzey cephesinde birinci katta üçü batıda, üçü doğuda ve ikisi de bu pencerelerin ortasında olmak üzere dikey dikdörtgen biçimli sekiz pencere bulunur (Foto:133).

Yapının doğu cephesinin ekseni zeminden başlayıp üst seviyeye kadar, doğruya doğru çıkıntılıdır. Zemin katta bu çıkıntılı bölümde dikey dikdörtgen biçimli bir açıklık bulunur. Cephenin güney köşesinde de dikey dikdörtgen biçimli bir pencere mevcuttur. Birinci katta cephenin kuzeyinde de dikey dikdörtgen biçimli üç pencere

yer alır. Dışa çıkıntılı bölümün cepheye bakan iç yüzünde, ana pencerelere oranla küçük boyutlu olan dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha bulunmaktadır (Foto:134).

Yapının ana cephesi olan güney cephenin merkezinde zemin katta, üzerinde küçük boyutlu yatay dikdörtgen biçimli bir pencere bulunan, çift kanatlı ahşap ana kapı vardır. Cephenin doğusunda ve batısında da ana pencerelere oranla küçük boyutlu olan dikey dikdörtgen biçimli birer pencere yer alır.

Güney cephenin merkezinde birinci katta cephenin doğusunda ve batısında konsol çıkma özelliği gösteren birer oda çıkma vardır. Çıkmalarda üç çıkmaların arasında da iki olmak üzere dikey dikdörtgen biçimli sekiz pencere bulunur. Çıkmaların cepheye bakan iç yüzlerinde de dikey dikdörtgen biçimli birer pencere vardır (Foto:135).

Konutun kuzey ve güneyde olmak üzere iki giriş kapısı bulunmaktadır. Günümüzde güney cephede bulunan kapı kullanılmaktadır

Konutun zemin katının girişi, yapının güney cephesinde ki çift kanatlı ahşap kapı ile sağlanır (Foto:136). Kapı üzerinde kapı tokmağı da bulunmaktadır (Foto:137). Konut zemin katta ve birinci katta doğu-batı doğrultulu duvar ile ikiye bölünmüştür. Güneydeki kapıdan geçilerek sofaya ulaşılır (Foto:138). Sofanın tavanı ters tavadır zemini ise sal taş döşenmiştir.

Sofanın güneybatısındaki orijinal kapı ile bugün mutfak olarak kullanılan bölüme geçilir (Foto:139). Mutfağın güney duvarının batı köşesinde, üst seviyede dikey dikdörtgen biçimli bir mazgal pencere bulunur. Mutfağın tavanı ters tavadır, zemini ise sonradan beton ile kaplanmıştır.

Sofanın doğu duvarının güney köşesindeki orijinal kapı ile 2 numaralı odaya geçilir (Foto:140). Bu odanın güney duvarında üst seviyede küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir şevli pencere bulunur. Odanın güneydoğu köşesine sonradan bir tuvalet bölümü eklenmiştir. Tavanı ters tavadır ve zemini ise beton kaplıdır.

Sofanın kuzeybatı köşesinde üst kata çıkan merdiven vardır.

Sofanın kuzey duvarının doğu köşesindeki orijinal kapı ile konutun kuzeydeki bölümüne geçilir. Buradan iki basamak ile sofa bölümüne inilir (Foto:141). Sofanın kuzey duvarının merkezinde çift kanatlı ahşap kapı bulunur. Kapının üstünde küçük boyutlu yatay dikdörtgen biçimli bir aydınlık açıklığı bulunur. Sofanın tavanı ters tavadır zemini ise yine sal taş döşelidir.

Sofanın batı duvarının merkezindeki orijinal kapıyla zemin katın asıl mutfağına geçilir. Mutfak iki bölümden oluşur. Kuzeydeki bölümünün kuzey duvarının doğu üst köşesinde küçük boyutlu bir şevli pencere bulunur. Bu pencerenin altında dikey dikdörtgen biçimli ahşap kapaklı bir dolap vardır. Mekânın kuzeybatı köşesinde bir tandır nişi yer alır (Foto:142). Bu bölüm sonradan kapatılarak banyoya çevrilmiştir. Mekânın batı duvarının güney köşesinde üst seviyede, küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir mazgal pencere bulunur. Güneydeki duvarın doğu köşesindeki kapıyla mutfağın güneydeki bölümüne geçilir (Foto:143). Bu bölümün batı duvarının üst seviyesine simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli küçük boyutlu iki mazgal pencere vardır. Batı duvar boyunca uzanan ahşap dolap yer alır (Foto:144). Mekânın güney duvarında sonradan açılmış dikey dikdörtgen biçimli bir pencere bulunur. Mutfağın tavanı ters tavanıdır ve zemini de beton kaplıdır.

Sofanın doğu duvarının güney köşesinde bulunan orijinal kapı ile 5 numaralı odaya geçilir. Odanın kuzeybatı köşesinde bir suluk bulunmaktadır. Kuzey duvarında dikey dikdörtgen biçimli iki şevli pencere vardır. Soğuğu engellemek amacıyla bu açıklıklarda çift pencere uygulamasına gidilmiştir (Foto:145). Oda zemininin kuzeydoğusunda küçük bir ocak bulunmaktadır (Foto:146). Odanın doğu duvarının güney köşesinde bir yüklük nişi yer alır. Odanın güney duvarı hemen hemen tamamen yıkılmıştır, sadece dolgu duvarın arasındaki ahşaplar görülmektedir. Bu duvarın önünde batı tarafından ovalleştirilmiş ahşap dolap bulunur (Foto:147). Odanın tavanı ters tavanıdır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın güneybatı köşesindeki merdivenlerle, konutun birinci katının kuzeydeki bölümünün sofasına ulaşılır (Foto:148). Sofanın kuzey duvarında dikey dikdörtgen biçimli iki pencere vardır. Sofanın kuzey ve doğu duvarı boyunca uzanan L şeklinde sedir yer alır. Tavanı düz tavanıdır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın güneybatı köşesindeki orijinal kapıyla, mutfak olabilecek küçük birime geçilir. Mekânın batı duvarının kuzey köşesinde üst seviyede küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir şevli pencere bulunur. Bu pencerenin altında küçük bir niş vardır. Batı duvarın güney köşesinde bir ocak nişi yer alır (Foto:149). Mekânın güney duvarına bitişik olarak yapılmış merdivenle, çatı katına geçiş sağlanır (Foto:150). Mutfağın tavanı ters tavanıdır, zemini ise topraktır.

Sofanın batı duvarının merkezindeki orijinal kapıyla, 2 numaralı odaya girilir. Odanın kuzey duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli üç pencere bulunur (Foto:151). Odanın batı duvarının merkezinde çift kapaklı ahşap dolap nişi vardır. Bu dolabın güneyinde küçük boyutlu bir dolap nişi daha vardır. Odanın kuzeybatı köşesinde suluk yer alır (Foto:152). Odanın tavanı ters tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzeydoğu köşesindeki 3 numaralı odanın kuzey ve doğu duvarlarında, dikey dikdörtgen biçimli üçer pencere bulunur (Foto:153). Odanın kuzey duvarı boyunca uzanan sedir görülür. Tavanı düz tavadır ve zemini de ahşap kaplıdır.

Sofanın güneydoğu köşesindeki orijinal kapı ile dar doğu batı doğrultulu bir birime ulaşılır. Bu birimin doğusunda tuvalet yer alır. Tuvaletin doğu duvarında küçük boyutlu bir pencere mevcuttur.

Sofanın güney duvarının batı köşesindeki orijinal kapıyla evin güneydeki bölümünün sofasına ulaşılır (Foto:154). Sofanın güney duvarında, dikey dikdörtgen biçimli iki pencere görülür. Bu duvar boyunca uzanan bir sedir yer alır. Sofanın merkezinde zemin kata inen merdiven bulunur. Sofanın tavanı ters tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın batı duvarının kuzey köşesindeki orijinal kapıyla, 5 numaralı odaya geçilir (Foto:155). Bu oda simetriğinde bulunan odayla hemen hemen aynı düzenlemelere sahiptir. Odanın doğu duvarının kuzeyinde, kapının yanında küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere bulunur. Doğu duvarın güney köşesinde bir, güney duvarda üç ve batı duvarın güney köşesinde de bir olmak üzere oda da dikey dikdörtgen biçimli toplam beş pencere mevcuttur. Güney duvar boyunca uzanan bir de sedir yer almaktadır. Odanın tavanı ters tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın doğu duvarının kuzey köşesindeki orijinal kapı ile 4 numaralı odaya girilir. Bu odanın batı duvarının kuzeyinde, kapının yanında küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere görülür. Batı duvarın güney köşesinde bir, güney duvarda üç ve doğu duvarın güney köşesinde de bir olmak üzere oda da toplam dikey dikdörtgen biçimli beş pencere bulunur (Foto:156). Güney duvar boyunca uzanan sedir yer almaktadır. Odanın kuzeydoğu köşesinde üzeri ahşap kapak ile kapatılmış bir suluk vardır. Odanın tavanı düz tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

SÜSLEMESİ: Konutta süsleme unsuru görülmemektedir.

MALZEME VE TEKNİK: Çamur sıvalı yapının ana malzemesi olan taş, örgü malzemesi olarak duvarlarda kullanılmıştır. Duvarlar hımış tekniğiyle örülmüştür, ahşap arası moloz taş ve toprak ile doldurulmuştur. Yapıda ayrıca pencere şebekelerinde, kapıda, cephe köşelerinde, çıkmalardaki taşıyıcılarda, silmelerde saçaklarda, merdivenlerde, korkuluklarda, tavan ve zeminde ahşap malzeme kullanılmıştır.

KİTABESİ: Konutun kitabesi bulunmamaktadır.

TARİHLENDİRME: Konut hemen yanında bulunan Doruk Bey Konağıyla benzer özellikler göstermektedir. Bu sebeple Talat Kırış Konağını da 19.yy'a tarihlendirebiliriz.

4. 10. HASAN HÜSEYİN KORKMAZGİL EVİ

KATALOG NUMARASI	: 10
ŞEKİL NUMARASI	: 22-23
FOTOĞRAF NUMARASI	: 157-172
İNCELEME TARİHİ	: 17.02.2014
YAPININ YERİ	: Kurultay Mahallesi
BUGÜNKÜ DURUMU	: Yapı, bahçesinde ve kendinde düzenlemeler yapılarak sergiye açılmıştır. Konutun iç düzenlemesi şuan tamamlanmamıştır. Yapı dıştan her ne kadar iyi görünse de içine girildiğinde bakımsız bir durumdadır.
İNŞA TARİHİ	: 20.yy
TESCİL DURUMU	: Tescilli değildir
PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ	: Yapı kuzey-güney doğrultusunda dikdörtgen planlı ve zemin ve üzerine 1 katlıdır. Orijinalinde düz toprak dam ile örtülüyken şimdi kırma çatı ile örtülmüştür ve kiremit kaplıdır. İkinci kattaki teras bölümü ise sundurma çatı ile örtülmüştür. Konut iç sofalı plan özelliğine sahiptir (Şekil:22,23)

2010 yılından itibaren belli aralıklarla konutta onarım ve bakım çalışmaları devam etmektedir.

Konut bahçe içerisinde bulunmaktadır. Yapının doğusunda tandırılık olarak kullanılmış bir mekân yer alır (Foto:157).

Yapının doğu cephesinin güneyindeki, üstünde küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli pencere olan ahşap kapı, zemin katın bir diğer girişidir. Kapının kuzeyinde yatay dikdörtgen biçimli bir pencere mevcuttur ve bu pencerenin de kuzeyinde küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli olan bir pencere daha bulunur.

Yapının doğu cephesinin birinci katında ana kapı üzerinde yatay dikdörtgen biçimli bir pencere yer alır (Foto:158).

Yapının güney cephesinin birinci katı yol hizasından başlar, birinci katı yola birleşik olarak inşa edilmiştir. Birinci katın batısında yatay dikdörtgen biçimli bir pencere vardır. Bu pencerenin doğusunda birinci katın ahşap ana kapısı bulunur (Foto:159).

Konutun batı cephesinin güneyinde zemin katta küçük boyutlu bir pencere görülür. Cephede başka açıklık görülmemektedir (Foto:160).

Yapının ana cephesi olan kuzey cephenin merkezinde üstünde küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere olan, orijinal ahşap kapı yer alır. Cephenin batısında iki, doğusunda da bir olmak üzere üst seviyede üç küçük pencere bulunur (Foto:161). Konutun kuzeyinde ve doğusunda olan iki girişi yer alır.

Konutun kuzey cephesinin merkezindeki kapıdan geçilerek, yapının zemin katının sofasına ulaşılır (Foto:162). Sofa kuzey-güney doğrultuludur. Sofanın batısında 3 ve 4 numaralı odalar, doğusunda 1 numaralı oda ve güneyinde de doğu-batı doğrultulu büyük bir aralık mevcuttur. Sofanın batı duvarında bulunan iki oda kapısının ortasında küçük bir niş bulunmaktadır. Sofanın tavanı ters tavadır, zemini ise sonradan parke kaplanmıştır.

Sofanın güneyindeki kapı ile girilen aralığın kuzeyinde birinci kata çıkan ahşap merdiven yer alır (Foto:163,164). Aralığın batı duvarının merkezinde üst seviyede küçük mazgal bir pencere bulunur. Aralığın güney duvarının doğu köşesinde bir ocak nişi mevcuttur (Foto:165). Doğu duvarın merkezinde zemin katın bir diğer girişini sağlayan kapı bulunur, kapının üstünde küçük boyutlu bir şevli pencere yer alır. Aralığın tavanı ters tavadır, zemini ise sonradan parke ile kaplanmıştır.

Aralığın kuzeydoğu köşesindeki kapı ile 1 numaralı odaya girilir. Odanın doğu duvarının güney köşesinde üst seviyede, yatay dikdörtgen biçimli bir şevli pencere görülür. Bu pencerenin kuzeyinde küçük boyutlu bir şevli pencere daha bulunur. Odanın kuzeydoğu köşesinde bir tandır nişi yer almaktadır (Foto:166). Kuzey duvarda üst seviyede küçük bir şevli pencere daha görülür. Batı duvarın kuzeyinde sofaya geçişi sağlayan odanın ikinci kapısı bulunmaktadır. Kapının kuzeyinde küçük bir niş görülür. Batı duvarın güneyinde dikey dikdörtgen biçimli iki niş vardır. Odanın kuzey tarafında bir ahşap direk yer alır. Odanın güney duvarında küçük bir pencere vardır. Odada onarım sırasında yapılmış demir destekler görülmektedir. Odanın tavanı ters tavadır, zemini ise sonradan parke ile kaplanmıştır.

Sofanın güneybatısındaki kapı ile girilen 3 numaralı odanın kuzey duvarının batısında bir pencere açıklığı vardır. Odanın tavanı ters tavadır, zemini ise sonradan parke döşenmiştir.

Sofanın kuzeybatısındaki kapı ile girilen 4 numaralı odanın, kuzey duvarında üst seviyeye simetrik olarak yerleştirilmiş, küçük boyutlu iki şevli pencere bulunur.

Odanın güney duvarının batısında diğer odaya da açılan bir pencere yer alır. Odanın tavanı ters tavadır, zemini ise sonradan parke kaplanmıştır.

Konutun güney cephesinde bulunan kapı ile yapının birinci katının girişi sağlanır. Bu kapıdan geçilerek birinci katın sofasına ulaşılır (Foto:167). Sofanın doğusunda 2 numaralı oda batısında da 1 numaralı oda bulunmaktadır, kuzeyinde büyük bir teras vardır. Sofanın batı duvarının güneyinde, küçük bir pencere bulunmaktadır. Sofanın tavanı ters tavadır, zemini ise topraktır.

Sofanın batı duvarındaki kapı ile girilen 1 numaralı odanın güney duvarının merkezinde yatay dikdörtgen biçimli bir pencere görülür (Foto:168). Batı duvarın güney köşesinde ocak nişi yer alır. Batı duvarın merkezinde de küçük boyutlu bir niş bulunmaktadır. Odanın kuzey duvarının doğusunda ve batısında üst seviyede yaklaşık kare biçimli birer şevli pencere görülür. Bu pencerelerin ortasında büyük boyutlu bir niş yer alır. Doğu duvarda kapının güneyinde bir açıklık bulunmaktadır. Odanın tavanı ters tavadır, zemini ise topraktır.

Sofanın doğu duvarındaki kapı ile girilen 2 numaralı odanın güney duvarının merkezinde küçük bir niş bulunmaktadır. Doğu duvarın merkezinde, yaklaşık kare biçimli bir pencere mevcuttur (Foto:169,170). Odanın güney duvarında üst seviyede, dikey dikdörtgen biçimli bir pencere yer alır. Tavanı ters tavadır, zemini ise topraktır.

Sofanın kuzeyinde bulunan kapı ile terasa geçilir. Doğu-batı doğrultusunda olan teras oldukça büyük boyuttadır (Foto:171). Terasın kuzeydoğu köşesinde birinci kattaki odada bulunan tandırın bacası yer almaktadır (Foto:172).

SÜSLEMESİ: Konutta süsleme unsuru görülmemektedir.

MALZEME VE TEKNİK: Konutta örgü malzemesi olarak taş ve kerpiç malzeme kullanılmıştır ve yapı çamur sıvalıdır. Ayrıca yapıda ahşap malzeme kapılarda, pencere şebekelerinde, tavanlarda ve merdivende kullanılmıştır.

KİTABESİ: Yapının kitabesi bulunmamaktadır.

TARİHLENDİRME: Konut dolap ve yüklük nişi barındırmaması nedeniyle 20.yy'a tarihlenebilir.

4. 11. MEMET SEÇİLMİŞ EVİ

KATALOG NUMARASI	: 11
ŞEKİL NUMARASI	: 24
FOTOĞRAF NUMARASI	: 173-184
İNCELEME TARİHİ	: 16.02.2014
YAPININ YERİ	: Kurultay Mahallesi
BUGÜNKÜ DURUMU	: Konut günümüzde halen kullanılmaktadır.
İNŞA TARİHİ	:1892
TESCİL DURUMU	: Yapı tescilli değildir.
PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ	: Konut doğu-batı doğrultusunda ve dikdörtgen planlıdır. Yapı Türk evi plan tipine uymamaktadır (Şekil:24). Orijinalinde düz toprak damlı iken sonradan sundurma çatı ile örtülmüştür. Konutta herhangi bir onarım faaliyetinde bulunulmamıştır. Ev sahibinin kendi yaptığı yenilemeler vardır. Oturma odası olarak kullanılan odanın tavanları ve duvarları alçı ile kaplanmıştır. Yapı büyük bir bahçe içinde bulunmaktadır. Konutun batısına bitişik olarak inşa edilmiş odunluk yer almaktadır. Yapının doğusunda daha önceden tuvalet olarak kullanılan birim bulunmaktadır (Foto:173). Yapının batı cephesinde açıklık bulunmamaktadır (Foto:174). Yapının kuzey cephesinde üst seviyede merkezde küçük boyutlu bir pencere bulunmaktadır (Foto:175). Yapının doğu cephesine yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli iki pencere yer alır (Foto:176). Yapının ana cephesi olan güney cephenin doğusunda konuta girişi sağlayan bir kapı bulunur. Kapının doğusunda dikey, batısında da yatay dikdörtgen biçimli birer pencere yer alır. Güney cephenin batısında konutun bir diğer girişini sağlayan üstünde küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere olan kapı bulunur. Kapının batısında küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere mevcuttur. Güney cephenin birinci katında cephenin batısında dikey dikdörtgen biçimli iki pencere yer alır. Bu pencerelerin batısında da yatay dikdörtgen biçimli bir pencere daha bulunur (Foto:177).

Yapının güney cephesinin doğusundaki demir kapı ile konuta girilir. Bu kapı ile sonradan ahşap ile bölünerek oluşturulmuş aralık bölümüne ulaşılır. Bu bölümün kuzeyindeki kapı ile 1 numaralı odaya ulaşılır. Odanın güney duvarında üst seviyede, küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli iki pencere vardır. Odanın doğu duvarında üst seviyeye simetrik olarak yerleştirilmiş küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli iki pencere yer alır (Foto:178). Odanın merkezinde ısınmak için kullanılan bir ocak mevcuttur. Odanın tavanı ters tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Aralığın batı duvarındaki orijinal kapı ile girilen 2 numaralı odanın güney duvarının doğusunda yatay dikdörtgen biçimli bir pencere vardır (Foto:179,180). Bu pencere orijinalinde daha üst seviyede iken, daha sonra ev sahibi tarafından aşağıya alınmıştır. Orijinalinde odanın kuzey duvarı boyunca uzanan bir sedir vardır, fakat sonradan kaldırılmıştır. Odanın ortasında bir ahşap destek bulunmaktadır, yapılan tamirle bu ahşapta dahil olmak üzere odanın tavanı ve duvarları da alçı ile kaplanmıştır (Foto:181). Tavanı orijinalinde ters tavadır, odanın zemini ise toprakken sonradan beton ile kaplanmıştır.

2 numaralı odanın batı duvarının güneyinde bulunan yuvarlak kemerli orijinal ahşap kapı ile yapının mutfağına geçilir (Foto:182). Mutfağın güneydoğusunda yapının bir diğer girişini sağlayan orijinal kapı bulunmaktadır. Kapının üstünde küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir şevli pencere vardır. Bu pencerenin batısında dikey dikdörtgen biçimli bir şevli pencere daha bulunmaktadır (Foto:183) Mutfağın batısında üst kata çıkan bir ahşap merdiven vardır (Foto:184). Mutfağın kuzey duvarında küçük boyutlu bir mazgal pencere bulunur. Mutfağın tavanı orijinalde ters tavanken sonradan alçı ile kaplanmıştır, zemini ise orijinalde sal taş döşeliyken sonradan fayans kaplanmıştır.

Mutfağın kuzeybatısındaki bölüm sonradan duvar örülerek tuvalete dönüştürülmüştür. Tuvaletin kuzey duvarında üst seviyede küçük boyutlu bir mazgal pencere vardır.

Yapının ikinci katında da iki odanın olduğu ev sahibi tarafından söylenmektedir. İkinci kata çıkılamadığından bu kat ile ilgili bilgi verilememektedir.

MALZEME VE TEKNİK: Çamur sıvalı yapıda örgü malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Yapıda ayrıca pencere şebekelerinde, kapılarda, tavanlarda ve merdivende ahşap malzeme kullanılmıştır.

KİTABESİ: Konutun günümüze ulaşmayan kitabesi bulunmaktadır.

TARİHLENDİRME: Ev sahibinin verdiği bilgiye göre evin duvarında 1892 tarihli bir kitabe bulunmaktadır⁵⁶, fakat bu kitabe daha sonra sıva altında kalmıştır. Bu kitabeye göre yapı 1892'e tarihlenmektedir.

⁵⁶ Memet SEÇİLMİŞ, 60 yaşında , emekli, 16.02.2014

4. 12. ABBAS BOZDAĞ EVİ

KATALOG NUMARASI	: 12
ŞEKİL NUMARASI	: 25
FOTOĞRAF NUMARASI	: 185-201
İNCELEME TARİHİ	: 18.02.2014
YAPININ YERİ	: Ketençayır Mahallesi
BUGÜNKÜ DURUMU	: Konut günümüzde halen kullanılmaktadır.
İNŞA TARİHİ	: 20.yy
TESCİL DURUMU	: Yapı tescilli değildir.
PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ	: Kuzey-güney doğrultulu ve dikdörtgen planlı olan yapı, zemin ve üzerinel katlıdır. Konut orijinalinde düz toprak damlı iken sonradan kuzeye eğimli sundurma çatı ile örtülmüştür. Yapı iç sofalı plan özelliğine sahiptir (Şekil:25)

Konut herhangi bir onarım geçirmemiştir.

Yapının güneyini ve doğusunu bahçe çevrelemektedir. Konutun kuzeyinde ve batısında yol bulunmaktadır. Konutun güneybatısında avlu kapısı vardır (Foto:185)

Yapının batı cephesinin güneyinde zemin katta, yaklaşık kare biçimli küçük bir pencere yer alır.

Konutun batı cephesinin güneyinde birinci katta, küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli iki pencere yer alır. Cephenin kuzeyinde de dikey dikdörtgen biçimli iki pencere daha bulunmaktadır.

Konutun kuzey cephesinde, cephe boyunca uzanan bir konsol çıkma vardır. Cephenin zemin katının merkezinde üstünde dikey dikdörtgen biçimli küçük boyutlu bir pencere olan çift kanatlı ahşap kapı bulunur. Kapının batısında ve doğusunda dikey dikdörtgen biçimli birer pencere vardır. Cephenin birinci katının merkezinde yuvarlak kemerli bir gömme balkon bulunmaktadır (Foto:186). Balkonun merkezinde üstünde küçük boyutlu eşkenar dörtgen biçimli bir pencere olan, çift kanatlı ahşap balkon kapısı görülür. Balkonun batısında üç, doğusunda da bir olmak üzere dikey dikdörtgen biçimli dört pencere bulunur (Foto:187).

Konutun doğu cephesinin güneyinde yapıya sonradan eklenmiş tuvalet bölümü yer almaktadır. Cephenin güneyine üst seviyede, çatı katına girişi sağlayan bir açıklık

bulunmaktadır. Cephenin merkezinde ve kuzeyinde dikey dikdörtgen biçimli birer pencere görülür (Foto:188).

Yapının güney cephesinin merkezinde üstünde eşkenar dörtgen biçimli küçük bir pencere olan, çift kanatlı ahşap kapı bulunur. Kapının batısında yatay dikdörtgen biçimli bir pencere yer alır, bu pencerenin batısında da küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha mevcuttur (Foto:189).

Yapının zemin katına girilemediğinden zemin kat ile ilgili bilgi verilememektedir.

Yapının birinci katının girişi, güney cephenin merkezindeki çift kanatlı orijinal ahşap kapı ile sağlanmaktadır (Foto:190). Bu kapıdan geçilerek yapının sofasına ulaşılır (Foto:191). Sofanın batısında 1 ve 2 numaralı odalar yer almaktadır, güneyinde de balkon bölümü bulunur. Sofanın güneydoğusunda mutfak yer alır, kuzeydoğusunda da 3 numaralı oda mevcuttur. Sofanın batı duvarının güneyinde küçük bir niş yer almaktadır. Sofanın tavanı ters tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın güneybatısındaki orijinal ahşap kapı ile girilen 1 numaralı odaya geçilir, odanın güney duvarının doğusunda yatay dikdörtgen biçimli bir pencere bulunur (Foto:193). Bu pencerenin batısında da dikey dikdörtgen biçimli bir pencere mevcuttur. Odanın batı duvarında da dikey dikdörtgen biçimli iki pencere yer alır (Foto:194). Odanın tavanı ters tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzeybatısındaki orijinal ahşap kapı ile girilen 2 numaralı odanın kuzey duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş üç ve batı duvarının kuzeyinde de iki olmak üzere odada toplam dikey dikdörtgen biçimli beş pencere vardır (Foto:195). Odanın kuzey duvarı boyunca uzanan bir sedir bulunur. Tavanı düz tavadır, tavan göbeğinde küçük bir bitkisel süsleme unsuru görülmektedir (Foto:196). Odanın zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzey duvarının merkezindeki çift kanatlı orijinal ahşap kapı ile balkona geçilir. Balkon gömme balkon özelliğindedir ve dikdörtgen biçimlidir (Foto:187).

Sofanın kuzeydoğusundaki orijinal ahşap kapı ile girilen 3 numaralı odanın doğu duvarının kuzeyinde ve kuzey duvarının merkezinde, dikey dikdörtgen biçimli birer pencere görülür (Foto:197,198). Odanın tavanı ters tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın güneydoğusundaki, orijinal ahşap kapı ile mutfığa girilir (Foto:199,200). Mutfığın güney duvarının batısında bir ocak nişi bulunmaktadır (Foto:201).

Mutfağın güneydoğusunda da sonradan örülerek oluşturulmuş banyo bulunur. Banyoya giriş sağlanamamıştır. Mutfağın doğu duvarında yatay dikdörtgen biçimli iki mazgal pencere yer alır. Bu pencerelerden güneydeki sonradan kapatılmıştır. Mutfağın kuzey duvarının merkezinde yaklaşık kare biçimli bir niş yer almaktadır. Tavanı ters tavandır, zemini ise sonradan betonla kaplanmıştır.

SÜSLEMESİ: Konutta süsleme unsuru sadece kuzeybatıdaki odanın tavan göbeğinde görülmektedir. Tavan göbeği ajur tekniği ile oluşturulmuştur. Burada küçük bir bitkisel bezeme hakimdir (Foto:196).

MALZEME VE TEKNİK: Çamur sıvalı olan konutta taş malzeme duvarlarda örgü malzemesi olarak kullanılmıştır. Duvarlar hımış tekniğiyle oluşturulmuştur. Yapıda ahşap malzeme de kapılarda, pencere şebekelerinde, tavanlarda ve zeminlerde kullanılmıştır.

KİTABESİ: Yapının kitabesi bulunmamaktadır.

TARİHLENDİRME: Konut dolap ve yüklük nişi bulundurmaması nedeniyle 20yy'a tarihlenebilir.

4. 13. MUSTAFA ASLANTAŞ EVİ

KATALOG NUMARASI	: 13
ŞEKİL NUMARASI	: 26
FOTOĞRAF NUMARASI	: 202-225
İNCELEME TARİHİ	: 19.02.2014
YAPININ YERİ	: Ketençayır Mahallesi, İl Özel İdare Caddesi
BUGÜNKÜ DURUMU	: Konut günümüzde halen kullanılmaktadır.
İNŞA TARİHİ	: 19. yy
TESCİL DURUMU	: Yapı tescilli değildir.
PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ	: Konut doğu-batı doğrultusunda dikdörtgen planlı ve tek katlıdır. Önceden düz toprak dam ile örtülü olan yapı, sonradan kırma çatı ile örtülmüş ve kiremitle kaplanmıştır. Konut iç sofalı plan özelliğine sahiptir (Şekil:26).

Yapı herhangi bir onarım geçirmemiştir.

Konutun güneyinde avlusu bulunmaktadır. Yapının batısında küçük bir bahçe içinde odunluk yer alır. Konutun kuzeyinden de yol geçmektedir. Yapının doğu cephesinin güneyinde çift kanatlı ahşap avlu kapısı bulunmaktadır (Foto:202). Kapı üzerinde kapı tokmakları da bulunmaktadır (Foto:203).

Konutun batı cephesinin kuzeyinde dikey dikdörtgen biçimli üç pencere vardır. Bu pencerelerin güneyinde üst seviyede küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha bulunur (Foto:204).

Yapının kuzey cephesinin doğusuna ve batısına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli ikişer pencere vardır. Yine cephenin merkezinde, bu pencerelerden üst seviyede olan dikey dikdörtgen biçimli iki pencere daha yer alır (Foto:205).

Doğu cephenin merkezinde, üst seviyede küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli iki pencere vardır. Bu pencerelerin güneyinde daha küçük boyutlu olan bir açıklık daha bulunmaktadır. Cephenin kuzeyinde de dikey dikdörtgen biçimli iki pencere yer alır (Foto:206).

Yapının güney cephesinin merkezinde, üstünde küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere olan, çift kanatlı çam kapı bulunur. Kapının üstünde küçük bir

sundurma çatı yer almaktadır. Kapının batısında küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli iki pencere yer alır (Foto:207).

Konutun girişi, yapının güney cephesinin merkezindeki çift kanatlı orijinal çam kapı ile sağlanır (Foto:208). Kapı üstünde kapı tokmakları da bulunmaktadır (Foto:209). Bu kapı ile yapının sofasına ulaşılır (Foto:210). Sofanın batısında 1 ve 2 numaralı odalar bulunmaktadır. Sofanın kuzeyinde 3 numaralı oda mevcuttur. Sofanın kuzey doğusunda 4 numaralı oda vardır ve bu odanın güneyinde de mutfak yer alır. Sofanın güney duvarında, giriş kapısının üstünde dikey dikdörtgen biçimli bir şevli pencere bulunur. Kapının doğusunda ve batısında da dikey dikdörtgen biçimli birer niş yer almaktadır. Sofanın tavanı ters tavandır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın batısındaki duvarın güneyindeki orijinal çam kapı ile 1 numaralı odaya girilir (Foto:211). Odanın batı duvarının kuzey köşesinde, üst seviyede dikey dikdörtgen biçimli küçük şevli pencere bulunur. Bu pencerenin altında üst tarafı oymalı olan bir dolap nişi görülür (Foto:212). Batı duvarın güney köşesinde çam kapaklı daha büyük boyutlu bir dolap mevcuttur. Güney duvara simetrik olarak yerleştirilmiş üst seviyede dikey dikdörtgen biçimli iki küçük şevli pencere yer alır (Foto:213). Odanın tavanı ters tavandır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın batı duvarının kuzeyindeki orijinal çam kapı ile 2 numaralı odaya girilir. Bu odanın kuzey duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş iki, batı duvarında da üç olmak üzere odada dikey dikdörtgen biçimli toplam beş şevli pencere vardır (Foto:214). Odanın tavanı tekne tavandır ve tavanda süslemeler hakimdir (Foto:215,216), zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzey duvarının merkezindeki orijinal ahşap kapı ile girilen 3 numaralı odanın, kuzey duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli iki pencere bulunur (Foto:217). Bu odaya üç basamaklı bir merdivenle ulaşılır. Odanın tavanı ters tavandır, zemini ise ahşap kaplıdır. Odanın altında, bir oda daha bulunduğu ev sahibi tarafından söylenmiştir. Fakat bu odaya girilemediğinden bilgi verilememektedir.

Sofanın kuzeydoğusundaki orijinal çam kapı ile 4 numaralı odaya girilir (Foto:218). Odanın güney duvarının batısında, çamdan yapılmış bir çiçeklik bulunmaktadır (Foto:219,220). Çiçekliğin doğusunda duvar boyunca uzanan çam yüklük nişi yer alır. Odanın doğu duvarının güneyinde üst kısmı oymalı bir dolap nişi vardır

(Foto:221). Dolabın kuzeyinde dikey dikdörtgen biçimli iki şevli pencere yer alır. Odanın kuzey duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş iki şevli pencere daha vardır (Foto:222). Odanın tavanı düz tavadır (Foto:223), zemini ise ahşap kaplıdır. Sofanın güneydoğusundaki orijinal kapı ile mutfağın girişi sağlanır. Mutfakın doğusunda üst seviyede dikey dikdörtgen biçimli iki küçük şevli pencere bulunur (Foto:224). Mutfakın tavanı ters tavadır, zemini ise sonradan beton ile kaplanmıştır. Mutfakın güneyinde sonradan örülerek banyo ve tuvalet bölümleri oluşturulmuştur (Foto:225).

SÜSLEMESİ: Yapıda, dolaplarda ve tavanda süsleme unsurları görülmektedir. Mutfakın kuzeyindeki odanın doğu duvarında bulunan dolap nişinin üst kısmında oymalı süsleme hakimdir (Foto:221). Aynı özelliğe sahip bir dolap nişi de mutfakın karşısındaki odada mevcuttur (Foto:212). Sofanın kuzeybatısında bulunan odanın tavanında da süsleme unsurları hakimdir (Foto:215). Tavan göbeğinde ajur tekniğiyle oluşturulmuş palmetlerden oluşan bitkisel bezemeler söz konusudur (Foto:216).

MALZEME VE TEKNİK: Çamur sıvalı yapının ana malzemesi olan taş, duvarlarda örgü malzemesi olarak kullanılmıştır. Duvarlar hıms tekniğiyle örülmüştür. Ahşap malzeme kapılarda, pencere şebekelerinde, tavanlarda, zeminlerde ve dolaplarda kullanılmıştır.

KİTABESİ: Konutun kitabesi bulunmamaktadır.

TARİHLENDİRME: Konut tavan süslemelerine ve süslemeli dolap nişlerine bakılarak 19.yy'a tarihlenebilir.

4. 14. ZÜLFİKAR GÖÇMEN EVİ

KATALOG NUMARASI	: 14
ŞEKİL NUMARASI	: 27-28
FOTOĞRAF NUMARASI	: 226-250
İNCELEME TARİHİ	: 07.03.2014
YAPININ YERİ	: Yassıcatepe Mahallesi
BUGÜNKÜ DURUMU	: Konut günümüzde halen kullanılmaktadır.
İNŞA TARİHİ	: 19.yy
TESCİL DURUMU	: Yapı tescilli değildir.
PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ	: Konut kuzey-güney doğrultulu dikdörtgen planlı zemin ve üzerine 2 katlıdır. Orijinalinde düz toprak damlı olan yapının güney bölümü, sonradan sundurma çatı ile örtülmüştür. Konutun birinci katı Türk evi plan özelliğine uymamaktadır (Şekil:27). İkinci kat ise iç sofalı plan özelliğine sahiptir (Şekil:28)

Konut herhangi bir onarım geçirmemiştir.

Yapının batısında tuvalet ve odunluk bölümleri yer almaktadır (Foto:226). Konutun güneyinde büyük bir bahçe bulunmaktadır. Yapının güneydoğusuna bitişik olarak yapılmış bir mekân yer almaktadır.

Yapının batı cephesinin kuzeyinde, yaklaşık kare biçimli küçük boyutlu bir pencere mevcuttur. Bu pencerenin güneyinde dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha yer alır (Foto.227).

Konutun kuzey cephesine bitişik olarak inşa edilmiş ahır bölümü bulunmaktadır.

Yapının doğu cephesinin kuzeyinde birinci katta, dikey dikdörtgen biçimli iki pencere mevcuttur. Bu pencerelerin üstünde de küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli iki pencere daha bulunur.

Yapının doğu cephesinde, İkinci katta cephenin güneyinde, dikey dikdörtgen biçimli bir pencere görülür (Foto:228).

Konutun ana cephesi olan güney cephenin ortalama merkezinde, üstünde küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir penceresi olan ahşap kapı bulunmaktadır. Kapının batısında yaklaşık kare biçimli bir pencere yer alır. Bu pencerenin üstünde, küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha mevcuttur. Cephenin

doğusu dışa çıkıntılı bir şekilde inşa edilmiştir. Bu bölümde dikey dikdörtgen biçimli dört pencere yer alır (Foto:229). Bu pencerelerin üstünde de küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli dört pencere görülür. Bu dışa çıkıntılı bölümün alt kısmında zemin kata girişi sağlayan ahşap kapı bulunur.

Güney cephede bulunan orijinal ahşap kapı ile yapının birinci katının girişi sağlanır (Foto:230). Bu kapıdan geçilerek aralık bölümüne ulaşılır (Foto:231). Aralığın güney duvarının batısında dikey dikdörtgen biçimli bir pencere yer alır. Bu pencerenin üstünde küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir şevli pencere vardır. Aralığın tavanı ters tavadır ve merkezde bir ahşap destek yer almaktadır. Aralığın zemininin, batısı ahşap kaplıdır, doğusu ise sal taş döşelidir.

Aralığın güneydoğusundaki çift kanatlı orijinal ahşap kapı ile 1 numaralı odanın sekialtı bölümüne girilir (Foto:232). Bu bölüm dört ahşap destek ile oturma bölümünden ayrılır. Bu desteklerin arasında kemerler oluşturulmuş ve estetik bir unsur meydana getirilmiştir (Foto:233). Güney duvarda dikey dikdörtgen biçimli dört pencere yer alır. Odanın doğu duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş ahşap oymalı iki dolap nişi bulunmaktadır (Foto:234). Orijinalinde doğu duvar boyunca uzanan bir sedir olduğu ev sahibi tarafından söylenmiştir. Odanın kuzey duvarının batısında üst tarafı oymalı bir yüklük niş yer almaktadır (Foto:235). Odanın tavanı ters tavadır. Odanın zemini; oturma kısmında ahşap kaplı, sekialtı bölümünde ise sal taş döşelidir. Aralığın kuzeydoğusundaki orijinal ahşap kapı ile 2 numaralı odaya girilir (Foto:236). Bu odanın güney duvarının doğusunda bir niş yer almaktadır. Odanın doğu duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş, üst seviyede bulunan dikey dikdörtgen biçimli iki pencere görülür(Foto:237). Bu pencerelerin üstünde küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli iki pencere daha görülür. Odanın kuzey duvarının doğusunda, dikey dikdörtgen biçimli ahşap oymalı bir dolap nişi mevcuttur (Foto:238). Kuzey duvarın batısında da yatay dikdörtgen biçimli ahşap oymalı bir dolap nişi daha vardır (Foto:239). Odanın kuzey duvarı önünde, doğudaki dolap nişine kadar uzanan ahşap bir ambar bulunmaktadır (Foto:240,241). Odanın batı duvarının kuzeyinde, dikey dikdörtgen biçimli ahşap oymalı bir dolap nişi vardır. Odanın tavanı ters tavadır ve merkezde bir ahşap direk bulunmaktadır. Odanın zemini ise ahşap kaplıdır.

Aralığın kuzey duvarının doğu köşesindeki, orijinal kapı ile girilen bölüm sofa özelliği göstermektedir. Sofanın doğusunda ve kuzeyindeki 3 ve 4 numaralı odaların

içlerine girilememiştir. Sofanın kuzeybatı köşesinde ikinci kata çıkan merdiven vardır (Foto:242). Sofanın batısında da mutfak ve banyo bulunmaktadır. Sofanın tavanı ters tavadır, zemini ise sal taş döşelidir.

Sofanın batısındaki duvarın merkezindeki orijinal kapı ile mutfağa girilir. Mutfağın kapısı içten kemerli bir şekilde oluşturulmuştur (Foto:243). Mutfağın batı duvarının kuzeyinde, üst seviyede bir küçük şevli pencere bulunmaktadır. Mutfağın tavanı ters tavadır, zemini ise sal taş döşelidir.

Mutfağın kuzeyindeki orijinal kapı ile girilen banyosunun da kapısı içten kemerli bir şekilde oluşturulmuştur (Foto:244). Banyonun batı duvarının üst seviyesinde, küçük mazgal pencere vardır. Banyonun doğu duvarında küçük bir niş görülmektedir. Banyonun tavanı ters tavadır, zemini ise beton kaplıdır.

Yapının ikinci katına çıkıldığında doğu-batı doğrultusunda uzanan bir sofa görülür (Foto:245). Sofanın güneyinde 1 ve 2 numaralı odalar yer alır, güneyinde de girişin sağlanamadığı iki oda kapısı görülmektedir. Sofanın tavanı ters tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın güney duvarının batısındaki orijinal kapı ile girilen 1 numaralı odanın batı duvarının kuzeyinde, çift kapaklı bir ahşap dolap nişi bulunur (Foto:246,247). Odanın güney duvarının merkezinde dikey dikdörtgen biçimli bir pencere görülür (Foto:248).Yine güney duvarın doğu köşesinde küçük bir niş yer alır. Odanın tavanı ters tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın güney duvarının doğusundaki orijinal kapı ile girilen 2 numaralı odanın güney duvarının doğu köşesinde, dikey dikdörtgen biçimli bir mazgal pencere yer alır (Foto:249,250). Doğu duvarın güney köşesinde dikey dikdörtgen biçimli bir şevli pencere vardır. Doğu duvarın kuzeyinde ahşap kapaklı bir dolap nişi bulunmaktadır. Bu dolabın üstünde küçük boyutlu bir mazgal pencere görülmektedir. Odanın tavanı ters tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

SÜSLEMESİ: Konutun birinci katında, aralığın güney doğusundaki odanın doğu duvarında ahşap oymalı dolaplar görülmektedir (Foto:234). Ayrıca bu odanın kuzey duvarındaki yüklük nişinde de oymalı süsleme hakimdir (Foto:235). Bu odanın kuzeyindeki odada da ahşap oymalı süslemeler görülmektedir.

MALZEME VE TEKNİK: Çamur sıvalı olan yapıda taş malzeme, duvarlarda örgü malzemesi olarak kullanılmıştır. Duvarlar balıksırtı örgü tekniğiyle örülmüş ve

aralarına hatıllar atılmıştır. Ahşap malzeme yapıda kapılarda, pencere şebekelerinde, tavanlarda, zeminlerde, dolaplarda, merdiven basamaklarında kullanılmıştır.

KİTABESİ: Yapının kitabesi bulunmamaktadır.

TARİHLENDİRME: Konut orijinal ahşap oymalı dolaplarına ve yüklük nişlerine bakılarak bunlarda ki süslemeleri göz ününde bulundurarak 19.yy'a tarihlendirilebilir.

4. 15. NEJAT ERGÜN EVİ

KATALOG NUMARASI	: 15
ŞEKİL NUMARASI	: 29
FOTOĞRAF NUMARASI	: 251-265
İNCELEME TARİHİ	: 19.04.2014
YAPININ YERİ	:Ketençayır Mahallesi, Hacıoğlu Sokak
BUGÜNKÜ DURUMU	: Konut günümüzde halen kullanılmaktadır.
İNŞA TARİHİ	: 20. yy
TESCİL DURUMU	: Yapı tescilli değildir.
PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ	: Yapı doğu batı doğrultulu, dikdörtgen planlı zemin ve üzerine 1 katlıdır. Orijinalinde düz toprak damlı olan konut sonradan beşik çatı ile örtülmüştür. Konut iç sofalı plan özelliğine sahiptir (Şekil:29). Konut herhangi bir onarım geçirmemiştir. Yapının güneyinde avlu bölümü yer almaktadır. Yapının batısında bahçe vardır. Konutun kuzeyinde de Mustafa Aslantaş Evi bulunmaktadır. Konutun doğusundan da yol geçmektedir. Doğu cephenin güneyinde avlu kapısı bulunur. Konutun batı cephesinde, zemin katta cephenin merkezinde küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere vardır. Konutun batı cephesinde birinci katta cephenin merkezinde, üstünde küçük boyutlu yaklaşık kare biçimli bir pencere olan evin bir diğer girişini sağlayan kapı bulunur. Kapının güneyinde biri küçük biri normal boyutlarda olan dikey dikdörtgen biçimli iki pencere görülür (Foto:251). Yapının kuzey cephesinin batısında, birinci katta dikey dikdörtgen biçimli iki küçük pencere bulunur. Bu pencerelerin doğusunda eşkenar dörtgen biçimli bir küçük pencere mevcuttur. Cephenin doğu köşesinde dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha yer alır (Foto:252). Yapının doğu cephesinde zemin katın güneyinde üzerinde yatay dikdörtgen biçimli küçük bir pencere olan zemin katın giriş kapısı bulunmaktadır. Bu kapının kuzeyinde dikey dikdörtgen biçimli bir küçük pencere görülür.

Konutun doğu cephesinin birinci katı boyunca uzanan bir gönye çıkma görölmektedir. Çıkma simetrik olarak yerleştirilmiş, üçü kuzeyinde üçü de güneyde olmak üzere dikey dikdörtgen biçimli altı pencere bulunur (Foto:253)

Yapının güney cephesinin merkezinde, üstünde küçük boyutlu yatay dikdörtgen biçimli bir pencere olan çift kanatlı ahşap kapı yer alır (Foto:254). Cephenin doğu köşesinde dikey dikdörtgen biçimli iki pencere bulunur. Cephenin batısı güneye doğru çıkıntılıdır. Bu bölümün doğu yüzünde dikey dikdörtgen biçimli bir pencere görölmektedir.

Konutun zemin katına girilemediğinden zemin kat ile ilgili bilgi verilememektedir.

Yapının güney cephesinin merkezindeki çift kanatlı ahşap kapı ile konutun birinci katına ulaşılır (Foto:255). Sofanın güneybatısında mutfak bulunur. Sofanın kuzeybatısında 2 numaralı oda yer almaktadır. Sofanın doğusunda da 3 ve 4 numaralı odalar vardır. Sofanın kuzey duvarında eşkenar dörtgen biçimli bir küçük pencere bulunur. Sofanın tavanı ters tavanken sonradan kontrplak ile kaplanmıştır, zemini ise sal taş döşelidir.

Sofanın güneybatısındaki orijinal ahşap kapı ile girilen mutfağın batı duvarının kuzeyinde, evin arka girişini sağlayan üstünde küçük bir pencere olan, ahşap kapı vardır (Foto:257). Mutfağın batı duvarının güneyinde, dikey dikdörtgen biçimli şevli bir pencere vardır (Foto:258). Mutfağın güneybatısında tandır olarak kullanılan birim bulunmaktadır, güneydoğusuna da sonradan örülerek tuvalet eklenmiştir. Mutfağın tavanı ters tavanken sonradan kontrplak ile kaplanmıştır, zemini ise orijinalinde sal taş döşeliyken sonradan fayans kaplanmıştır.

Sofanın kuzeybatısındaki orijinal ahşap kapı ile günümüzde yatak odası olarak kullanılan odaya girilir (Foto:259). Odanın kuzey duvarının iki köşesine üst seviyede yerleştirilmiş olan dikey dikdörtgen biçimli birer pencere vardır (Foto:260). Odanın tavanı orijinalde ters tavanken sonradan kontrplak ile kaplanmıştır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzeydoğusundaki orijinal ahşap kapı ile girilen odanın batı duvarında kapının yanında, küçük bir pencere açıklığı görülür(Foto:261). Odada, kuzey duvarın doğusunda bir ve odanın doğu duvarına da simetrik olarak yerleştirilmiş üç olmak üzere dikey dikdörtgen biçimli toplam dört pencere bulunmaktadır (Foto:262).

Odanın doğu duvarı boyunca uzanan sedir yer alır. Odanın güney duvarı önünde bir suluk bulunmaktadır. Tavanı düz tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın güneydoğusundaki orijinal ahşap kapı ile girilen odanın (Foto:263) doğu duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş üç, odanın güney duvarının doğu köşesinde de iki olmak üzere odada toplam dikey dikdörtgen biçimli beş pencere bulunur (Foto:264). Odanın kuzey duvarı önünde bir suluk yer alır. Odanın doğu duvarı boyunca uzanan sedir vardır. Batı duvarda, kapının yanında küçük bir pencere bulunur. Odanın tavanı düz tavadır (Foto:265), zemini ise ahşap kaplıdır.

SÜSLEMESİ: Konutta süsleme unsuru görülmemektedir.

MALZEME VE TEKNİK: Çamur sıvalı olan yapıda taş malzeme, duvarlarda örgü malzemesi olarak kullanılmıştır. Duvarlar hımış tekniğiyle örölmüştür. Yapıda ahşap malzeme kapılarda, pencere şebekelerinde, tavanlarda ve zeminlerde kullanılmıştır.

KİTABESİ: Yapının kitabesi bulunmamaktadır.

TARİHLENDİRME: Konut, dolap ve yükük nişlerinin görülmemesi, tandır ve ocak da bulundurmaması nedeniyle 20.yy'a tarihlenebilir.

4. 16. ŞAHİN KAYA ŞUĞUL EVİ

KATALOG NUMARASI	: 16
ŞEKİL NUMARASI	: 30
FOTOĞRAF NUMARASI	: 266-284
İNCELEME TARİHİ	: 20.04.2014
YAPININ YERİ	:Ketençayır Mahallesi, Nevruz Sokak
BUGÜNKÜ DURUMU	: Konut günümüzde halen kullanılmaktadır.

İNŞA TARİHİ : 20. yy

TESCİL DURUMU : Yapı tescilli değildir.

PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Yapı kuzey güney doğrultulu, dikdörtgen planlı zemin ve üzerine 1 katlıdır. Orijinalinde düz toprak damlı olan konut sonradan kuzeye eğimli sundurma çatı ile örtülmüştür. Yapının güneyi de daha alçak seviyede olan güneye eğimli sundurma çatı ile örtülmüştür. Konut Türk evi plan özelliğine uymamaktadır (Şekil:30).

Konut herhangi bir onarım geçirmemiştir.

Yapının batısında odunluk olarak kullanılan birim yer almaktadır. Konutun güneyini ve doğusunu bahçe çevrelemektedir, kuzeyinden ise yol geçmektedir. Kuzey cephenin batısında çift kanatlı ahşap avlu kapısı yer alır (Foto:266).

Konutun kuzey cephesinde, cephe boyunca uzanan payandalı bir çıkma bulunur. Birinci katta, cepheye simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli dört pencere mevcuttur (Foto:267).

Yapının doğu cephesinin kuzey köşesinde, birinci katta dikey dikdörtgen biçimli iki pencere yer alır. Bu pencerelerin altında da küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha bulunur. Bu pencerelerin güneyinde, sonradan eklenmiş ve dışa çıkıntılı olan tuvalet yer almaktadır. Cephenin merkezinde dikey dikdörtgen biçimli bir pencere bulunur. Bu pencerenin güneyinde de küçük boyutlu bir pencere daha görünür (Foto:268).

Konutun güney cephesinde açıklık bulunmamaktadır (Foto:269).

Konutun batı cephesinin güneyi dışa çıkıntılıdır. Cephenin güneyinde pimapen ile kapatılmış giriş bölümü bulunmaktadır. Bu bölümün kuzeyinde küçük boyutlu bir pencere vardır. Üst seviyede ise çatı kapısı görülmektedir. Bu dışa çıkıntılı bölümün

kuzeyinde de dikey dikdörtgen biçimli bir pencere bulunmaktadır. Bu pencerenin altında zemin kat hizasında küçük boyutlu yatay dikdörtgen biçimli bir pencere vardır. Bu pencerenin kuzeyinde zemin kat girişini sağlayan bir kapı vardır. Birinci katta batı cephenin kuzey köşesinde de dikey dikdörtgen biçimli bir pencere yer alır (Foto:270).

Konutun zemin katına girilememesi nedeniyle, zemin kat ile ilgili bilgi verilememektedir.

Yapının birinci katının girişi, konutun batı cephesinin güneyindeki pimapen bölümden sağlanır. Orijinalinde bu bölüm açıktır, pimapen ile sonradan kapatılmıştır. Bu aralığın doğu duvarının kuzeyinde, yatay dikdörtgen biçimli bir pencere görülür.

Aralığın tavanı ters tavadır, zemini ise sonradan beton ile kaplanmıştır.

Aralığın kuzeydoğusundaki orijinal kapı ile mutfağa girilir (Foto:271). Mutfağın doğu duvarının güneyinde, bir küçük pencere vardır. Batı duvarının güneyinde küçük boyutlu yatay dikdörtgen biçimli bir pencere bulunur (Foto:272). Mutfağın tavanı ters tavadır, zemini ise sal taş döşelidir.

Aralığın kuzey duvarının doğu köşesindeki orijinal kapı ile girilen odanın güneybatısında bir ocak nişi görülür (Foto:273). Nişin önü sonradan bir kapak ile kapatılmıştır. Odanın batı duvarının kuzeyinde de dikey dikdörtgen biçimli bir pencere bulunur (Foto:274). Tavanı ters tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Bu odanın doğu duvarının güneyindeki orijinal kapı ile 2 numaralı odaya girilir (Foto:275). Odanın doğu duvarında dikey dikdörtgen biçimli şevli bir pencere vardır (Foto:276). Odanın tavanı ters tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Bu odanın kuzeyinde de, belki sofa diye tabir edilebilecek bir bölüm yer alır. Sofanın girişi orijinal bir ahşap kapı ile sağlanır (Foto:277). Sofanın kuzeyinde 4 ve 5 numaralı odalar bulunur, doğusunda ise sonradan eklenen tuvalet mevcuttur (Foto:278). Sofanın tavanı ters tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzey duvarının batısındaki, orijinal ahşap kapı ile 5 numaralı odaya girilir (Foto:279). Odanın batı duvarının kuzeyinde dikey dikdörtgen biçimli bir pencere vardır. Kuzey duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli iki pencere bulunur (Foto:280). Odanın tavanı ters tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzey duvarının doğusundaki orijinal ahşap kapı ile 4 numaralı odaya girilir (Foto:281). Odanın, kuzey duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen

biçimli iki pencere görülür (Foto:282). Doğu duvarının kuzeyinde de dikey dikdörtgen biçimli iki pencere daha mevcuttur. Odanın tavanı ters tavandır, zemini ise ahşap kaplıdır. Sofanın doğusunda sonradan eklenen tuvalet bulunur. Tuvaletin kuzey duvarında yatay dikdörtgen biçimli küçük bir pencere vardır.

SÜSLEMESİ: Konutta süsleme unsuru görülmemektedir.

MALZEME VE TEKNİK: Çamur sıvalı olan konutta, taş örgü malzemesi olarak duvarlarda kullanılmıştır. Duvarlar hıms tekniğiyle oluşturulmuştur. Konutta ahşap malzeme; pencere şebekelerinde, kapılarda, tavanlarda ve zeminlerde kullanılmıştır.

KİTABESİ: Yapının kitabesi bulunmamaktadır.

TARİHLENDİRME: dolap ocak ve yükük nişlerinin azalması nedeniyle konutu 20.yy'a tarihlendirebiliriz.

4. 17. CUMA YALÇIN EVİ

KATALOG NUMARASI	: 17
ŞEKİL NUMARASI	: 31
FOTOĞRAF NUMARASI	: 285-304
İNCELEME TARİHİ	: 21.04.2014
YAPININ YERİ	:Kurultay Mahallesi
BUGÜNKÜ DURUMU	: Konut günümüzde halen kullanılmaktadır.
İNŞA TARİHİ	: 20. yy
TESCİL DURUMU	: Yapı tescilli değildir.
PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ	: Yapı kuzey güney doğrultulu, dikdörtgen planlı zemin ve üzerine 1 katlıdır. Orijinalinde düz toprak damlı olan konut sonradan beşik çatı ile örtülmüştür. Konut iç sofalı plan özelliğine sahiptir (Şekil:31) Konut herhangi bir onarım geçirmemiştir.
	Yapının güneyini ve batısını bahçe çevreler. Konutun güneybatısında geçmişte tandırlık olarak kullanılan birim bulunmaktadır.
	Yapının batı cephesinin güneyinde dikey dikdörtgen biçimli bir pencere görülür. Bu pencerenin kuzeyinde, kare biçimli iki küçük pencere bulunur (Foto:285)
	Yapının kuzey cephesinin zemin katında, cephenin merkezine yerleştirilmiş üç küçük pencere bulunmaktadır.
	Birinci katta kuzey cephenin batısında, dikey dikdörtgen biçimli iki pencere mevcuttur. Cephenin doğusunda da dikey dikdörtgen biçimli dört pencere daha yer alır (Foto:286).
	Yapının doğu cephesinin zemin katında, cephenin merkezinde zemin kata girişi sağlayan, üstünde küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere olan çift kanatlı ahşap kapı bulunur. Bu pencerenin güneyinde yine küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha vardır.
	Yapının doğu cephesinin birinci katında konsol çıkma özelliğine sahip iki oda çıkma bulunur. Çıkmalarda üç ve çıkmaların arasında da dikey dikdörtgen biçimli iki pencere yer alır. Çıkmaların cepheye bakan iç yüzlerinde de dikey dikdörtgen biçimli birer pencere daha mevcuttur mevcuttur (Foto:287).

Konutun güney cephesinin batısı, güneye doğru çıkıntılıdır. Bu bölümün merkezinde dikey dikdörtgen biçimli iki pencere görülür ve bu bölümün doğu yüzünde de küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha mevcuttur. Yapının güney cephesinin merkezinde üstünde küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere olan, demir kapı bulunur. Kapının doğusunda, üst seviyede küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere yer alır (Foto:288).

Yapının zemin katına girilemediğinden zemin kat ile ilgili bilgi verilememektedir.

Konutun birinci katının girişi, yapının güney cephesinin merkezindeki demir kapıdan sağlanır. Kapıdan geçilerek, aralığa ulaşılır (Foto:288,289). Aralığın doğusunda 7 numaralı oda vardır, batısında da mutfak bulunur. Aralığın kuzeyinde sofa vardır (Foto:291)Sofanın batısında banyo ve tuvalet yer alır. Sofanın kuzeyinde de 4 ve 5 numaralı odalar bulunur, sofanın doğusunda da 6 numaralı oda yer alır. Sofanın tavanı ters tavadır, zemini ise orijinalinde sal taş döşeliyken sonradan fayans kaplanmıştır.

Aralığın batısında mutfak bulunur. Mutfağın güney duvarının merkezinde dikey dikdörtgen biçimli iki pencere görülür (Foto:290). Mutfağın doğu duvarının güneyinde üst seviyede dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha mevcuttur. Mutfağın tavanı ters tavanken sonradan kontrplak kaplanmıştır, zemini ise sonradan fayans kaplanmıştır.

Mutfağın kuzeyinde yapıya sonradan eklenerek oluşturulan banyo ve tuvalet bölümleri yer almaktadır (Foto:292).

Sofanın kuzeybatısındaki orijinal kapı ile girilen 4 numaralı odanın kuzey duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli iki pencere bulunur (Foto:293,294). Odanın tavanı ters tavanken sonradan kontrplak ile örtülmüştür, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzey duvarının doğusundaki orijinal ahşap kapı ile girilen odanın batı duvarının merkezinde ahşap çiçeklik bulunur (Foto:295,296). Odanın kuzey duvarının doğusuna yerleştirilmiş olan dikey dikdörtgen biçimli dört pencere mevcuttur. Odanın doğu duvarında da simetrik olarak yerleştirilmiş üç pencere bulunur (Foto:297). Güney duvarın doğu köşesinde dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha görülür. Odanın tavanı düz tavadır ve sonradan mavi yağlıboya ile

boyanmıştır (Foto:298). Tavan, ajur tekniğiyle oluşturulmuş, bitkisel süslemeli bir tavan göbeğine sahiptir (Foto:299), zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın doğusunda, banyo ve tuvaletin karşısında bulunan odanın batısına sonradan duvar örülerek oda oluşturulmuştur. Odanın doğu duvarının iki köşesinde dikey dikdörtgen biçimli birer pencere bulunmaktadır (Foto:300). Orijinalinde bu pencerelerin ortasında balkona açılan bir kapı vardır. Bu kapı sökülmüş ve yeri örülerek doldurulmuştur. Buradan çıkarılan kapı, odanın girişinde kullanılmıştır (Foto:301). Odanın kapısının iki yanında birer pencere açıklığı yer almaktadır. Odanın tavanı ters tavandır (Foto:302), zemini ise odaya dönüştürülmeden önce sal taş iken daha sonra ahşap ile kaplanmıştır.

Mutfağın karşısında bulunan 7 numaralı odanın girişi, aralığın doğusundaki kapıdan sağlanır. Kapının güneyinde aralığa da açılan küçük bir pencere yer alır. Odanın kuzey duvarının doğusunda dikey dikdörtgen biçimli bir pencere vardır. Doğu duvara simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli üç pencere bulunur (Foto:303). Odanın güney duvarının batısında ahşap kapaklı bir dolap nişi yer alır (Foto:304). Dolabın üstünde dikey dikdörtgen biçimli küçük şevli pencere bulunur. Odanın tavanı ters tavanken sonradan kontrplak ile kaplanmıştır, zemini ise ahşap kaplıdır.

SÜSLEMESİ: Yapıda sadece sofanın kuzeydoğusundaki odanın tavan göbeğinde süsleme unsuru görülmektedir. Tavan göbeğinde bitkisel unsurlar hakimdir ve ajur tekniğiyle oluşturulmuştur (Foto:299)

MALZEME VE TEKNİK: Çamur sıvalı olan konutta duvarlarda örgü malzemesi olarak moloz taş kullanılmıştır. Ayrıca duvarlar hımış tekniğiyle örülmüştür. Konutta ahşap malzeme; pencere şebekelerinde, kapılarda, tavanlarda ve zeminlerde kullanılmıştır.

KİTABESİ: Yapının kitabesi bulunmamaktadır.

TARİHLENDİRME: Konut 20. yy'a tarihlenen yapılarla benzer özellikler göstermesi ocak, yüklük ve dolap nişleri de bulundurmaması nedeniyle 20yy'a tarihlenebilir.

4. 18. MUHARREM ÖZTÜRK EVİ

KATALOG NUMARASI	: 18
ŞEKİL NUMARASI	: 32-33
FOTOĞRAF NUMARASI	: 305-336
İNCELEME TARİHİ	: 22.04.2014
YAPININ YERİ	:Pınarönü Mahallesi, Atatürk Caddesi, Öztürk Sok.
BUGÜNKÜ DURUMU	: Konut günümüzde halen kullanılmaktadır.
İNŞA TARİHİ	: 19. yy
TESCİL DURUMU	: Yapı tescilli değildir.
PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ	: Yapı kuzey güney doğrultulu, dikdörtgen planlı, zemin ve üzerine 1 katlıdır. Orijinalinde düz toprak damlı olan konut sonradan beşik çatı ile örtülmüştür. Konut iç sofalı plan özelliğine sahiptir (Şekil:32,33) Konut herhangi bir onarım geçirmemiştir. Yapının güneyinde bahçe bulunmaktadır. Bahçenin doğu duvarı yüzünde ocak nişi yer almaktadır. Konutun güneybatısında kiler olarak kullanılan bir mekân bulunur. Kuzeyine de birinci kat hizasında bitişik olarak yapılmış bir yapı yer almaktadır. Konutun batı cephesinde, zemin katın güneyinde iki küçük pencere bulunur. Batı cephenin birinci katında, cephenin kuzeyinde dikey dikdörtgen biçimli bir pencere vardır. Biri bu pencerenin üstünde ve kuzeyinde olmak üzere iki küçük pencere daha yer alır. Konutun kuzey cephesine birinci kat hizasında bitişik bir yapı bulunur. Birinci katta cephenin doğusunda bir kapı vardır. Kapının batısında dikey dikdörtgen biçimli küçük bir pencere bulunur. Kapının doğusunda da yatay dikdörtgen biçimli bir pencere daha yer alır (Foto:305). Yapının doğu cephesinin kuzeyinde, zemin katta dikey dikdörtgen biçimli iki küçük pencere mevcuttur. Doğu cephenin birinci katında, cephenin güneyinde dört ve kuzeyinde iki olmak üzere dikey dikdörtgen biçimli toplam altı pencere yer alır (Foto:306).

Yapının ana cephesi olan güney cephenin zemin katının merkezinde, üstünde yatay dikdörtgen biçimli küçük bir pencere olan çift kanatlı ahşap kapı bulunur. Kapının batısında üst seviyede, iki küçük pencere daha görülür.

Güney cephede konsol çıkma özelliğinde iki oda çıkma yer alır. Çıkmalarda üç ve çıkmaların arasında da üç olmak üzere dikey dikdörtgen biçimli dokuz pencere mevcuttur (Foto:307). Çıkmaların cepheye bakan yüzlerinde birer pencere daha bulunmaktadır.

Güney cephenin merkezindeki çift kanatlı ahşap kapı ile zemin katın girişi sağlanır (Foto:308). Ana kapı üstünde kapı tokmakları da bulunmaktadır (Foto:309) Bu kapıdan geçilerek zemin katın sofasına ulaşılır (Foto:310). Sofanın batısında 1 numaralı oda bulunur, odaya sonradan banyo ve tuvalet eklenmiştir. Sofanın kuzeyindeki mekânlara girilememiştir. Sofanın doğusunda ise mutfak bulunur. Kapının üstünde mazgal pencere vardır. Sofanın tavanı düz tavadır, zemini ise sal taş döşelidir.

Sofanın batı duvarındaki orijinal kapı ile girilen 1 numaralı odanın (Foto:311) güney duvarının doğu köşesinde bir şevli pencere vardır. Mekânın güneybatı köşesinde de orijinalinde tandır vardır. Burası sonradan tuvalete dönüştürülmüştür (Foto:312). Tuvaletin kuzeyinde de yine sonradan örülerek oluşturulmuş banyo bulunur (Foto:313). Tavanı ters tavadır, zemini ise sonradan fayans kaplanmıştır.

Sofanın kuzeyindeki mekânlara girilemediğinden, mekânlar hakkında bilgi verilememektedir.

Sofanın doğu duvarındaki orijinal kapı ile kilere girilir (Foto:314). Kilerin kuzey duvarının batısında bir niş vardır. Kilerin doğu duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş iki küçük pencere bulunur (Foto:315). Kilerin tavanı ters tavadır, zemini ise beton kaplıdır.

Sofanın batısındaki merdivenle konutun birinci katına ulaşılır. Merdivenler ve korkulukları orijinaldir (Foto:316). Merdivenden çıkıldığında birinci katın sofasına ulaşılır (Foto:317,318). Sofanın batısında 1 ve 2 numaralı odalar vardır. Sofanın kuzeyinde de mutfak bulunmaktadır. Doğusunda da 4 ve 5 numaralı odalar yer almaktadır. Sofanın güney duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş, dikey dikdörtgen biçimli üç pimapen pencere bulunur. Sofanın tavanı düz tavadır, zemini ise orijinalde sal taş döşeliyken şimdi ahşap kaplıdır.

Sofanın güneybatısındaki eşkenar dörtgen motifli orijinal kapı ile 1 numaralı odaya girilir (Foto:319). Odanın doğu duvarının güney köşesinde bir ve odanın güney duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş üç olmak üzere, odada dikey dikdörtgen biçimli toplam dört pimapen pencere mevcuttur (Foto:320). Odanın güney duvarı boyunca uzanan bir sedir yer alır. Batı duvarın merkezinde oymalı bir dolap bulunur (Foto:321). Dolabın kuzeyinde de bir yüklük nişi görülür. Odanın tavanı düz tavadır (Foto:322), zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzeybatısındaki eşkenar dörtgen motifli orijinal kapı ile 2 numaralı odaya girilir (Foto:323). Odanın güneyinde üstünde eşkenar dörtgen biçimli motifler bulunan, doğu köşesi ovalleştirilmiş orijinal ahşap dolap vardır (Foto:324). Odanın batı duvarının güneyinde yatay dikdörtgen biçimli bir pencere bulunur. Bu pencerenin kuzeyinde üzerinde eşkenar dörtgen biçimli motif bulunan bir dolap nişi vardır (Foto:325). Bu pencere ve dolabın üstünde iki küçük mazgal pencere yer alır (Foto:326) Odanın tavanı düz tavadır (Foto:327), zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzeyindeki çift kanatlı ahşap kapı ile mutfağa girilir (Foto:328). Mutfağın kuzey duvarının batısında ocak nişi vardır. Kuzey duvarın merkezinde üst seviyede küçük mazgal pencere bulunur. Kuzey duvarın doğusunda da bir ahşap kapı vardır. Mutfağın kuzeybatısındaki merdiven ile çatı katına ulaşılır (Foto:329). Mutfağın tavanı ters tavadır, zemini ise orijinalde sal taş döşeliyken şimdi fayans kaplıdır.

Sofanın kuzeydoğusundaki eşkenar dörtgen motifli orijinal ahşap kapı ile yatak odasına girilir (Foto:330). Odanın kuzey duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş iki dolap nişi görülür (Foto:331). Odanın doğu duvarının güneyinde dikey dikdörtgen biçimli bir pimapen pencere bulunur. Doğu duvar boyunca uzanan bir sedir mevcuttur. Odanın güneydoğusunda banyo yer alır (Foto:332). Banyonun doğu duvarında küçük bir pencere bulunur. Yatak odasının tavanı kontrplak ile örtülmüştür, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın güneydoğusunda bulunan eşkenar dörtgen motifli orijinal ahşap kapı ile 5 numaralı odaya girilir (Foto:333). Odanın kuzey duvarının merkezinde alçı çiçeklik vardır. Çiçekliğin iki yanında oymalı ahşap nişler bulunmaktadır (Foto:334). Odanın doğu duvarında dört, güney duvarında da üç olmak üzere simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli pimapen pencereler yer alır. (Foto:335). Batı duvarın güney köşesinde de dikey dikdörtgen biçimli bir pimapen pencere daha

vardır. Odanın doğusunda ve güneyinde orijinalinde L şeklinde sedir bulunmaktadır ve doğudaki sedirin kuzey köşesinde suluk vardır. Odanın tavanı düz tavadır (Foto:336), zemini ise ahşap kaplıdır.

SÜSLEMESİ: Konutta süsleme unsuru birinci katta sofanın doğu ve batısındaki odaların kapılarında eşkenar dörtgen şeklinde görülür (Foto:319,323,). Yine aynı özellikte süsleme sofanın kuzeybatısındaki dolaplarda da görülmüştür (Foto:324). Sofanın güneybatısındaki ve güneydoğusundaki odalarda da oymalı dolap nişleri vardır (Foto:321).

MALZEME VE TEKNİK: Çamur sıvalı olan yapının duvarlarında moloz taş örgü malzemesi olarak kullanılmıştır. Ayrıca duvarlar hımış tekniğiyle örülmüştür. Konutta ahşap malzeme kapılarda, pencere şebekelerinde, merdivenlerde, merdiven korkuluklarında, dolaplarda, tavanlarda ve zeminlerde kullanılmıştır.

KİTABESİ: Yapının kitabesi bulunmamaktadır.

TARİHLENDİRME: Konut ocak bulundurması, süslemeli dolaplara ve yüklüklere sahip olması nedeniyle 19.yy'a tarihlenebilir.

4. 19. CAHİT AKARÇAY EVİ

KATALOG NUMARASI	: 19
ŞEKİL NUMARASI	: 34
FOTOĞRAF NUMARASI	: 337-351
İNCELEME TARİHİ	: 25.04.2014
YAPININ YERİ	:Yassıcatepe Mahallesi, Şehit Yusuf Erköse Caddesi
BUGÜNKÜ DURUMU	: Konut günümüzde halen kullanılmaktadır.
İNŞA TARİHİ	: 19. yy
TESCİL DURUMU	: Yapı tescilli değildir.
PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ	: Yapı kuzey güney doğrultulu, dikdörtgen planlı zemin ve üzerine 1 katlıdır. Orijinalinde düz toprak damlı olan konut sonradan kırma çatı ile örtülmüştür. Konut iç sofalı plan özelliğine sahiptir (Şekil:34)

Konut herhangi bir onarım geçirmemiştir.

Yapı bahçe içinde bulunmaktadır.

Yapının batı cephesinin zemin katında dikey dikdörtgen biçimli beş küçük pencere vardır.

Konutun batı cephesinin birinci katında cephenin kuzeyinde dikey dikdörtgen biçimli üç pencere bulunur. Bu pencerelerin güneyinde de dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha mevcuttur (Foto:337).

Konutun kuzey cephesinin merkezinde birinci kata girişi sağlayan demir kapı yer alır. Kapının batısında dikey dikdörtgen biçimli iki pencere bulunur. Cephenin batısında da aynı özellikte iki pencere daha görülür (Foto:338). Kapının doğusu kuzeye doğru uzatılmıştır. Bu bölümün cepheye bakan iç yüzünde dikey dikdörtgen biçimli bir pencere mevcuttur.

Yapının doğu cephesinin kuzeyinde zemin katta, dikey dikdörtgen biçimli iki pencere yer alır. Bu pencerelerin güneyinde iki küçük pencere vardır. Cephenin güneyinde de, dikey dikdörtgen biçimli bir pencere bulunur. Bu pencerelerin üstünde iki küçük pencere daha görülmektedir. Birinci katta cephenin kuzeyinde bir konsol çıkma görülür. Çıkmanın kuzeyinde biri altta ikisi de üstte olmak üzere dikey dikdörtgen biçimli üç pencere bulunur. Çıkmanın üstünde de dikey dikdörtgen

biçimli iki pencere yer alır. Çıkmanın güneyinde aynı özelliklere sahip üç pencere daha mevcuttur (Foto:339).

Güney cephede konutun zemin katı, güneye doğru uzatılmıştır. Yapının güney cephesinin merkezinde zemin kata girişi sağlayan, üstünde dikey dikdörtgen biçimli küçük bir pencere olan demir kapı görülür. Cephenin doğusunda dikey dikdörtgen biçimli dört pencere görülür, cephenin batısında da dikey dikdörtgen biçimli iki pencere daha mevcuttur (Foto:340).

Konutun zemin katının girişi güney cephenin merkezindeki demir kapıdan sağlanır. Demir kapıdan geçilerek yapının sofasına ulaşılır (Foto:341). Sofanın güneybatısında 1 numaralı oda bulunur. Bu odanın kuzeyinde mutfak görülür. Sofanın kuzeybatısında tuvalet yer alır. Sofanın doğusunda da 4 ve 5 numaralı odalar bulunur. Kapının üstünde küçük şevli pencere mevcuttur. Sofanın tavanı ters tavadır, zemini ise sal taş döşelidir.

Sofanın güneybatısındaki kapı ile girilen odanın, güney duvarının iki köşesinde dikey dikdörtgen biçimli birer pencere vardır (Foto:342). Bu pencerelerin arasında üç gözlü oymalı ahşap dolap bulunur (Foto:343). Odanın batı duvarının güneyinde bir yüklük nişi görülür. Bu nişin kuzeyinde de bir dolap nişi yer alır. Odanın tavanı ters tavadır (Foto:344), zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın batı duvarının merkezindeki kapı ile mutfağa girilir. Mutfağın batı duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş üst seviyede olan iki küçük şevli pencere görülür (Foto:345). Mutfağın kuzey duvarının batısında bir niş bulunur. Bu nişin doğusunda ocak nişi yer alır. Mutfağın tavanı ters tavadır, zemini ise sonradan fayans kaplanmıştır.

Sofanın kuzeybatısındaki kapı ile yapının tuvaletine girilir. Tuvaletin batı duvarında, üst seviyede bir şevli pencere görülür (Foto:346). Tuvaletin tavanı ters tavadır, zemini ise sonradan fayans kaplanmıştır.

Sofanın kuzeydoğusundaki kapı ile girilen 4 numaralı odanın kuzey duvarının batısında üç gözlü ahşap oymalı dolap görülür (Foto:347). Bu dolabın doğusunda bir yüklük nişi bulunur. Yüklüğün doğusunda da bir dolap daha mevcuttur. Odanın doğu duvarının merkezinde dikey dikdörtgen biçimli bir pencere yer alır. Üst seviyede duvarın iki yanında birer küçük mazgal pencere görülür (Foto:348). Odanın tavanı ters tavadır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın güneydoğusundaki kapı ile 5 numaralı odanın sekialtı bölümüne ulaşılır (Foto:349). Sekialtı, iki ahşap sütun ile odanın oturma bölümünden ayrılır. Bu sütunların arasına kemerler yapılarak estetik bir unsur oluşturulmuştur. Odanın kuzey duvarının batısında üç gözlü ahşap oymalı bir dolap vardır. Bu dolabın doğusunda da bir yüklük nişi bulunur. Odanın doğu duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş ahşap oymalı üç dolap yer alır (Foto:350). Bu dolapların üstünde iki küçük şevli pencere vğörülür. Odanın güney duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli dört pencere bulunur. Odanın tavanı ters tavandır (Foto:351), zemini ise ahşap kaplıdır.

SÜSLEMESİ: Konutta, sofanın güneybatısındaki odada (Foto:343) ve sofanın doğusundaki odalarda ahşap oymalı dolaplar vardır (Foto:347,350).

MALZEME VE TEKNİK: Çamur sıvalı olan konutta moloz taş duvarlarda örgü malzemesi olarak kullanılmıştır. Duvarlar hımış tekniğiyle örülmüştür. Ahşap malzeme kapılarda, pencere şebekelerinde, dolaplarda, tavanlarda ve zeminlerde kullanılmıştır.

KİTABESİ: Yapının kitabesi bulunmamaktadır.

TARİHLENDİRME: Konut süslemeli dolap nişleri ve yüklük nişleri göz önünde bulundurularak 19.yy'a tarihlendirilebilir.

4. 20. SÜLEYMAN ŞİMŞEK EVİ

KATALOG NUMARASI	: 20
ŞEKİL NUMARASI	: 35
FOTOĞRAF NUMARASI	: 352-379
İNCELEME TARİHİ	: 27.04.2014
YAPININ YERİ	: Kirazlık Mahallesi, Bey Sokak
BUGÜNKÜ DURUMU	: Konut günümüzde halen kullanılmaktadır.
İNŞA TARİHİ	: 19. yy
TESCİL DURUMU	: Yapı tescilli değildir.

PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Bahçe içinde bulunan yapı kuzey güney doğrultulu, dikdörtgen planlı ve tek katlıdır. Orijinalinde düz toprak damlı olan konut sonradan güneye eğimli sundurma çatı ile örtülmüştür. Konut iç sofalı plan özelliğine sahiptir (Şekil:35)

Konut herhangi bir onarım geçirmemiştir.

Konutun batı cephesinde üst seviyeye yerleştirilmiş beş küçük pencere mevcuttur (Foto:352).

Yapının kuzey cephesinin merkezinde evin arka girişini sağlayan ahşap kapı bulunur (Foto:353). Kapıda kapı tokmağı da vardır. Kapının üstünde bir küçük pencere görülür. Cephenin batısında üst seviyede dikey dikdörtgen biçimli bir pencere bulunur, bu pencerenin doğusunda küçük boyutlu bir pencere daha vardır. Kapının doğusunda bir küçük pencere yer alır. Cephenin doğusunda üst seviyede çatı katına açılan bir kapı mevcuttur (Foto:354).

Yapının doğu cephesinin kuzeyinde küçük bir pencere bulunur. Bu pencerenin güneyinde üst seviyede iki küçük pencere daha görülür (Foto:355).

Yapının ana cephesi olan güney cephenin merkezinde, içe girintili olan, üstünde eşkenar dörtgen biçimli bir pencere bulunan çift kanatlı ahşap kapı mevcuttur. Güney cephede cephenin üç doğusunda, üçte batısında olmak üzere dikey dikdörtgen biçimli altı pencere yer alır (Foto:356).

Yapının güney cephesinin merkezindeki çift kanatlı ahşap kapı ile konuta girilir (Foto:357). Bu kapı ile yapının sofasına ulaşılır (Foto:358,359). Sofanın batısında 1 ve 2 numaralı odalar yer alır. Sofanın kuzeyinde aralık bölümü bulunur. Aralığın

batısında 3 numaralı oda yer alır. Sofanın kuzeydoğusunda mutfak yer alır. Sofanın güneydoğusunda da 5 numaralı oda mevcuttur. Sofanın tavanı ters tavandır, zemini ise sal taş döşelidir.

Sofanın güneybatısındaki orijinal kapı ile 1 numaralı odaya girilir (Foto:360). Kapı üzerinde kapı tokmağı bulunmaktadır. Odanın batı duvarının kuzey köşesinde bir yüklük nişi vardır. Yüklüğün güneyinde ahşap dolap nişi yer alır. Duvarın üst seviyesine simetrik olarak yerleştirilmiş iki küçük mazgal pencere vardır (Foto:361). Odanın güney duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli üç pimapen pencere bulunur (Foto:362). Güney duvar boyunca uzanan sedir yer alır. Odanın doğu duvarının güney köşesinde dikey dikdörtgen biçimli bir pimapen pencere daha vardır. Doğu duvarın kuzeyinde bir küçük pencere açıklığı yer alır. Odanın tavanı kontrplak kaplıdır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın batı duvarının kuzeyindeki orijinal kapı (Foto:363) ile girilen odanın batı duvarının merkezinde bir yüklük nişi görülür (Foto:364). Batı duvarın üst seviyesine simetrik olarak yerleştirilmiş iki küçük şevli pencere bulunur. Odanın doğu duvarının güneyinde küçük bir pencere açıklığı vardır. Odanın tavanı ters tavandır, zemini ise ahşap kaplıdır.

Sofanın kuzey duvarının merkezindeki çift kanatlı orijinal kapı ile aralığa girilir (Foto:365). Mekânın kuzey duvarında evin arka girişini sağlayan bir ahşap kapı mevcuttur. Kapının üstünde bir küçük şevli pencere bulunur. Tavanı ters tavandır, zemini ise sal taş kaplıdır.

Aralığın batısındaki orijinal kapı ile 3 numaralı odaya girilir. Kapı üstünde kapı tokmağı görülür (Foto:366). Bu odanın batı duvarının üst seviyesinde, bir küçük şevli pencere bulunur. Odanın kuzey duvarının merkezinde bir yüklük nişi mevcuttur. Bu nişin üstünde bir küçük şevli pencere görülür (Foto:367). Odanın doğu duvarının güneyinde bir küçük pencere açıklığı yer alır. Odanın tavanı ters tavandır, zemini ise beton kaplıdır.

Sofanın kuzeydoğusundaki orijinal kapı ile mutfağa girilir (Foto:368). Kapı üstünde kapı tokmağı da görülür (Foto:369). Mutfağın kuzey duvarının batısında bir niş mevcuttur. Bu nişin üstünde küçük bir şevli pencere görülür. Kuzey duvarın merkezinde bir ocak nişi vardır (Foto:370). Mutfağın kuzey doğusunda tandır bulunmaktadır, bu bölüm sonradan tuvalete dönüştürülmüştür. Mutfağın doğu

duvarının kuzeyinde ahşap oymalı bir dolap nişi mevcuttur (Foto:371). Bu nişin güneyinde bir büyük dolap nişi daha bulunur. Doğu duvarın üst seviyesine, simetrik olarak yerleştirilmiş iki küçük mazgal pencere yer alır. Mutfağın tavanı ters tavadır, zemini ise sal taş kaplıdır.

Sofanın güneydoğusundaki orijinal kapı ile 5 numaralı odaya girilir (Foto:372). Odanın güney duvarına simetrik olarak yerleştirilmiş dikey dikdörtgen biçimli üç pimapen pencere görülür (Foto:373). Odanın batı duvarının güneyinde de aynı özelliklere sahip bir pimapen pencere daha mevcuttur. Batı duvarın kuzeyinde küçük bir pencere açıklığı bulunur. Bu odanın tavanı çitekeri tekniğiyle oluşturulmuştur. Tavanda çitalarla kare kasetler oluşturulmuştur. Kelemişi süslemeler görülmektedir. Kırmızı, sarı, mavi, beyaz renkler kullanılarak yapılmış bitkisel süslemeler hakimdir. Odanın güney pervazında Osmanlıca maşallah yazmaktadır (Foto:374). Kuzey pervazda da okutulamayan bir yazısı vardır (Foto:375).

SÜSLEMESİ: Sofanın güneydoğusundaki odanın tavanı çitekeri tekniğiyle oluşturulmuştur (Foto:376,377) Kırmızı, beyaz, yeşil, sarı renkler kullanılarak bitkisel kompozisyonlar oluşturulmuştur (Foto:378). Kalemişi bitkisel süslemeler hakimdir (Foto:379)

MALZEME VE TEKNİK: Çamur sıvalı olan konutta moloz taş örgü malzemesi olarak duvarlarda kullanılmıştır. Konutun duvarları hımış tekniğiyle örülmüştür. Ahşap malzeme; kapılarda, dolap kapaklarında, tavanlarda ve zeminlerde kullanılmıştır.

KİTABESİ: Konutun kitabesi bulunmamaktadır.

TARİHLENDİRME: Konut süslemeli dolap nişleri, yüklük nişleri, ocak v tandırlara bakılarak 19.yy'a tarihlenir.

4. 21 A. RÜŞTÜ KÖSE METRUK EVİ

KATALOG NUMARASI	: 21
ŞEKİL NUMARASI	:
FOTOĞRAF NUMARASI	: 380
İNCELEME TARİHİ	: 20.04.2014
YAPININ YERİ	: Ketençayır Mahallesi, Edip Başer Caddesi, No: 10
BUGÜNKÜ DURUMU	: Konut günümüzde kullanılmamaktadır.
İNŞA TARİHİ	: 20. yy
TESCİL DURUMU	: Tescilli, 17.10.2007 tarihinde tescillenmiştir.
TESCİL NUMARASI	: 625
TESCİL EDEN KURUM	: SKTVKK
PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ	:Yapı doğu-batı doğrultusunda dikdörtgen planlı; zemin ve üzerine 1 katlıdır. Düz toprak damlı olan konut sonradan kırma çatı ile örtülmüştür. Konut bahçe içinde bulunmaktadır ve kuzeyinden de yol geçmektedir. Kuzey cephenin batısında avlu kapısı bulunmaktadır. Yapının kuzey cephesinin batısında, zemin katta küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli iki pencere mevcuttur. Cephenin doğusunda da ana kapı bulunmaktadır. Kapının üzerinde küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli bir pencere görülür. Konutun kuzey cephesinin birinci katında cephenin batısında bir konsol çıkma vardır. Çıkma üzerinde üç çıkmanın doğusunda da iki olmak üzere, dikey dikdörtgen biçimli beş pencere bulunur. Çıkmanın batı ve doğu yüzünde de cephedeki pencerelere oranla daha küçük boyutlu olan dikey dikdörtgen biçimli iki pencere yer alır (Foto:380). Yapının doğu cephesine bitişik Şahin Moroğlu Evi görülür. Yapının güneyine geçilemediğinden güney cepheyle ilgili bilgi verilememektedir. Yapının batı cephesinde açıklık bulunmamaktadır. SÜSLEMESİ: Konutta süsleme unsuru görülmemektedir.

MALZEME VE TEKNİK: Çamur sıvalı olan yapının ana malzemesi kerpiç ve taş, örgü malzemesi olarak duvarlarda kullanılmıştır. Duvarlar hımış tekniğiyle oluşturulmuştur. Ayrıca pencere şebekelerinde, kapıda, çıkmanın üçgen taşıyıcısında ve çıkma köşelerinde de ahşap malzeme kullanılmıştır.

KİTABESİ: Konutun kitabesi bulunmamaktadır.

TARİHLENDİRME: A.Rüştü Köse evinden yola çıkarak 20.yy'a tarihlendirilebilir.

4. 22. ŞAHİN MOROĞLU EVİ

KATALOG NUMARASI	: 22
ŞEKİL NUMARASI	:
FOTOĞRAF NUMARASI	: 381
İNCELEME TARİHİ	: 20.04.2014
YAPININ YERİ	:Ketençayır Mahallesi, Edip Başer Caddesi, No: 10
BUGÜNKÜ DURUMU	: Konut günümüzde halen kullanılmaktadır.
İNŞA TARİHİ	: 20. yy
TESCİL DURUMU	:Tescilli, 17.10.2007 tarihinde tescillenmiştir.
TESCİL NUMARASI	: 624
TESCİL EDEN KURUM	: SKTVKK

PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Yapı doğu-batı doğrultusunda, dikdörtgen planlı; zemin ve üzerine 1 katlıdır. Yapı düz toprak damlı iken üzerine sonradan sac kaplı beşik çatı ile örtülmüştür.

Konut bahçe içinde bulunmaktadır ve kuzeyinden yol geçmektedir.

Yapının kuzey cephesinin ekseninde, zemin katta üzerinde, küçük boyutlu yatay dikdörtgen biçimli bir pencere olan bir kapı bulunur. Kapının doğusunda ve batısında dikey dikdörtgen biçimli ikişer pencere görülür.

Konutun kuzey cephesinde birinci katta cephenin batısında üçgen ahşap taşıyıcılı bir konsol çıkma yer alır. Çıkma üzerinde, çıkmanın batısında üç doğusunda da iki olmak üzere dikey dikdörtgen biçimli beş pencere mevcuttur. Çıkmanın batı ve doğu yüzünde de dikey dikdörtgen biçimli birer pencere bulunur. Cephenin doğusunda da dikey dikdörtgen biçimli üç pencere yer alır (Foto:381).

Yapının doğu cephesine bitişik A. Rüştü Köse Evi bulunur.

Yapının güneyine geçilemediğinden güney cepheyle ilgili bilgi verilememektedir.

Yapının batı cephesine bitişik A.Rüştü Köse Metruk Evi bulunur.

SÜSLEMESİ: Konutta süsleme unsuru görülmemektedir.

MALZEME VE TEKNİK: Yapının ana malzemesi olan kerpiç ve taş, örgü malzemesi olarak duvarlarda kullanılmıştır. Duvarlar hımış tekniğiyle oluşturulmuştur. Yapıda ayrıca: pencere şebekelerinde, kapıda, çıkmanın üçgen

taşıyıcısında ve çıkma köşelerinde de ahşap malzeme kullanılmıştır. Konutun zemin katı, moloz taş ve ahşap hatıllı; birinci katı ise ahşap arası kerpiç dolgu olarak inşa edilmiştir.

KİTABESİ: Yapının kitabesi bulunmamaktadır.

TARİHLENDİRME: Benzer örneklere bakılarak konut 20.yy'a tarihlenir.

4. 23. SÜLEYMAN MOROĞLU EVİ

KATALOG NUMARASI	: 23
ŞEKİL NUMARASI	:
FOTOĞRAF NUMARASI	: 382-283
İNCELEME TARİHİ	: 26.04.2014
YAPININ YERİ	:Ketençayır Mahallesi
BUGÜNKÜ DURUMU	: Konut günümüzde halen kullanılmaktadır.
İNŞA TARİHİ	: 20. yy
TESCİL DURUMU	:Tescilli, 31.01.2007 tarihinde tescillenmiştir.
TESCİL NUMARASI	: 329
TESCİL EDEN KURUM	: SKTVKK

PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ : Yapı doğu-batı doğrultusunda dikdörtgen biçimli; zemin ve üzerine 2 katlıdır. Çatısı Marsilya tipi kiremitle kaplıdır.

Konutun güneyinde duvar ile çevrili bir bahçe bulunmaktadır. Doğusundan ve kuzeyinden yol geçmektedir.

Yapının kuzey cephenin taş örülü zemin katında, küçük boyutlu yatay dikdörtgen biçimli iki pencere mevcuttur. Cephenin batı köşesinde dört basamaklı merdivenle ulaşılan, üstünde küçük boyutlu olan yatay dikdörtgen biçimli pencere olan giriş kapısı bulunur. Kapı cepheye yaklaşık yarım metre içe girintili şekilde yerleştirilmiştir.

Kuzey cephenin birinci katında cephenin doğusuna eşit aralıklarla yerleştirilmiş yatay dikdörtgen biçimli üç pencere görülür (Foto:382).

Kuzey cephenin ikinci katında, cephenin doğu ve batı köşesinde birer konsol çıkma bulunur. Çıkmalarda iki, çıkmaların arasında da dört olmak üzere yatay dikdörtgen biçimli toplam sekiz pencere mevcuttur.

Yapının doğu cephesinin ekseninde, birinci katta sekiz basamaklı merdivenle ulaşılan ve cepheye yaklaşık iki metre içe girintili şekilde yerleştirilmiş kapı bulunmaktadır. Kapının üstünde dikdörtgen biçimli pencere görülür. Kesme taş ile

örülü zemin katta basamakların kuzeyinde ve güneyinde küçük boyutlu olan yatay dikdörtgen biçimli ikişer pencere yer alır.

Konutun doğu cephesinin birinci katında cephenin kuzeyinde ve güneyinde yatay dikdörtgen biçimli ikişer pencere bulunur. Giriş kapısının üstünde balkon görülür. Balkon kapısının kuzeyinde ve güneyinde ana pencerelere oranla küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli birer pencere bulunur. Kapının üstünde de yandaki pencerelere oranla daha büyük boyutlu yatay dikdörtgen biçimli pencere yer alır.

Yapının doğu cephesinin ikinci katında cephenin kuzeyinde ve güneyinde yatay dikdörtgen biçimli ikişer pencere görülür.

Yapının güney cephesinin doğu köşesinde, birinci katta yatay dikdörtgen biçimli pencere bulunur. İkinci katın doğu köşesinde de bir konsol çıkma mevcuttur. Çıkma üzerinde ve çıkmanın batısında yatay dikdörtgen biçimli ikişer pencere yer alır. Bu pencerelerin batısında daha küçük boyutlu olan yatay dikdörtgen biçimli bir pencere daha görülür.

Yapının batı cephesinin kuzey köşesinde, birinci katta dikey dikdörtgen biçimli bir pencere bulunur. İkinci katın ekseninde yaklaşık 1,5 metre içe girintili balkon bölümü yer alır. Balkonun merkezinde üstünde ve iki yanında ana pencerelere oranla küçük boyutlu olan dikey dikdörtgen biçimli birer pencere olan balkon kapısı mevcuttur. İkinci katta cephenin kuzey köşesinde yatay dikdörtgen biçimli iki pencere görülür. Bu pencerelerin güneyinde dikey dikdörtgen biçimli bir pencere daha bulunur. Cephenin güneyinde de ana pencerelere oranla küçük boyutlu olan dikey dikdörtgen biçimli bir pencere yer alır. Balkonun üstünde yatay dikdörtgen biçimli bir açıklık bulunmaktadır (Foto:383)

SÜSLEMESİ: Konutta süsleme unsuru görülmemektedir.

MALZEME VE TEKNİK: Çamur sıvalı yapının ana malzemesi olan taş, duvarlarda örgü malzemesi olarak kullanılmıştır. Yapıda ayrıca pencere şebekelerinde, kapılarda ve silmelerde de ahşap malzeme kullanılmıştır.

Kesme taşlar köşe noktalarında hafif çıkıntı yaparak estetik bir görüntü sağlamıştır.

İkinci katın köşeleri ahşap kaplamalarla süslenmiştir.

KİTABESİ: Yapının kitabesi bulunmamaktadır.

TARİHLENDİRME: Konut cephe özelliklerine bakılarak 20.yy'a tarihlenebilir.

4. 24. KÜRKÇÜOĞLU KONAĞI (Sadullah Kılıç Evi)

KATALOG NUMARASI	: 24
ŞEKİL NUMARASI	:
FOTOĞRAF NUMARASI	: 384-386
İNCELEME TARİHİ	: 26.03.2014
YAPININ YERİ	:Karayar Mahallesi
BUGÜNKÜ DURUMU	: Konut günümüzde kullanılmamaktadır.
İNŞA TARİHİ	: 19. yy
TESCİL DURUMU	:Tescilli,
TESCİL NUMARASI	:
TESCİL EDEN KURUM	: SKTVKK
PLAN VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ	: Yapı doğu-batı doğrultusunda dikdörtgen planlı; zemin ve üzerine 1 katlıdır. Beşik çatılı ile örtülmüştür.

Yapının batı cephesinde sonradan eklenmiş bir birim yer alır. Güneyinden de yol geçmektedir (Foto:384).

Yapının kuzey cephesinin batısı kuzeye doğru çıkıntılıdır. Bu bölümün doğusunda, birinci katta küçük boyutlu dikey dikdörtgen biçimli iki pencere bulunur. Cephenin doğu köşesinde de dikey dikdörtgen biçimli sonradan kapatılmış olan üç pencere yer alır.

Yapının doğu cephesinin kuzeyinde, zemin katta dışa taşkınlık mevcuttur. Cephenin güneyinde küçük boyutlu düzgün olmayan dikey dikdörtgen biçimli iki pencere bulunur.

Konutun doğu cephesinin birinci katında kuzey köşede de bir çıkma görülür. Çıkma üzerinde ve cephenin güney köşesinde dikey dikdörtgen biçimli ikişer pencere mevcuttur.

Yapının ana cephesi olan güney cephenin ekseninde, zemin katta yuvarlak kemerli taş kapı bulunur. Taş kapının doğusunda ve batısında, küçük boyutlu düzgün olmayan dikey dikdörtgen biçimli ikişer pencere vardır. Birinci katta taş kapının üzerinde balkon yer alır. Balkon bölümünde dikey dikdörtgen biçimli iki pencere bulunur. Ayrıca bu cephenin doğu ve batısında yine dikey dikdörtgen biçimli ikişer pencere daha vardır (Foto:385). Yapının ön kısmının dolarak yükselmesi nedeniyle

ana cephenin gömüldüğü, kapısının normal seviyenin alt kotunda olmasından anlaşılır.

SÜSLEMESİ: Konutun taş kemerli cümle kapısının yuvarlak kemeri siyah-beyaz renkli taş kullanılarak almaşık teknikle oluşturulmuştur. Kemer üzerine simetrik olarak kazıma tekniği ile oluşturulmuş at motifi ve bu motifin önünde bitkisel bezeme yer almaktadır (Foto:386).

MALZEME VE TEKNİK: Yapının ana malzemesi olan kerpiç ve taş örgü malzemesi olarak duvarlarda kullanılmıştır. Ayrıca pencere şebekelerinde ahşap malzeme kullanılmıştır. Taş malzeme ise giriş kapısında kullanılmıştır.

KİTABESİ: Konutun kitabesi bulunmamaktadır.

TARİHLENDİRME: Konut cümle kapısı özelliklerine bakılarak 19.yy'a tarihlenir.

5. DEĞERLENDİRME

5. 1. Gürün Evlerinin Plan Tipolojisi

Türk evi plan tiplerini açıklarken Sedat Hakkı Eldem sofanın yerine göre düzenleme yaparken, Doğan Kuban iklim ve yapı malzemelerini göz önünde bulundurmuştur⁵⁷. Oda sayısı ve şekilleri plan üzerinde etkilidir. Sofanın konumu da plan tiplerinin ortaya çıkmasında etkilidir. Sofa oda sırasının önünde, arasında veya odaların ortasında olduğuna göre üç plan tipi oluşturur.

1. Sofasız Plan Tipi: Oda veya odalar yan yana dizilerek evi oluştururlar. Bu plan tipi fazla kullanılmamıştır. Sofasız plan tipine Gürün evlerinde rastlanmamıştır.
2. Dış Sofalı Plan Tipi: Oda sıraları bir sofa ile birbirine bağlanmıştır. Bu tipin ilk şekli sofanın yalnız bir tarafına odaların dizilmesiyle meydana gelir. Kemal Yalçinkaya Evi'nin 2. Katı dış sofalı plan özelliğine sahiptir.
3. İç Sofalı Plan Tipi: Sofanın iki yanı oda sıraları ile çevrilmiştir. Odaların sofanın iki yanına dizilmesiyle sofa sahasından aynı zamanda dış duvarlardan tasarruf etme imkanı kazanılmıştır. Odalar arası irtibatta kolaylaşmıştır. Gürün konutlarının çoğu iç sofalı plan özelliği gösterir.
4. Orta Sofalı Plan Tipi: Sofa evin merkezinde yer alır ve dört tarafı oda sıraları ile çevrilidir⁵⁸. İncelenen Gürün evleri içerisinde, orta sofalı plan özelliği gösteren konuta rastlanmamıştır.

Kataloga dahil edilen konutlar içerisinde Türk evi plan özelliğine uymayan evlerde vardır.(Kemal Yalçinkaya Evi'nin 1. Katı, Şahin Kaya Şuğul Evi, Memet Seçilmiş Evi, Zülfikar Göçmen Evi)

⁵⁷ KARPUZ, Haşim, *Türk İslam Mesken Mimarisinde Erzurum Evleri*, Ankara, 1993, s.5

⁵⁸ ELDEM, Sedat Hakkı, *Türk Evi Plan Tipleri*, İstanbul, 1968, s.16-25

5.2. Gürün Evlerinin Plan Durumu

İÇ SOFALI YAPILAR

1. Hüsrev Bey Konağı (1. kat)
2. Fikret Yıldız Evi (1. kat)
3. A. Rüştü Köse Evi zemin kat ve (1. kat)
4. Halise Saraçoğlu Evi (1. kat)
5. Mustafa Şahin Evi (1. kat)
6. Fuat Bey Konağı (1. ve 2. kat)
7. Doruk Bey (zemin kat ve 1. kat)
8. Talat Kırış Konağı (zemin kat ve 1. kat)
9. Hasan Hüseyin Korkmazgil Evi (zemin kat ve 1. kat)
10. Abbas Bozdağ Evi (1. kat)
11. Mustafa Aslantaş Evi
12. Zülfikar Göçmen Evi (2. kat)
13. Nejat Ergün Evi (1. kat)
14. Muharrem Öztürk Evi (zemin ve 1. Kat)
15. Cahit Akçay Evi (zemin kat)
16. Süleyman Şimşek Evi⁵⁹
17. Cuma Yalçın Evi (1. Kat)

5.3. Gürün Evlerinin Avlu Durumu

AVLULU YAPILAR

1. Hüsrev Bey Konağı
2. Fikret Yıldız Evi
3. A. Rüştü Köse Evi
4. Halise Saraçoğlu Evi
5. Mustafa Şahin Evi
6. Fuat Bey Konağı
7. Kemal Yalçınkaya Evi
8. Abbas Bozdağ Evi
9. Mustafa Aslantaş Evi
10. Nejat Ergün Evi
11. Şahin Kaya Şuğul Evi
12. A. Rüştü Köse Metruk Evi
13. Şahin Moroğlu Evi
14. Süleyman Moroğlu Evi

AVLUSUZ YAPILAR

1. Doruk Bey Konağı
2. Talat Kırış Konağı
3. Hasan Hüseyin Korkmazgil Evi
4. Memet Seçilmiş Evi
5. Zülfikar Göçmen Evi
6. Cuma Şahin Evi
7. Muharrem Öztürk Evi
8. Cahit Akçay Evi
9. Süleyman Şimşek Evi
10. Sadullah Kılıç Evi

⁵⁹ Kemal Yalçınkaya Evi'nin 1. Katı sofasız plan tipine örnektir, 2. Katı da dış sofalı plan özelliğine sahiptir. Şahin Kaya Şuğul Evi, Memet Seçilmiş Evi ve Zülfikar Göçmen Evinin 1. Katıda Türk evi plan özelliğine uymaz.

5. 4. Gürün Evlerinin Mimari Özellikleri

Bu çalışmada Gürün’de tespit edilen konut örneklerinden 17’si zemin+1 katlıdır, 4’ü Zemin+2 katlıdır ve 3’ü de tek katlı özelliğe sahiptir. Konutlar dikdörtgen plan özelliği göstermektedir.

Türk evi genellikle tek katlıdır, zamanla kat sayısı artar fakat esas kat tektir. Bu esas kat birkaç katlı evlerde en üsttedir⁶⁰. Evlerin alt katlarında dış çevreyle ilişki azaltılmıştır, buna karşılık üst katta ise tam tersine bu ilişkiler güçlendirilmiştir. Böyle bir düşüncenin uzantısı olarak alt kat pencereleri hem güvenlik hem de iç mekânın mahremiyetini sağlayıcı özellikte kullanılmıştır⁶¹. Zemin katta bazen hiç pencere kullanılmazken bazen kullanılan pencereler küçük boyutlu ve üst seviyededir, bazı örneklerde de normal boyutlardadır. Üst katlarda ise pencere boyutları ve sayıları artar, üst katlar zemin katlara göre daha dışa açık özelliktedir.

Zemin katlar yerine göre depo, ahır, arabalık, samanlık, taşlık, olarak kullanılır ve zemin katların zemini genellikle dövülmüş toprak veya sal taş kaplıdır⁶². Ayrıca zemin katlarda oda sayısı üst katlardakinden azdır ve birbiri içine sıkıştırılmış bölümleri ihtiva eden bir karmaşık halindedir. Odaların tavanları üst kat odalarına göre daha alçaktır⁶³. Üst katlarda düzgün bölümler elde etmek amacıyla alt beden duvarları üzerinden taşımak genel bir tutum olmuştur⁶⁴.

19.yy’da zemin kat üst katlarla bütünleşmeye başlar. Bu gelişme, alt ve üst katlar arasındaki malzeme ve yapım farklılığının kalkmasıyla eş zamanlıdır⁶⁵.

Gürün’de, incelenen konutların 14’ü avluluyken, 10’u avlusuz özelliktedir. Yapıların kimisi de bahçe içerisinde bulunmaktadır(Doruk Bey Konağı, Talat Kırış Konağı).

⁶⁰ ELDEM, Sedat Hakkı, *Türk Evi Plan Tipleri*, İstanbul, 1968, s.12

⁶¹ KÜÇÜKERMEN, Önder, GÜNER, Şemsi, *Anadolu Mirasında Türk Evleri*, İstanbul, 1995, s.99

⁶² ELDEM, Sedat Hakkı, *Türk Evi Plan Tipleri*, İstanbul, s.13

⁶³ AKOK, Mahmut, *Ankara’nın Eski Evleri*, Ankara, 1951, s.5

⁶⁴ KUBAN, Doğan, *Sanat Tarihimizin Sorunları*, İstanbul, 1975, s.196

⁶⁵ AREL, Ayda, *Osmanlı Konut Geleneğinde Tarihsel Sorunlar*, İzmir, 1982, s.34

5. 5. Gürün Evlerini Oluşturan Plan Elemanları

5.5. 1. Ahır ve Zahire Ambarları

Hemen hemen her ailenin köyü, tarlası, bağı bulunmaktaydı. Çoğu zaman kent içerisinde de hayvan besleniyordu. Bu sebeple ahır Türk evinde önemli bir unsurdur⁶⁶.

Gürün evlerinin bir bölümünde, ahır ve zahire ambarları konutların zemin katında yer almaktadır. Bazen de ayrı bir yapı olarak bulunmaktadır.

5. 5. 2. Kiler Odası

Kiler odası genellikle, serin olması nedeniyle konutların zemin katına yapılmıştır. Buralarda erzaklar saklanmaktadır. Gürün konutlarında kilerler genellikle büyük boyutludur ve özgün işlevleriyle kullanılmaktadır. Ele aldığımız konutlardan Zülfikar Göçmen Evi'nin kiler odasında tahıl saklamaya yarayan bir de ambar bulunmaktadır.

5. 5. 3. Mutfak

Türk evinde mutfakın belli bir mekân olarak düzenlenmediği görülür⁶⁷. Gürün yapılarında da özellikle günümüzde kullanılan mekânlarda mutfakın sonradan düzenlenerek oluşturulduğu görülmektedir. Konutlarda orijinalliğini koruyan 2 örnek vardır. Bunlar Hüsrev Bey Konağı ve Süleyman Şimşek Evi'dir. Hüsrev Bey Konağı'nın 1. Katındaki mutfakta orijinal bir ocak nişi ve nişin iki yanında ahşap oymalı dolap nişleri görülmektedir. Süleyman Şimşek Evi'nin mutfakında da orijinal ocak nişi ve ahşap oymalı dolap bulunmaktadır.

5.5. 4. Gusülhane

Gürün konutlarının bazılarında özel olarak oluşturulmuş hamam bölümleri bulunmaktadır (Foto:332). Yapıların çoğunda da suluklar yer almaktadır. Suluklar odaların çoğunda görülmektedir. Özel bir yeri yoktur yeri konuttan konuta farklılık göstermektedir. Odanın bir köşesine, odanın girişinde ya da sedir içinde görülebilmektedir. Doruk Bey Konağının birinci katında da etrafı dolapla çevrilmiş gusülhane görülmektedir (Foto:125). Gusülhaneler yatak odalarında yer alır.

⁶⁶ KARPUZ, Haşim, *Türk Sivil Mimarisi*, Konya, s.32

⁶⁷ KARPUZ, Haşim, *Türk Sivil Mimarisi*, Konya, s.32

5. 5. 5. Hela

Genellikle konutlarda hela bulunmamaktadır. Helalar bahçede bir yere yapılmış durumdadır. Fakat yapılara sonradan hela kısımları eklenmiştir.

5. 5. 6. Sofa

Sofa Türk evinin bağımsız birer yaşama birimi olan odalar arasındaki çok yönlü ilişkileri sağlayan bir mekân sistemidir. Bu mekân genel olarak evin içindeki dolaşımı sağlamakla birlikte, daha genel bir anlamda ailenin bir araya toplanmasını sağlayan önemli bir alandır⁶⁸. Türk evinde din ve gelenekler içe dönük bir yaşama biçimi ortaya koymuştur. İç mekân düzenlemesinde sofa da evin mahremiyeti açısından önemlidir. Ev halkı örtünüp giyindikten sonra sofada bir araya gelirdi⁶⁹. Evlerin sokağa caddeye açıldığı gibi, ev içindeki her bir oda da sofaya açılır⁷⁰. Sofanın plan içerisindeki öneminden dolayı, sofayı planı oluşturan öğelerin başlıcası saymak gerekir⁷¹. Çünkü sofanın konumuna göre Türk evi plan tipleri ortaya çıkmıştır(sofasız plan tipi, iç sofalı plan tipi, dış sofalı plan tipi, orta sofalı plan tipi).

5. 5. 7. Oda

Oda ev içerisinde birçok fonksiyona sahip, bağımsız yaşama birimidir. Oturma, yemek yeme, çalışma, yatma gibi gayelerin gerçekleştiği bir ortamdır⁷². Oda çok geç gelişmiş bir yapı ögesidir. Örneğin 15. ve 16.yy konut mekânları ileride odanın zorunlu elemanları olacak papuçluk ve sedir sekisi içermezler⁷³.

Evin genel planlamasında odaların yeri ve yönü önemlidir⁷⁴. Bir odada pencereler ne kadar fazla istikamete açılırsa oda o derecede kıymetlidir. Çok pencere odalar kolay kolay ısınmadığından, evlere kış odaları da yapılmıştır⁷⁵. Gürün konutlarında birinci katlarda çok sayıda ve büyük boyutlu pencereler görülmektedir. Pencereler genelde caddeye bakan cephelerde yoğunlaşmıştır.

⁶⁸ KÜÇÜKERMEN, Önder, GÜNER, Şemsi, *Anadolu Mirasında Türk Evleri*, İstanbul, 1995, s.183

⁶⁹ KARPUZ, Haşim, *Türk İslam Mesken Mimarisinde Erzurum Evleri*, Ankara, 1993, s.4

⁷⁰ KARPUZ, Haşim, *Türk Sivil Mimarisi*, Konya, s. 26

⁷¹ ELDEM, Sedat Hakkı, *Türk Evi Plan Tipleri*, İstanbul, 1968, s.16

⁷² KARPUZ, Haşim, *Türk Sivil Mimarisi*, Konya, s.26

⁷³ SEY, Yıldız, *Tarihten Günümüze Anadolu'da Konut ve Yerleşme*, İstanbul, 1999, s.148

⁷⁴ KARPUZ, Haşim, *Türk Sivil Mimarisi*, Konya, s. 26

⁷⁵ ELDEM, Sedat Hakkı, "17. ve 18. Asırda Türk Odası", *Güzel Sanatlar Mecmuası*, c. V, Ankara, 1944, s19-22

Odalar genellikle oturma kısmı ve sekialtı olmak üzere iki bölüme ayrılır. Bu iki yer birbirinden seviye farkı, parmaklık veya direklik ile ayrılmıştır. Gürün konutlarında bu özelliğe Zülfikar Göçmen Evi ile Cahit Akarçay evinde rastlanmıştır. Bu konutlarda sekialtı ve oturma kısmı vardır. Odaların tek bir kapısı vardır. Kapılar genellikle sofaya açılır. Odalar arası geçişe çok nadir rastlanmaktadır. Odalar arası geçiş olduğu zaman da gizli veya göze çarpmayacak şekilde uygulanır⁷⁶.

Her oda evli bir çifti barındıracak özelliktedir. Bütün odalar hemen hemen aynı özelliklere sahiptir. Bu düzenek göçebelikte kalma özellikler üzerine kuruludur. Orada bir yaşama birimi olan çadır burada odadır. Çadırda da aynı mekân içinde değişik işlevler yüklenmiş ama sınırları konulmamış bölgeler vardır. Oda da ise bu bölgeler bölmeler yarı bölmeler ve kademelerle ayrılmıştır⁷⁷.

Odaların karakteri zamanla değişmiştir. Sedirler azalmış karyolalar ortaya çıkmıştır, odaların kullanım şekli değişmiştir, yüklüklerin önemi de gittikçe azalmıştır. Bu değişiklikler 19.yy'ın ortalarından itibaren başlamıştır⁷⁸. Günümüzde Gürün konutlarının çoğunda sedirler kaldırılmıştır ve çağın ilerlemesiyle kanepeler ve koltuklar tercih edilmektedir. Yüklükler ve dolap nişleri de günümüzde kullanılmamaktadır, bir çok konutta üstlerinin halı ile kapatıldığı görülmüştür.

5. 6. Yapı Elemanları

Yapının bütünü oluşturan kapı, pencere, balkon, çatı, dolap, taka, yüklük, seki, sedir gibi elemanlarını dış yapı elemanları ve iç yapı elemanları olmak üzere iki kısma ayırarak incelemek mümkündür⁷⁹.

5. 6. 1. Dış Yapı Elemanları

5. 6. 1.1. Cümle kapıları

Cümle kapıları avluya açılmaktadır, avlunun olmadığı yerlerde de zemin kat sofasına açılır. Gürün konutlarındaki cümle kapıları genellikle çift kanatlı ve ahşaptır.

⁷⁶ ELDEM, Sedat Hakkı, "17. ve 18. Asırda Türk Odası", *Güzel Sanatlar Mecmuası*, c. V, Ankara, 1944, s.13

⁷⁷ GÜNAY, Reha, *Türk Evi Geleneği ve Safranbolu Evleri*, İstanbul, 1998, s. 46

⁷⁸ ELDEM, Sedat Hakkı, *Türk Evi Osmanlı Dönemi*, 1984, s.40

⁷⁹ ESMER, Mehmet Ali, *Avanos'un Eski Türk Evleri*, Ankara, 1992, s.24

Cümle kapılarına kanatlı denir. Bu ilk bakışta ailenin mevkiini gösteren bir elemandır. Ailenin soyluluğuna göre büyük ve muhteşem, tevazuuna göre dar basık ve gösterişsizdir⁸⁰.

Dış kapıların üzerinde bulunan onların görünüşünü zenginleştiren kapı tokmakları ve çekeklerde önemli sanat unsurlarıdır (Foto:309,369). Teknik bakımdan bronz ve demir döküm ya da dövme saç olarak yapılırlar. Kapı tokmaklarının işlevi eve gelen misafirin geldiğini haber vermek için ses çıkartmaktır. Asıl görevi kapının kapanması için dışarıdan tutup asılma aleti olan çekekler ise çoğu zaman tokmak görevi de yapmaktadır. Bunlar genellikle çok basittir ve halkadan oluşurlar⁸¹.

5. 6. 1. 2. Pencereler

Konut mimarisinde genellikle zemin katlarda pencereler görülmemektedir ya da küçük boyutludur. Üst katlarda boyutlar ve sayılar artar. Gürün konutlarında da zemin katlarda pencere bulunmamaktadır, kimisinde de üst seviyede ve oldukça küçük boyutta bulunur. Bir kısmında ise ana pencerelere oranla biraz daha küçük boyutlu ve dikey dikdörtgen biçimlidir. Konutların üst katlarında genellikle pencereler dikey dikdörtgen biçimli ve yaklaşık 60-150cm yüksekliğinde ve 70-100cm enindedir.

5. 6. 1.3. Balkonlar

Gürün konutlarında balkon unsuru çok yaygın bir kullanım göstermemektedir. Hüsrev Bey Konağında ve A. Rüştü Köse Evinde balkon vardır. Cuma Yalçın Evinde de sonradan kaldırılan balkon unsuru yer almaktadır. Katalogumuzda ki Abbas Bozdağ Evinde de gömme balkon görülmektedir (Foto:187). Balkonlar cepheyi hareketlendiren unsurlardandır.

5. 6. 1.4. Çıkmalar

Türk evinde, üst katların altı boş olarak dışarıya doğru taşırılarak elde edilen hacimlere çıkma denir⁸². Literatürde, çıkma ve cumba aynı anlamları ifade etmektedir⁸³.

⁸⁰ SAKAOĞLU, Necdet, *Divriği'de Ev Mimarisi*, İstanbul, 1978, s.40

⁸¹ SAYAN, Yüksel, *Uşak Evleri*, Ankara, 1997, s.110

⁸² Çıkmalar hakkında bkz.: M. Evren, *Türk Evinde Çıkma*, İstanbul, 1956

⁸³ KARPUZ, Haşim, *Türk Sivil Mimarisi*, Konya, s.40

Türk evinde ahşap çatmayı zorlayan tasarım çıkmalarıdır. Odalar bazen her iki katta art arda çıkmalar yaparak zeminden yukarı doğru evi genişletir. Çıkmalar, döşeme kirişlerinin uzantısı ile taşınır veya düz ya da eğrisel payandalarla alttaki duvara dayanarak desteklenir⁸⁴.

Odanın çevreye daha etkin biçimde yönelme isteği çıkmaların yaygınlaşmasıyla sonuçlanmıştır. Böylece odanın içindeki sedir bir anlamda yapıdan bütünüyle dışarı taşabilmektedir⁸⁵.

Çıkmaları doğuran sebepler:

1. Yer kazanmak: Alanın çarpıklığı giderilerek, üst katta yer kazanılır.
2. Manzarayı ve sokağı seyretmek: Ev halkının dışarıyı seyretmesine imkan sağlar.
3. Işık ve serinlemek: Çıkmalı oda ışık alır ve en serin odadır.
4. Mimari sebepler: Girişin üstünde yer alan çıkmalar, hem girişi belirtirler aynı zamanda girişi yağmur ve güneşten korurlar.
5. Oturma yerine verilen önem: Sürekli oturulan yerde yerden yüksek “fevkani” olma isteği vardır.
6. Cepheye estetik değer kazandırılması⁸⁶.

Gürün konutlarında da cephelerde bulunan çıkmalar önemli bir unsurdur. Daha çok çift çıkmalı örnekler görülmektedir(8 konut) bu tiplerde çıkmalar cephenin iki köşesinde. Gürün evlerinde genel olarak oda çıkmalar hakimdir. Ayrıca kat çıkmalı örneklerde yer almaktadır(5 konut), bu çıkma tipinde ise çıkma cephe boyunca uzanmaktadır. Genellikle konsol çıkma örnekleri görülmektedir.

⁸⁴ GÜNAY, Reha, *Osmanlı Konut Mimarisinde Ahşap Kullanımın Sürekliliği*, 1999, s.5

⁸⁵ KÜÇÜKERMEN, Önder, GÜNER, Şemsi, *Anadolu Mirasında Türk Evleri*, İstanbul, 1995, s. 127

⁸⁶ KARPUZ, Haşim, *Türk Sivil Mimarisi*, Konya, s.41

5.6.1.5.Gürün Evleri Çıkma Durumu

ÇIKMALI YAPILAR

1. Hüsrev Bey Konağı
2. Fikret Yıldız Evi
3. A. Rüştü Köse Evi
4. Halise Saraçoğlu Evi
5. Mustafa Şahin Evi
6. Fuat Bey Konağı
7. Doruk Bey Konağı
8. Talat Kırış Konağı
9. Abbas Bozdağ Evi
10. Nejat Ergün Evi
11. Şahin Kaya Şuğul Evi
12. Cuma Yalçın Evi
13. Muharrem Öztürk Evi
14. Cahit Akçay Evi
15. A. Rüştü Köse Metruk Evi
16. Şahin Moroğlu Evi
17. Süleyman Moroğlu Evi
18. Sadullah Kılıç Evi

ÇIKMASIZ YAPILAR

1. Kemal Yalçınkaya Evi
2. Hasan Hüseyin Korkmazgil Evi
3. Memet Seçilmiş Evi
4. Mustafa Aslantaş Evi
5. Zülfikar Göçmen Evi
6. Süleyman Şimşek Evi

ÇİFT ÇIKMALI YAPILAR

1. Fikret Yıldız Evi
2. Halise Saraçoğlu Evi
3. Mustafa Şahin Evi
4. Doruk Bey Konağı
5. Talat Kırış Konağı
6. Cuma Yalçın Evi
7. Muharrem Öztürk Evi
8. Süleyman Moroğlu Evi⁸⁷

KAT ÇIKMALI YAPILAR

1. A. Rüştü Köse Evi
2. Fuat Bey Konağı
3. Abbas Bozdağ Evi
4. Nejat Ergün Evi
5. Şahin Kaya Şuğul Evi

⁸⁷ Hüsrev Bey Konağı'nın doğu cephesinde, çıkmalar cephenin güney köşesinde ve cephenin merkezindedir. Cahit Akçay Evinde de doğu cephenin kuzeyinde bir çıkma mevcuttur. Çıkma tam köşede bulunmamaktadır. A. Rüştü Köse Metruk Evinde çıkma cephenin batısındadır. Şahin Moroğlu Evinde de çıkma cephenin

5. 6. 1.6. Çatılar

Gürün konutları, orijinalinde genel olarak düz toprak damlıdır. Konutlar fonksiyonel olarak sonradan çatı ile örtülmüştür. Beşik çatı, kırma çatı ve sundurma çatı tipleri görülmektedir.

5. 6. 2. İç Yapı Elemanları

5. 6. 2. 1. Merdivenler

Katlar arası geçişler merdivenlerle sağlanmaktadır. Genel itibariyle sofalarda bulunmaktadır. Gürün konutlarındaki merdivenler ahşaptır. Orijinal merdiven ve korkuluklara sahip evler görülmüştür (Foto:316). Talat Kırış Konağında, Fuat Bey Konağında, A. Rüştü Köse Evinde, A. Rüştü Köse Metruk Evinde, Kemal Yalçinkaya Evinde, Zülfikar Göçmen Evinde ve Muharrem Öztürk evinde orijinal merdiven ve korkuluklar vardır. kotologa dahil edilen diğer örneklerde zemin kattan üst kata çıkışı sağlayan merdiven unsuru görülmez. Üst kat girişleri dışarıdan sağlanmaktadır.

5. 6. 2. 2. Tavan Kaplamaları

Türk evinde tavan, pratik anlamda bir amaç için kullanılmaz. Elle tutulmaz fakat gözle görülebilir. Hatta oda mekânı içinde kesintisiz olarak en geniş ve görülebilen tek yüzey tavadır. Yapının tavanı bir üst örtü olarak kabul edilmiş ve bu yönde soyutlaştırılıp zenginleştirilerek geliştirilmiştir. Evi yaptıran kişinin ekonomik gücü ve sosyal statüsü belki de en çok tavan biçimlendirilmesinde etkili olmuştur⁸⁸.

Tavanlar, odanın ev içerisindeki önemine, ustanın becerisine, ev sahibinin isteklerine ve ekonomik gücüne göre farklı şekillerde yapılmıştır. Tavan yapım yöntemleri dört ana grupta ele alınır;

merkezindedir. Sadullah Kılıç Evinin doğu cephesinin Kuzey köşesinde bir çıkma bulunur.

⁸⁸ KÜÇÜKERMEN, Önder, GÜNER, Şemsi, *Anadolu Mirasında Türk Evi*, İstanbul, 1995, s.127

1. Ters Tavan: En yalın ve süslemesiz tavan şeklidir. Kirişler açıktadır ve kendine has bir görünüm sağlar (Foto:284,302). Gürün konutlarının hemen hepsinde ters tavana sahip odalar bulunmaktadır.
2. Düz Tava: Geleneksel Türk Evlerinde çok yaygın olarak kullanılmıştır. Bu tavanlar kirişlemenin altına perdeli veya düz tahtaların uzunlamasına düzgün bir yüzey oluşturacak şekilde çakılmasıyla elde edilir. Daha sonra bu yüzey değişik süsleme teknikleriyle süslenebilir. Bazı örneklerde düz bırakılan zeminin sadece ortasına göbek yapılarak sade bir süsleme oluşturulmuştur (Foto:96,223)⁸⁹. Çalışmamızda kataloga dahil ettiğimiz yapıların çoğunda düz tavan örnekleri görülmektedir. Örneklerin bazılarında ajur tekniğiyle yapılmış tavan göbekleri de görülmektedir. Hüsrev Bey Konağı, Kemal Yalçınkaya Evi, Doruk Bey Konağı ve Cuma Yalçın Evi'nde ajur tekniğiyle yapılmış tavan göbekleri vardır.
3. Tekne Tavan: Bu teknikte önce düz tavan yapılıp gibi kirişlemenin altına ana zemin oturtulur. Bu ana zemin üzerine yanlarda kademeli kat kat pervazlar çakılarak, tekne kenarı gibi odanın duvarına açılan bir görünüm verilir. En çok kenar pervazlarında ve göbeklerinde süsleme vardır. Bu yöntem Mustafa Aslantaş evinde ve Hüsrev Bey Konağında görülmüştür (Foto:215)⁹⁰.
4. Kırılmalı Örtü: Örneklere özellikle Erzurum evlerinde rastlanır. Kare kenar üzerine oturan kırılmalı örtüde dikdörtgen kesitli ahşap kirişler köşegen yerleştirilerek sekizgen oluşturulur, bir sonraki sıra içeri taşırılarak karelerin ve bu şekilde bindirmeli yükselen tavan üstte kare bir ışıklıkla son bulur⁹¹.

Gürün konutlarının tavanları genellikle ters tavadır. Özel odalara düz tavan yapılmıştır ve tavan göbeği de eklenmiştir. Çitekari tekniğiyle oluşturulmuş ve kalemişi boyalı olan tek örnek Süleyman Şahin Evidir (Foto:376).

⁸⁹ YILDIRIM, M., HİDAYETOĞLU, M. L.,” Geleneksel Türk Evi Ahşap Tavan Süsleme Özelliklerinin Ve Yapım Tekniklerinin Çeşitliliği Üzerine Bir İnceleme”, Uluslar arası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu, s.333

⁹⁰ YILDIRIM, M., HİDAYETOĞLU, M. L .,” Geleneksel Türk Evi Ahşap Tavan Süsleme Özelliklerinin Ve Yapım Tekniklerinin Çeşitliliği Üzerine Bir İnceleme”, Uluslar arası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu, s.334

⁹¹ YILDIRIM, M., HİDAYETOĞLU, M. L.,” Geleneksel Türk Evi Ahşap Tavan Süsleme Özelliklerinin Ve Yapım Tekniklerinin Çeşitliliği Üzerine Bir İnceleme”, Uluslar arası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu, s.335

5. 6. 2. 3. Döşemeler

Gürün'de konutların zemin katlarına genellikle sıkıştırılmış toprak; sofa, mutfak, kiler gibi bölümlerde sal taş, bazı odalarda da ahşap kaplamalar döşenmiştir. Üst katlarda da yine bazı evlerin sofa ve mutfak bölümlerinde sal taşı döşeme görülür, odalar genellikle ahşap kaplamadır.

5. 6. 2. 4. Duvarlar

Gürün Konutlarının dış duvarları taşıyıcı duvarlardır. Ara duvarlar ise dolgu duvarlardır. Taşıyıcı duvarların kalınlığı 50 cm ile 150 cm arasında değişebilmektedir. Dolgu duvarların kalınlığı ise ortalama 20-30 cm'dir. Yapı malzemesi moloz taş ve topraktır. Genellikle duvarlarda ahşap hatıllar da yer almaktadır ve duvarlar içten ve dıştan çamur sıvalıdır.

5. 6. 2. 5. Kapılar

Gürün Evlerinde mekânlar arası geçişi sağlayan kapılar oldukça sade ve gösterişsizdir. Kapılarda süsleme unsuru görülmemektedir, sadece Muharrem Öztürk evinin kapılarında yüzeysel geometrik süsleme hakimdir (Foto:333). Bunun dışında değişik tek örnek olan kemerli pervaza sahip Mehmet Seçilmiş evi vardır (Foto:182). Kapı boyutları değişiklik göstermektedir.

5. 6. 2. 6. Ara Pencereleler

Bazen odadan odaya açılırken, bazen de odadan sofaya açılabilirler. Dışarıya açıklığı olmayan mekânların aydınlatılması amacıyla açılmışlardır. Ara pencereler genellikle küçük boyutludur. Halise Saraçoğlu Evinde, Kemal Yalçınkaya Evinde, Doruk Bey Konağında, Hasan Hüseyin Korkmazgil Evinde, Nejat Ergün Evinde, Cuma Yalçın Evinde ve Süleyman Şimşek Evinde ara pencereler bulunur.

5. 6. 2. 7. Papuçluk

Odanın kapısından girilirken ayakkabıların çıkarıldığı bölümdür. Sekialtı olarak da isimlendirilir. Oturma kısmı ile seviye farkı vardır, 5-10cm alçak tutulmuştur⁹². Gürün konutlarından Zülfikar Göçmen Evi ile Cahit Akarçay Evinde sekialtı bölümleri vardır (Foto:233,349)

⁹² KARPUZ, Haşim, *Türk Sivil Mimarisi*, Konya, s.34

5. 6. 2. 8. Sedirler

Sedirleri günümüzdeki kanepeler olarak düşünebiliriz. Ahşaptan yapılmışlardır ve genellikle pencere önlerinde duvar boyunca uzanırlar. Üzerlerine halı ya da kilim serilir ve arka taraflarına da yastıklar konularak kullanılır. Gürün konutlarında hemen hemen bütün odalarda sedirler bulunmaktadır. Fakat günümüzde çoğu kaldırılmış durumdadır. Çıkmalı konutlarda sedirler çıkmalar ile bağlantılı bir özelliktedir.

5. 6. 2. 9. Dolaplar, Yüklükler

Odaların içinde dolapların kesin olarak tanımlanmış görevleri vardır. Bu görevlerin başında bir odada bulunması gereken günlük eşyaların korunması gelmektedir. Testilik, peşkirlik, lambalık, cezvelik, fincanlık, kavukluk, çubukluk, tembel deliği, gibi isimlendirmelerinden de anlaşılacağı gibi bu dolapların çok yalın görevleri bulunmaktaydı. Zaman içerisinde bu koruma düşüncesi değişmiştir. Bu durumun aksine dolaplar değerli eşyaların sergilendiği vitrine dönüşmeye başladı. Dolapların kimisi sergilemeye kimisi de işleve yöneliktir. Ahşap oymalı dolaplar daha çok sergilemeye yönelik olarak kullanılır, düz kapaklı dolaplar ise işlevsel özellik gösterirler⁹³.

Gürün Konutlarının çoğunda dolap nişleri görülmektedir. Bunların bir kısmı sade bir kapakla örtülürken bir kısmı da oymalı bir şekilde yapılmıştır estetik unsurlar gösterir. Hüsrev Bey Konağında, A. Rüştü Köse Evinde, Fuat Bey Konağında, Mustafa Aslantaş Evinde, Zülfikar Göçmen Evinde, Muharrem Öztürk Evinde, Cahit Akarçay Evinde ve Süleyman Şimşek Evinde ahşap oymalı dolap nişleri bulunmaktadır.

Yüklük nişleri ise yatak, yorgan, çamaşır koymak amacıyla kullanılırlar.

5. 6. 2. 11. Ocak

Isınmak için ve kimi zamanda pişirme amacıyla odalarda ya da mutfaklarda kullanılan nişlerdir. Hüsrev Bey Konağında, Talat Kırış Konağında, Hasan Hüseyin Korkmazgil Evinde, Abbas Bozdağ Evinde ve Süleyman Şimşek Evinde ocak nişleri vardır.

⁹³KÜÇÜKERMEN, Önder, GÜNER, Şemsi, *Anadolu Mirasında Türk Evleri*, İstanbul, 1995, s.135

5. 6. 2. 12. Tandırlar

Tandırlar genellikle mutfak ya da kiler bölümlerinde yer alır. Ekmek pişirmek, yemek pişirmek ya da su ısıtma işlevleriyle kullanılırlar. Ocak nişlerinin içine gömülü olarak yapıldığı da olmuştur. Gürün’de Halise Saraçoğlu Evinde, Kemal Yalçinkaya Evinde, Talat Kırış Konağında, Hasan Hüseyin Korkmazgil Evinde ve Memet Seçilmiş Evinde tandır bulunmaktadır. Memet Seçilmiş Evi, Süleyman Şimşek Evi, Muharrem Öztürk Evi gibi örneklerde de tandırın bulunduğu alanlar helaya dönüştürülmüştür.

5. 7. Tarihi Gürün Evlerinde Kullanılan Yapı Malzemesi Ve Yapım Teknikleri

Türk konut geleneğinde, yapılarda bölgesel farklar görülmektedir. İklim ve jeolojik özellikler bu farklarda etkilidir. Güneydoğu Anadolu’da Kuzey Suriye ile ortak kültürünün ifadesi taş konut mimarisi, Erzurum’dan öteye Kuzeydoğu Anadolu’da Güney Kafkasya ve Dağıstan ile benzer ahşap hatıllı taş mimarisi, Doğu Karadeniz Bölgesinde ahşap iskeletli ev mimarisi, Ege ve Akdeniz Bölgesinde düz damlı kübik taş mimarisi, Orta Anadolu’da özellikle Niğde ve Kayseri bölgesinde Kuzey Suriye ile buluşan taş mimarisi, Orta Anadolu’da köy ve küçük kent ortamında kalan kerpiç mimarisi hakimdir. Esas yayılma alanı Anadolu kıyıları olan ve Sivas dolaylarından batıya ve İç Ege’den Torosların kuzey yamaçlarına kadar uzanan ve yer yer diğer bölgelerde ve Balkanlarda görülen hımiş, yani taşıyıcı sistemi ağaç, taş dolgulu bir yapı tekniğiyle inşa edilmiş bir konut mimarisidir⁹⁴.

Türkiye’nin büyük bir kısmında geleneksel konut mimarisinin strüktürel malzemesi ağaçtır. Bu ağaç bazen Gürün evlerinde görülen hımiş yapıda olduğu gibi kerpiç veya tuğla ile beraber kullanılır ve sıva ile örtülür⁹⁵.

Geleneksel Gürün evlerinde kullanılan ana malzeme moloz taştır. Duvarlarda örgü malzemesi olarak taş, toprak ve hatıllar kullanılmıştır. Duvarlar genellikle hımiş tekniğiyle oluşturulmuştur. İçten ve dıştan çamur ile sıvanmıştır. Gürün’de duvarlarda yoğun olarak görülen bir teknikte balıksırtı örgü tekniğidir.

Konutların tavanları genellikle ters tavan ya da düz tavandır, zeminleri de genel olarak ahşap kaplamadır bazı bölümlerde sal taş döşemeler ve sıkıştırılmış toprak

⁹⁴ KUBAN, Doğan, *Sanat Tarihimizin Sorunları*, İstanbul, 1975,s.194

⁹⁵ KUBAN, Doğan, “Türkiye’de Özellikle İstanbul’da Ahşap Konut Mimarisi ve Korunması İle İlgili Sorunlar”, *Mimarlık*, sayı: 6, 1973, s.15

tabanlarda vardır. Ayrıca ahşap malzeme kapılarda, pencere şebekelerinde, çıkma köşelerinde, saçaklarda, merdivenlerde, merdiven korkuluklarında, dolap kapaklarında görülmektedir.

Alçı malzemenin kullanımı çok yaygın değildir. En çok Fuat Bey konağında kullanılmıştır. Alçı çiçekliklerde, mumluklarda ve bazı duvarlarda kullanılmıştır.

5. 8. Cephe Düzeni

Gürün'ün tarihi evlerinde sokağa bakan cepheler daha özenli tasarlanmıştır. Sokağa bakan cephe yoksa avluya bakan cephe önemlidir. Konutlar genel itibari ile zemin+1 katlıdır. Bazı konutların cephelerinde simetri hakimdir.

Derzli, hatıllı, duvar örgüsü, çıkmalar ve saçaklar evlerin cephesine estetik bir özellik katmaktadır. Böylece yapı elemanlarına dayalı bir süsleme ortaya konmuştur⁹⁶.

Daha öncede belirtildiği gibi konutların zemin katlarında pencereler olmayabilir, bazı örneklerde küçük boyutlu ve üst seviyededir. Kimi örneklerde de normal boyutlardadır. Üst kat pencereleri dikey dikdörtgen biçimlidir. Pencerelerin etrafı düz silmelerle çevrelenmiştir.

Konutların cümle kapıları, genellikle duvarla çevrelenen avluların bu çevre duvarları üzerinde bulunmaktadır. Yapının avlusu yoksa cümle kapısı zemin katta bulunur. Genellikle çift kanatlı ve ahşaptır.

Bazı konutlarda üst kata çıkış zemin kattaki merdivenle değilse, yapının dışındaki bir merdivenle sağlanmaktadır.

Gürün'ün eski evlerinde üst katlar düz ya da çıkmalı özelliktedir. Yapıların cepheleri; tek çıkmalı cephe, çift çıkmalı cephe, köşe çıkmalı cephe ve kat çıkmalı cephe özelliğindedir. Katalogumuzda 8 çift çıkmalı, 5'de kat çıkmalı örnek bulunmaktadır. Çıkmalar, konutların cephelerini hareketlendiren unsurlardır.

Kimi konutlarda cepheler en üstte düz saçak silmesiyle nihayetlenmektedir. Saçaklar dışa doğru hafif bir çıkıntı oluştururlar.

⁹⁶ KARPUZ, Haşim, *Erzurum Evleri*, Ankara, 1989, s.28

5.8.1.Gürün Evlerinin Kat Durumu

TEK KATLI YAPILAR	ZEMİN+1 KATLI YAPILAR	ZEMİN+2 KATLI YAPILAR
1. Memet Seçilmiş Evi	1. Hüsrev Bey Konağı	1. Fuat Bey Konağı
2. Mustafa Aslantaş Evi	2. Fikret Yıldız Evi	2. Kemal Yalçınkaya Evi
3. Süleyman Şimşek Evi	3. A. Rüştü Köse Evi	3. Zülfikar Göçmen Evi
	4. Halise Saraçoğlu Evi	4. Süleyman Moroğlu Evi
	5. Mustafa Şahin Evi	
	6. Doruk Bey Konağı	
	7. Talat Kırış Konağı	
	8. Hasan Hüseyin Korkmazgil Evi	
	9. Abbas Bozdağ Evi	
	10. Nejat Ergün Evi	
	11. Şahin Kaya Şuğul Evi	
	12. Cuma Yalçın Evi	
	13. Muharrem Öztürk Evi	
	14. Cahit Akçay Evi	
	15. A. Rüştü Köse Metruk Evi	
	16. Şahin Moroğlu Evi	
	17. Sadullah Kılıç Evi	

5. 9. Tezyinat

Gürün evlerinde tezyinat çok ağırlıklı olarak görülmemektedir. Daha çok ahşap tezyinat hakimdir.

5. 9.1. Ahşap Tezyinat

5. 9.1.1. İç Tezyinat

Gürün Konutlarının içinde ahşap malzeme kapı, pencere, tavan ve zemin döşemelerinde, dolap kapaklarında, merdivenlerde, merdiven korkuluklarında kullanılmıştır. Buralarda ahşap işçilik pek görülmez. Tezyini daha çok tavan göbeklerinde ve dolap kapaklarında görmekteyiz. Daha çok ajur tekniğiyle oluşturulmuş bitkisel motifli tavan göbekleri hakimdir. Hüsrev Bey Konağında, Kemal Yalçınkaya Evinde, Doruk Bey Konağında, Mustafa Aslantaş Evinde, Cuma Yalçın Evinde bitkisel süslemeye sahip düz tavanlar görülmektedir. Süslemelerde palmetler ve bitki dalları görülmektedir.

Gürün konutlarında ahşap oymalı dolap ve yüklük nişleri görülmektedir.

5. 9.1.2. Dış Tezyinat

Gürün evlerinin dışında, ahşap malzeme; balkonlar, saçaklar, çıkma köşeleri, kapılarda ve pencerelerde kullanılmıştır. Bu bölümlerde süsleme açısından kayda değer unsurlar görülmemiştir.

5.9. 2. Taş Tezyinat

Taş tezyinat sadece iki konutun avlu kapılarında görülür. Rüştü Köse Evinin avlu kapısının taş kemeri üzerinde bitkisel bir süsleme unsuru hakimdir. Yine aynı tarzda Hüsrev Bey Konağının avlu kapısının taş kemerinin merkezinde palmet motifi vardır (Foto:1).

5. 9. 3. Kalemîşi Tezyinat

Kalemîşi süslemeye Gürün'ün tarihi evlerinin birinde rastlanmıştır. Sadece Süleyman Şahin Evi'nin bir odasının tavanında bu süsleme unsuru görülür. Tavan çıtalarla kare bölümlere ayrılmıştır. Tavanda kiremit rengi, mavi, beyaz, sarı renkler kullanılmıştır ve çiçek motifleri yer almaktadır (Foto:376).

5. 9. 4. Alçı Tezyinat

Gürün Konutlarında Alçı tezyinat çok az sayılı evde vardır. Doruk Bey Konağı ve Fuat Bey Konağının çiçeklik ve mumlukları alçıdan yapılmıştır. Çiçeklikler (şerbetlikler) kahve pişirmek, şerbet, limonata hazırlamak veya odaya servis yapmak için planlanmışlardır. Genellikle oda duvarının merkezindedir. İki yanında raf ya da küçük nişler yer alabilir⁹⁷. Fakat süsleme niteliğinde değerlendirilebilecek örnekler değildir.

⁹⁷ İMAMOĞLU, Vacit, Geleneksel Kayseri Evleri, Ankara, 1992, s.62-63

6. SONUÇ

Konumuzu oluşturan Gürün konutlarının önemli bir bölümü, ilk defa bu çalışmada ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Örneklerin çoğu Türk evi özelliklerini yansıtmaktadır. Konutlar birbirine plan özellikleri açısından ve cephe özellikleri bakımından benzer özelliklerdedir. Konutlarda genellikle moloz taş, hatıl ve toprak malzeme duvarlarda hımış tekniğiyle uygulanmıştır. Konutlar içten ve dıştan çamur sıvalıdır. Ayrıca ahşap malzemede kapı, pencere, merdiven, korkuluklar, yüklük ve dolap kapakları, tavan ve zeminlerde kullanılan unsurdur. Yapılar genellikle orijinalinde düz toprak damlıdır, sonradan işlevsellik gözetilerek çatılarla kaplanmışlardır. Konutların bazı bölümleri yenilenerek ya da boyanarak orijinalliklerini kaybetmiştir. Genellikle sedirler kaldırılmıştır. Kapı ve pencere şebekeleri değiştirilmiştir ya da yağlı boyayla boyanmıştır. Tavanlar ve zeminlerde genellikle değiştirilmiştir ve tavanlar yağlı boya ile boyanmıştır. Planlara banyo ve tuvalet bölümleri sonradan eklenmiştir.

İncelediğimiz konutlar 19.yy sonu ve 20.yy'a tarihlenir.

Gürün konutları içerisinde değerlendirilen örneklerin 14'i avlulu 10'u avlusuzdur.

Konutların kat sayıları üç değişik özellik gösterir; tek katlı, zemin ve üzerine 1 katlı ve zemin ve üzerine 2 katlı. Yapılar genellikle zemin ve üzerine 1 katlıdır. Katalog dahilinde ele aldığımız örneklerin 17'si zemin+1 katlı, 4'ü zemin+2 katlı ve 3'ü de tek katlıdır.

Tek katlı olmayan konutlar, genellikle çıkma unsuru taşımaktadır. İncelenen konutların 18'i çıkmalı, 6'sı çıkmasızdır. Çıkma özelliğine sahip konutların, 8'i çift çıkmalı, 5'i ise kat çıkmalıdır. Hüsrev Bey Konağı'nın doğu cephesinde çıkmalar, cephenin güney köşesinde ve cephenin merkezindedir. Cahit Akçay Evi'nin doğu cephesinin kuzeyinde bir çıkma mevcuttur, çıkma tam köşede değildir.

Plan özelliği açısından bir sonuca varacak olursak, Gürün'deki tarihi konutlar genellikle iç sofalı plan özelliğine sahiptir. Araştırılan yapıların 17'si iç sofalı plan özelliğine sahiptir. Kemal Yalçınkaya Evi'nin 1. katı Türk evi plan özelliği göstermez, 2. katı da dış sofalı plan özelliğine sahiptir. Şahin Kaya Şuğul Evi,

Memet Seçilmiş Evi ve Zülfikar Göçmen Evi'nin 1. katıda Türk evi plan özelliği göstermemektedir.

Konutlara süsleme açısından baktığımızda, Gürün tarihi yapılarında süsleme unsuru çok yaygın değildir. Konutlarda süsleme daha çok yapıların içinde görülmektedir. Tavanlarda, özellikle de tavan göbeklerinde ajur tekniğiyle yapılmış daha çok bitkisel süslemeler hakimdir. Konutların süslemeli tavanları düz tavan özelliğindedir. Tekne tavan örneklerine de Hüsrev Bey Konağı ve Mustafa Aslantaş Evinde rastlanmıştır. Özelliği olmayan daha sıradan odaların tavanları ise ters tavan özelliğindedir. Konutların içinde görülen bir diğer süsleme unsuru ise ahşap oymalı dolap nişleridir. Dış cephelerde ise cümle kapılarında süsleme unsuru görülür ve tek örnek olan Fuat Bey Konağının kuzey cephesinde köşk odasının alt tarafında ahşap üstüne işlenmiş bir çiçek motifi ve bunun altında alçı üstüne kazınmış bir bitkisel süsleme söz konusudur.

Gürün tarihi konutları, Türk konut mimarisinde Anadolu'daki Türk sivil mimari örnekleri içerisinde küçük bir bölümü oluşturmaktadır. Gürün'deki tarihi yapılar incelendiğinde 19. ve 20.yy'a ait örneklerle karşılaşmıştır. Gürün yapılarının birçok özellik bakımından incelenerek Türk Sivil mimarisindeki yeri bu çalışma ile ortaya konulmuştur.

KAYNAKÇA

- AKOK, Mahmut, *Ankara'nun Eski Evleri*, Ankara, 1951
- ANONİM, *1973 İl Yıllığı*, Sivas, 1974
- ANONİM, *Albüm Kitap*, İstanbul, 2001
- AREL, Ayda, *Osmanlı Konut Geleneğinde Tarihsel Sorunlar*, İzmir, 1982
- BAMMER, Anton, “Çadır Ve Anadolu Evi İlişkileri”, *Tarihten Günümüze Anadolu'da Konut ve Yerleşme*, (Çev.Jale Alguadiş), İstanbul
- ELDEM, Sedat Hakkı, *Türk Evi Plan Tipleri*, İstanbul, 1968
- ELDEM, Sedat Hakkı, *Türk Evi Osmanlı Dönemi*, 1984
- ELDEM, Sedat Hakkı, “17. Ve 18. Asırda Türk Odası”, *Güzel Sanatlar Mecmuası*, c.V, Ankara, 1944
- ESMER, Mehmet Ali, *Anadolu'nun Eski Türk Evleri*, Ankara, 1992
- EVREN, Mesut, *Türk Evinde Çıkma*, İstanbul, 1959
- GÜNAY, Reha, *Türk Ev Geleneği ve Safranbolu Evleri*, İstanbul, 1998
- GÜNAY, Reha, *Osmanlı Konut Mimarisinde Ahşap Kullanım Sürekliliği*, 1999
- İMAMOĞLU, Vacit, *Geleneksel Kayseri Evleri*, Ankara, 1992
- KARPUZ, Haşim, *Erzurum Evleri*, Ankara, 1989
- KARPUZ, Haşim, “Trabzon Evlerinin Mimari Özellikleri”, *Türk Halk Mimarisi Sempozyumu Bildirileri*, Konya, 1990
- KARPUZ, Haşim, *Türk İslam Mesken Mimarisinde Erzurum Evleri*, Ankara, 1993
- KARPUZ, Haşim, *Türk Sivil Mimarisi*, Konya
- KUBAN, Doğan, “Türkiye’de ve Özellikle İstanbul’da Ahşap Konut Mimarisi ve Korunması İle İlgili Sorunlar”, *Mimarlık Dergisi*, Sayı 5, 1973
- KUBAN, Doğan, *Sanat Tarihimizin Sorunları*, İstanbul, 1975
- KÜÇÜKERMEN, Önder, GÜNER, Şemsi, *Anadolu Mirasında Türk Evleri*, İstanbul, 1995
- ÖZ, Mehmet Ali, *Bütün Yönleriyle Gürün İlçesi*, İstanbul, 1999
- PÜRLÜ, Kadir, *Gürün Kültür Envanteri*, Sivas, 2009
- SAKAOĞLU, Necdet, *Divriği’de Ev Mimarisi*, İstanbul, 1978

SAYAN, Yüksel, *Uşak Evleri*, Ankara, 1997

SEY, Yıldız, *Tarihten Günümüze Anadolu'da Konut Ve Yerleşme*, İstanbul, 1999

TOP, Eyüp, *Sivas Gürün Sokak Sağlıklaştırma Projesi*, Tokat, 2008

YILDIRIM, Kemal, HİDAYETOĞLU, M. Lütfi, "Geleneksel Türk Evi Ahşap Tavan Süsleme Özelliklerinin Ve Yapım Tekniklerinin Çeşitliliği Üzerine Bir İnceleme", Uluslar arası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu